

Lohjan kaupunki

Talousarvio 2021

Taloussuunnitelma 2022-2023

Kaupunginhallitus
16.11.2020 § 328
30.11.2020 § 338
Kaupunginvaltuusto
16.12.2020 § 112

Sisällysluettelo

1.	Lohjan kaupunkistrategia 2017–2025.....	1
2.	Lohjan kaupungin sitovat tavoitteet ja prosessit vuodelle 2021.....	2
2.1.	Elinvoimainen Lohja	2
2.2.	Hyvinvoiva Lohja	5
2.3.	Asukkaiden Lohja.....	6
3.	Luottamushenkilöhallinto	8
3.1.1.	Toiminnan sisältö ja laajuus.....	8
3.1.2.	Luottamushenkilöhallinnon tuloslaskelma	8
3.2.	Asuntomessut 2021 -hanke.....	11
3.2.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	11
4.	Keskusvaalilautakunta.....	13
4.1.1.	Toiminnan sisältö ja laajuus.....	13
4.1.2.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	13
4.1.3.	Keskusvaalilautakunnan tuloslaskelma.....	13
5.	Tarkastuslautakunta	15
5.1.1.	Toiminnan sisältö ja laajuus.....	15
5.1.2.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	15
5.1.3.	Tarkastuslautakunnan tuloslaskelma	16
6.	Elinvoima.....	17
6.1.	Toiminta-ajatus.....	17
6.2.	Elinvoiman tunnusluvut ja mittarit	18
6.3.	Elinvoima-toimialan tuloslaskelma.....	19
6.4.	Elinvoiman tasapainotustoimenpiteet vuodelle 2021	23
6.4.1.	Palvelutuotantolautakunta.....	23
6.4.2.	Vetovoimalautakunta	25
6.5.	Konsernihallinto.....	27
6.5.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	27
6.5.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus.....	27
6.5.3.	Talousarvion perustelut.....	27
6.5.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2021	29
6.5.5.	Tasapainotus-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset.....	29
6.5.6.	Henkilöstömuutokset	29
6.5.7.	Merkittävät investoinnit	30
6.5.8.	Suunnittelukauden 2022-2023 kehittämissuunnitelmat	30
6.6.	Palvelutuotanto	31
6.6.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	31
6.6.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus.....	31
6.6.3.	Talousarvion perustelut.....	32
6.6.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2021	33
6.6.5.	Tasapainotus-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset.....	34
6.6.6.	Henkilöstömuutokset	34
6.6.7.	Merkittävät investoinnit	34
6.6.8.	Suunnittelukauden 2022-2023 kehittämissuunnitelmat	34
6.7.	Kaupunkikehitys	35
6.7.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	35
6.7.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus.....	35
6.7.3.	Talousarvion perustelut.....	36

6.7.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2021	37
6.7.5.	Tasapainotus-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset	38
6.7.6.	Henkilöstömuutokset	38
6.7.7.	Merkittävät investoinnit	38
6.7.8.	Suunnittelukauden 2022–2023 kehittämissuunnitelmat	38
6.8.	Kaupunkisisällöt	39
6.8.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	39
6.8.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus	39
6.8.3.	Talousarvion perustelut	40
6.8.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2021	42
6.8.5.	Tasapainotus-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset	42
6.8.6.	Henkilöstömuutokset	42
6.8.7.	Merkittävät investoinnit	42
6.8.8.	Suunnittelukauden 2022–2023 kehittämissuunnitelmat	42
7.	Hyvinvointi	43
7.1.	Toiminta-ajatus	43
7.2.	Toimialan ydinprosessit	43
7.3.	Hyvinvoinnin tunnusluvut ja mittarit	44
7.4.	Hyvinvointi-toimialan tuloslaskelma	45
7.5.	Lasten, nuorten ja perheiden palvelualue	47
7.5.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	47
7.5.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus	48
7.5.3.	Talousarvion perustelut, rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2021 ..	48
7.5.4.	Tasapainotus- /sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset	51
7.5.5.	Henkilöstömuutokset	52
7.5.6.	Merkittävät investoinnit	53
7.5.7.	Suunnittelukauden 2021–2022 kehittämissuunnitelmat	53
7.6.	Työikäisten palvelualue	54
7.6.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	54
7.6.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus	54
7.6.3.	Talousarvion perustelut, rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2021 ..	55
7.6.4.	Tasapainotus- /sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset	56
7.6.5.	Henkilöstömuutokset	57
7.6.6.	Merkittävät investoinnit	57
7.6.7.	Suunnittelukauden 2021-2022 kehittämissuunnitelmat	57
7.7.	Ikäntyneiden palvelualue	58
7.7.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	58
7.7.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus	58
7.7.3.	Talousarvion perustelut, rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2021 ..	59
7.7.4.	Tasapainotus- /sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset	60
7.7.5.	Henkilöstömuutokset	61
7.7.6.	Merkittävät investoinnit	61
7.7.7.	Suunnittelukauden 2021-2022 kehittämissuunnitelmat	61
8.	Kaupunkitason laskelmat	62
8.1.	Käyttötalous yhteensä	62
8.2.	Tuloslaskelmaosan rahoitustulot ja -menot	63
8.2.1.	Valtionosuudet ja avustukset	63
8.2.2.	Myyntivoitot ja -tappiot	63
8.2.3.	Verotulot	64

8.3.	Lohjan kaupunki, tuloslaskelma.....	65
8.4.	Alijäämän kattamissuunnitelma	69
9.	Investoinnit 2020-2022	72
9.1.	Maa- ja vesialueet	72
9.2.	Rakennukset	72
9.3.	Kiinteät rakenteet ja laitteet	73
9.4.	Koneet ja kalusto.....	74
9.5.	Osakkeet ja osuudet.....	74
9.6.	Laajennusinvestoinnit.....	75
9.7.	Investoinnit yhteensä.....	75
10.	Rahoituslaskelma	76
10.1.1.	Rahoitus tulot ja menot	77
10.1.2.	Menot ja tulot yhteensä.....	78
11.	Talousarvion sitovuusmääräykset ja päätösvaltuudet.....	79
11.1.	Talousarvion sitovuus.....	79
11.2.	Maksut ja myyntihinnat	80
11.3.	Päätösvaltuudet	80
12.	Talousarvion ja taloussuunnittelun rakenne.....	82
12.1.	Taloussuunnittelun tavoitteet ja lähtökohdat	82
12.2.	Rakenne ja sisältö	82
12.3.	Toiminnalliset tavoitteet ja määrärahat	83
12.4.	Toiminnalliset muutokset, suoritteet ja yksikkökustannukset	83
13.	Talouden perusteet	84
13.1.	Lohjan väestö.....	84
13.2.	Huoltosuhteiden kehitys	88
13.3.	Väestön ikärakenteen kehitys.....	89
13.4.	Työllisyys	89
13.5.	Työttömyys.....	90
13.6.	Verotulojen kehitys	92
13.7.	Yleinen taloudellinen tilanne	92
13.8.	Talouden kehitys	93
13.9.	Kuntatalous	95
13.10.	Valtionosuudet vuonna 2021	95
13.11.	Laskentaperusteet.....	96
14.	Suunnittelukauden asuntotuotanto	98
14.1.	Kaavavaranto ja vireillä oleva kaavoitus	98
14.2.	Asuntotuotanto	99

1. Lohjan kaupunkistrategia 2017–2025

Valtuusto on hyväksynyt Lohjan kaupunkistrategian vuosille 2017–2025.

Lohjan kaupunkistrategia sisältää kolme kärkeä, jotka ovat:

- Elinvoimainen Lohja
- Hyvinvoiva Lohja
- Aukkaiden Lohja

Kumpikin toimiala laatii omat suunnitelmansa siitä, miten ne toteuttavat valtuuston hyväksymää strategiaa. Myös tämä talousarvio on laadittu siten, että se omalta osaltaan edistää kaupunkistrategian toteuttamista vuonna 2021.

Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa, toiminnalliset muutokset

2. Lohjan kaupungin sitovat tavoitteet ja prosessit vuodelle 2021

2.1. Elinvoimainen Lohja

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Elinvoima	Sairauspoissaolopäivien ja työtapaturmien lukumäärä on enintään yhtä suuri kuin vuonna 2020.	Sairauspoissaolopäivien sekä työtapaturmien lukumäärä verrattuna vuoteen 2020.	Ei vaikutusta määrärahaan
Elinvoima	Talouden tasapainotusohjelmien seuranta ja raportointi valtuustolle.	Tasapainotusohjelmien toimenpide-esitysten seuranta ja toteutuminen.	Ei vaikutusta määrärahaan
Elinvoima	Talouden ydinprosessien läpikäynti ja päivittäminen (talousarvio ja tilinpäätös).	Talouden prosessit on läpikäyty ja esitelty kaupungin hallitukselle.	Ei vaikutusta määrärahaan
Elinvoima	Kaupungin omaisuuden hallinnan kehittäminen.	Luotu omaisuuden hallintaperiaatteet ja kuvattu omaisuuden kokonaisuus.	Ei vaikutusta määrärahaan
Elinvoima	Rakennusrekisterin ajantasaistaminen. Tavoite saada rekisteriin lisättyä 10 % arvioidusta puuttuvien rakennusten määrästä. Puuttuvien määräksi arvioitu noin 10 000 rakennusta.	Rakennusten lukumäärän lisäys rekisterissä ja kiinteistöverokertymän kasvu tulevalla vuosilla.	Määrärahan lisäys

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Elinvoima	Maanhankinta etenkin Tunnin junan vaikutusalueelta, tavoitteena 40 ha.	Hankitun maan määrä hehtaareina ja hinta €/m ²	Määrärahan lisäys
Elinvoima	Kaavoituksen sujuva prosessi. Kaavoitusohjelman toteutumisen.	Edetty kaavoitusohjelman mukaisesti ja sen mukaisessa järjestyksessä. - Muijala - Pitkäniemi - Hiidensalmi II	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Tapahtumasisältöjen toteuttaminen Asuntomessuvuoden aikana.	Medianäkyvyyden kasvu Tunnettuus Kävijämäärä Tavoittavuus Asiakaspalaute	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Neidonkeidas -konseptin luominen toteutettavuusselvityksen tulosten pohjalta.	Neidonkeidas-konsepti on valmis.	Toteutetaan budjetin sisällä

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Hyvinvointi	Talouden tasapainottamisohjelman mukaiset muutokset on toimeenpantu yhdessä henkilöstön ja asiakkaiden kanssa.	Tasapainottamisohjelman toteutuminen suunnitelman mukaisesti.	Toteutetaan budjetin sisällä
Hyvinvointi	Tarkoituksenmukaisen palveluverkon kehittäminen.	Etäpalvelujen käyttö ja laajentamisen toteutuminen, asiakas-/käyntimäärät. Sovittujen rakennushankkeiden eteneminen. Tilojen käyttöaste paranee vuoteen 2020 verrattuna. Sosiaalityön ostopalvelujen käyttö tukihenkilötoiminnassa on vähentynyt oman toiminnan lisäyksen myötä. Ikääntyneiden asumisen kehittämisen suunnitelman laatiminen.	Toteutetaan budjetin sisällä

2.2. Hyvinvoiva Lohja

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Elinvoima	Kulttuurihyvinvointisuunnitelman laatiminen ja käyttöönotto.	Kulttuurihyvinvointisuunnitelma valmistuu ja se hyväksytään luottamuselimissä.	Toteutetaan budjetin sisällä

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Hyvinvointi	Turvallisen sote-siirtymän varmistaminen.	Henkilöstöinfojen toteutuminen, osallistumisaste Länsi-Uudenmaan soten valmisteluun.	Toteutetaan budjetin sisällä
Hyvinvointi	Henkilöstön hyvinvoinnin ja turvallisuuden vahvistaminen.	Työhyvinvointikyselyjen tulokset paranevat vuoteen 2020 verrattuna. Poissaolojen määrä vähenee vuoteen 2020 verrattuna. Henkilöstön väliset korona-altistumiset, tavoite 0.	Toteutetaan budjetin sisällä

2.3. Asukkaiden Lohja

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Elinvoima	Orkesterin yleisömäärien kasvattaminen yleisötyön kautta.	Konserttien kuulijamäärän kasvu Tunnettavuus Medianäkyvyys	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Luodaan joukkoliikenteen tiekartta ja aikataulu kaupungin joukkoliikenteen kehittämiseksi. Tiekartan avulla päätetään, hoideaanko joukkoliikenne markkinaehtoisesti vai yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.	Joukkoliikenteen tiekartta käynnistynyt ja toteutuksessa.	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Toteutetaan Pähkinäniemen, Haikarin, Porlan, Aurlahden, Pitkäniemen ja Hiidensalmen ranta-alueilla parannus- ja kehittämistoimenpiteitä sekä laajennetaan pyörä- ja kävelyverkostoa keskustan ja Lohjanjärven tuntumassa.	Luodaan Lohjanjärven sauna-konsepti. Keskustan pyörätieverkosto valmis.	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Toteutettu asuntomessujen infrastruktuuri ja parannettu keskusta alueen yleisilmettä.	Infrastruktuuri toteutettu ja keskusta alueen yleisilmettä parannettu.	Toteutetaan budjetin sisällä

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Hyvinvointi	Asiakasosallisuuden vahvistaminen ja asiakaskokemuksen parantaminen.	Lasten kuuleminen varhaiskasvatuksen muutosprosesseissa 100 %. Nuorten osallistuminen kerhotoimintojen kehittämiseen. Asiakaspalaute, Roidu NPS-luku yli 80. Monitoimijatalojen asiakas- ja vanhempainiltojen toteutuminen, lkm. Asiakastyytyväisyyden seuranta Roidun ja asiakaskyselyjen kautta. Kokemusasiantuntijoiden käyttö. Palvelujen saatavuus vastaa vähintään lakisääteisiä määraikoja.	Toteutetaan budjetin sisällä

Tuloslaskelmat ja toiminnalliset muutokset

3. Luottamushenkilöhallinto

3.1.1. Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus	Tuotot/kulut € (ulkoiset)
Kaupunginvaltuusto	- 51 jäsentä, - 10 kokousta	0/ -186 769
Kaupunginhallitus: Kaupunginhallitus (kokoustoiminta, seminaarit, matkat, tapahtumat, kaupunginjohtaja) ja toimikunnat	- 13 kaupunginhallituksen ja 7 konsernijaoston jäsentä, - yhteensä 34 kokousta	0/ -464 130
Palvelutuotantolautakunta, Vetovoimalautakunta, Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta, Sosiaali- ja terveyslautakunta, Toimikunnat sekä Asuntomessut 2021 hanke	- Kukin toimielin 11 kokousta - Asuntomessut 500 000/ -1 394 526	500 000/ -1 685 153 (sis. Asuntomessut)

3.1.2. Luottamushenkilöhallinnon tuloslaskelma

Luottamushenkilöhallinnon alle kuuluvat kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, lautakuntien ja niiden jaostojen/toimikuntien sekä vaikuttamiselinten kokoukset, valtuustoinfot, valtuustoseminaarit, hallituksen iltakoulut sekä toimielinten seminaarit. Asuntomessut erillishankkeena sisältyy toimielinkustannuksiin.

Luottamushenkilöhallinnon arvioitujen toimintatuottojen ja -kulujen erotus muodostaa toimintakatteen, joka on sitova suhteessa valtuustoon. Toimintakatteen muuttamisesta päättää valtuusto.

Ulkoiset ja sisäiset

10 LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITTUOTOT	0	0	0	500 000		0	0
TUET JA AVUSTUKSET	13 620	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 221	0	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	15 841	0	0	500 000		0	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-966 030	-844 950	-844 950	-886 739	4,9	-678 510	-690 714
PALKAT JA PALKKIOT	-821 437	-737 470	-737 470	-765 163	3,8	-600 600	-611 408
HENKILÖSIVUKULUT	-144 593	-107 480	-107 480	-121 576	13,1	-77 910	-79 306
ELÄKEKULUT	-126 295	-93 210	-93 210	-106 696	14,5	-70 660	-71 926
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-18 298	-14 270	-14 270	-14 880	4,3	-7 250	-7 380
PALVELUJEN OSTOT	-425 946	-580 440	-580 440	-1 378 038	137,4	-245 551	-249 970
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-12 035	-21 690	-21 690	-10 575	-51,2	-10 550	-10 739
AVUSTUKSET	-233 860	-133 370	-133 370	-135 370	1,5	-136 700	-139 161
MUUT TOIMINTAKULUT	-89 364	-159 170	-159 170	-98 530	-38,1	-99 400	-101 190
TOIMINTAKULUT	-1 727 234	-1 739 620	-1 739 620	-2 509 252	44,2	-1 170 711	-1 191 774
TOIMINTAKATE	-1 711 394	-1 739 620	-1 739 620	-2 009 252	15,5	-1 170 711	-1 191 774

Ulkoiset

10 LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITTUOTOT	0	0	0	500 000		0	0
TUET JA AVUSTUKSET	13 620	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 221	0	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	15 841	0	0	500 000		0	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-966 030	-844 950	-844 950	-886 739	4,9	-678 510	-690 714
PALKAT JA PALKKIOT	-821 437	-737 470	-737 470	-765 163	3,8	-600 600	-611 408
HENKILÖSIVUKULUT	-144 593	-107 480	-107 480	-121 576	13,1	-77 910	-79 306
ELÄKEKULUT	-126 295	-93 210	-93 210	-106 696	14,5	-70 660	-71 926
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-18 298	-14 270	-14 270	-14 880	4,3	-7 250	-7 380
PALVELUJEN OSTOT	-310 515	-508 790	-508 790	-1 302 038	155,9	-168 851	-171 890
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 673	-21 690	-21 690	-10 575	-51,2	-10 550	-10 739
AVUSTUKSET	-233 860	-133 370	-133 370	-135 370	1,5	-136 700	-139 161
MUUT TOIMINTAKULUT	-7 404	-61 370	-61 370	-1 330	-97,8	-1 300	-1 324
TOIMINTAKULUT	-1 529 481	-1 570 170	-1 570 170	-2 336 052	48,8	-995 911	-1 013 828
TOIMINTAKATE	-1 513 640	-1 570 170	-1 570 170	-1 836 052	16,9	-995 911	-1 013 828

Sisäiset

10 LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTAKULUT							
PALVELUJEN OSTOT	-115 431	-71 650	-71 650	-76 000	6,1	-76 700	-78 080
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-362	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-81 960	-97 800	-97 800	-97 200	-0,6	-98 100	-99 866
TOIMINTAKULUT	-197 754	-169 450	-169 450	-173 200	2,2	-174 800	-177 946
TOIMINTAKATE	-197 754	-169 450	-169 450	-173 200	2,2	-174 800	-177 946

3.2. Asuntomessut 2021 -hanke

3.2.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Asuntomessuprojekti koordinoi Hiidensalmen alueen rakentumista ja kesällä 2021 järjestettäviä Asuntomessuja. Valmistelua tehdään laajassa yhteistyössä kaupungin eri toimintojen ja Suomen Asuntomessujen kanssa. Vuonna 2021 keskeisiä tehtäviä ovat alueen rakentumisen koordinointi ja messutapahtuman valmistelu sekä itse messut.

Messualue valmistellaan messutoimintojen käyttöön ja tapahtumaan kilpailutetaan tilat ja toiminnot. Lisäksi valmistellaan pysäköinti, bussikuljetukset ja liikenteenohjaus. Asunto-osuuskunnan toteutusta koordinoidaan ja taidekohteiden valmistelu jatkuu. Canemure-hankkeessa selvitetään yhteiskäyttökulkuneuvoratkaisuja, mikä on ollut yksi hankkeen tavoitteista. Tavoite on osoittautunut haasteelliseksi. Selvityksen alla on erityisesti yhteiskäyttösähköpyörät ja yhteiskäyttövene.

Tiedon jakaminen ja tiivis vuorovaikutus eri sidosryhmien kanssa jatkuu. Sen muotoja ovat mm. rakentajakirjeet, messukokoukset, neuvottelukunta, yleisökierrokset sekä erilaiset kokoukset ja tapaamiset. Viestintää ja markkinointia tehdään voimakkaasti yhteistyössä Asuntomessujen kanssa. Se keskittyy messutapahtuman markkinointiin ja tähtää lipunmyyntiin. Toukokuussa järjestetään median toinen ennakkoretki ja ennen messujen avautumista mediapäivä.

Messuvuotta valmistellaan myös messualueen ulkopuolella tapahtuvien asioiden osalta (oheiskohteet, tapahtumat, majoitus, nähtävyydet, yritysten näkyvyys jne.), yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Projekti huipentuu Asuntomessuihin Lohjalla 9.7.-8.8.2021. Messujen jälkeen laaditaan loppureportti. Projekti päättyy lokakuussa 2021.

Asuntomessujen päätyttyä käydään läpi projektin jälkihoito yhdessä kaupungin toimijoiden kanssa. Tähän kuuluu mm. tontinmyynti (asuntomessualueen täydentyminen ja kaupungin muut tontit) sekä matkailu- ja markkinointiasiat.

ULKOISET JA SISÄISET

6021 ASUNTOMESSUT (2017-2021)	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITITUOTOT	0	0	0	500 000		0	0
TUET JA AVUSTUKSET	13 620	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	13 620	0	0	500 000		0	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-177 582	-203 060	-203 060	-259 526	27,8	0	0
PALKAT JA PALKKIOT	-146 493	-166 380	-166 380	-212 850	27,9	0	0
HENKILÖSIVUKULUT	-31 089	-36 680	-36 680	-46 676	27,3	0	0
ELÄKEKULUT	-25 772	-29 780	-29 780	-38 946	30,8	0	0
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-5 317	-6 900	-6 900	-7 730	12,0	0	0
PALVELUJEN OSTOT	-189 691	-340 800	-340 800	-1 152 800	238,3	0	0
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-6 467	-10 000	-10 000	0	-100,0	0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-17 803	-76 100	-76 100	-13 900	-81,7	0	0
TOIMINTAKULUT	-391 542	-629 960	-629 960	-1 426 226	126,4	0	0
TOIMINTAKATE	-377 923	-629 960	-629 960	-926 226	47,0	0	0

4. Keskusvaalilautakunta

4.1.1. Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus	Tuotot/kulut € (ulkoiset)
Vaalit: Eduskuntavaalit, Kuntavaalit, Presidentinvaali, Europarlamenttivaalit	36 994 äänioikeutettua	0/ -244 873

4.1.2. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Vuonna 2021 järjestetään kuntavaalit. Vuonna 2022 järjestetään mahdollisesti maakuntavaalit ja vuonna 2023 järjestetään eduskuntavaalit.

4.1.3. Keskusvaalilautakunnan tuloslaskelma

Keskusvaalilautakunnan arvioitujen toimintatuottojen ja -kulujen erotus muodostaa toimintakatteen, joka on sitova suhteessa valtuustoon. Toimintakatteen muuttamisesta päättää valtuusto.

Ulkoiset ja sisäiset

20 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
TUET JA AVUSTUKSET	157 716	0	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	157 716	0	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-199 296	0	0	-176 172		-177 992	-181 191
PALKAT JA PALKKIOT	-178 284	0	0	-157 760		-159 400	-162 269
HENKILÖSIVUKULUT	-21 012	0	0	-18 412		-18 592	-18 922
ELÄKEKULUT	-17 446	0	0	-15 232		-15 392	-15 662
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 566	0	0	-3 180		-3 200	-3 260
PALVELUJEN OSTOT	-33 928	0	0	-52 700		-53 200	-54 158
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-12 279	0	0	-17 701		-17 900	-18 223
TOIMINTAKULUT	-245 503	0	0	-246 573		-249 092	-253 572
TOIMINTAKATE	-87 788	0	0	-246 573		-249 092	-253 572

Ulkoiset

20 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
TUET JA AVUSTUKSET	157 716	0	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	157 716	0	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-199 296	0	0	-176 172		-177 992	-181 191
PALKAT JA PALKKIOT	-178 284	0	0	-157 760		-159 400	-162 269
HENKILÖSIVUKULUT	-21 012	0	0	-18 412		-18 592	-18 922
ELÄKEKULUT	-17 446	0	0	-15 232		-15 392	-15 662
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 566	0	0	-3 180		-3 200	-3 260
PALVELUJEN OSTOT	-28 816	0	0	-51 000		-51 500	-52 427
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-12 279	0	0	-17 701		-17 900	-18 223
TOIMINTAKULUT	-240 391	0	0	-244 873		-247 392	-251 841
TOIMINTAKATE	-82 676	0	0	-244 873		-247 392	-251 841

Sisäiset

20 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTAKULUT							
PALVELUJEN OSTOT	-5 112	0	0	-1 700		-1 700	-1 731
TOIMINTAKULUT	-5 112	0	0	-1 700		-1 700	-1 731
TOIMINTAKATE	-5 112	0	0	-1 700		-1 700	-1 731

5. Tarkastuslautakunta

5.1.1. Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus	Tuotot/kulut € (ulkoiset)
Tarkastuslautakunta	10 kokousta controller 0,3 htv	0/ -77 900
Tilintarkastus	62 lakisääteistä tarkastus- päivää	0/ -43 900

5.1.2. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Edellä mainitut tarkastuslautakunnan tehtävät voidaan jakaa kolmeen tehtäväkokonaisuuteen: hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen, arviointi ja muut tehtävät.

Tarkastuslautakunta on laatinut arviointisuunnitelman vuodelle 2020. Vuonna 2021 Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle vuoden 2020 arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Tarkastuslautakunta arvioi kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumista. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen 2020 yhteydessä.

5.1.3. Tarkastuslautakunnan tuloslaskelma

Tarkastuslautakunnan arvioitujen toimintatuottojen ja -kulujen erotus muodostaa toimintakatteen, joka on sitova suhteessa valtuustoon. Toimintakatteen muuttamisesta päättää valtuusto.

Ulkoiset ja sisäiset

30 TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-29 402	-31 280	-31 280	-34 028	8,8	-34 410	-35 041
PALKAT JA PALKKIOT	-26 007	-27 210	-27 210	-29 441	8,2	-29 700	-30 235
HENKILÖSIVUKULUT	-3 395	-4 070	-4 070	-4 587	12,7	-4 710	-4 806
ELÄKEKULUT	-2 801	-3 320	-3 320	-3 847	15,9	-3 950	-4 026
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-594	-750	-750	-740	-1,3	-760	-780
PALVELUJEN OSTOT	-35 827	-45 950	-45 950	-43 900	-4,5	-44 300	-45 097
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-120	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 096	0	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT	-68 445	-77 230	-77 230	-77 928	0,9	-78 710	-80 138
TOIMINTAKATE	-68 445	-77 230	-77 230	-77 928	0,9	-78 710	-80 138

Ulkoiset

30 TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-29 402	-31 280	-31 280	-34 028	8,8	-34 410	-35 041
PALKAT JA PALKKIOT	-26 007	-27 210	-27 210	-29 441	8,2	-29 700	-30 235
HENKILÖSIVUKULUT	-3 395	-4 070	-4 070	-4 587	12,7	-4 710	-4 806
ELÄKEKULUT	-2 801	-3 320	-3 320	-3 847	15,9	-3 950	-4 026
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-594	-750	-750	-740	-1,3	-760	-780
PALVELUJEN OSTOT	-33 811	-44 600	-44 600	-43 100	-3,4	-43 500	-44 283
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-120	0	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT	-63 333	-75 880	-75 880	-77 128	1,6	-77 910	-79 324
TOIMINTAKATE	-63 333	-75 880	-75 880	-77 128	1,6	-77 910	-79 324

Sisäiset

30 TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTAKULUT							
PALVELUJEN OSTOT	-2 016	-1 350	-1 350	-800	-40,7	-800	-814
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 096	0	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT	-5 112	-1 350	-1 350	-800	-40,7	-800	-814
TOIMINTAKATE	-5 112	-1 350	-1 350	-800	-40,7	-800	-814

6. Elinvoima

Elinvoima-toimialan vuoden 2021 keskeisenä toiminnallisena painopisteenä on toimialan toiminta-ajatuksen mukaisesti Lohjan elinvoimaisuuden lisääminen. Elinvoima-toimialalla syksyllä 2020 hyväksyttävä Elinvoimaohjelma on yhtenä merkittävänä pohjana elinvoima-toimialan tulevien toimenpiteiden suuntaamisessa. Asuntomessuhanke tulee myös vuonna 2021 olemaan Lohjan kaupungin ja samalla myös elinvoima-toimialan suuri ponnistus, jossa toiminnan painopiste siirtyy itse tapahtuman järjestämiseen.

Talouden tasapainotus elinvoima-toimialalla jatkuu talouden tasapainotusohjelmissa päätettyjen linjausten mukaisesti, ja normaalissa toiminnassa harjoitetaan jatkuvaa talouden seurantaa ja taloudelliseen tilanteeseen reagoidaan toiminnassa nopeasti tarvittavin toimenpitein.

6.1. Toiminta-ajatus

Lohjan elinvoimaisuuden lisääminen:

- Vahva ja palveleva ohjaus
- Tehokas arjen palvelutuotanto
- Tehokas maankäyttö ja valvonta
- Luova ja liikkuva, tiedotus- ja suhdetoiminta- (pr) sekä sisällöntuotanto

6.2. Elinvoiman tunnusluvut ja mittarit

Elinvoima	TA2020	TA2021	SV2022	SV2023
Asukasluku	45 614	45 289	44 975	44 670
Toimintatuotot/asukas	1 585,15	1 591,02	1 618,15	1 657,62
Toimintakulut/asukas	-1 803,57	-1 827,73	-1 850,58	-1 891,31
*Toimintakate/asukas	-218,42	-236,71	-232,43	-233,69
Sairauspoissaolojen muutos, %	-4,0	-1,0	-1,0	-1,0
Henkilöstön määrän muutos, %	-2,0	-1,0	0,0	0,0
Työmarkkinatuen kuntaosuuden muutos, %	-5,0	-2,0	-1,0	-1,0
Palo- ja pelastustoimi, euroa/asukas	70	70	71	72
Korjausvelka; 1.1. tilanne; kuntoluokka 75 %; muutos-%	5-10	5-10	5-10	5-10
Tilamassa; poistuvan tilamassan määrä, muutos-%	3-5	3-5	3-5	3-5
Rakennushankkeet; investointitaso, milj. euroa	25-30	35-40	25-30	25-30
Luovutetut tontit	13	17	13	13
Hyväksytyt kaavat: asemakaava+osayleiskaava	10	10	10	10
Hyväksytyjen rakennuslupien määrä	800	800	800	800
Kulttuuripalvelujen asiakasmäärä	450 000	450 000	450 000	450 000
Opistojen opetustunnit	44 000	44 955	44 000	44 000
Tapahtumat, suuria tapahtumia 4 kpl, kävijämäärä yhteensä kaikissa	40 000	80 000	60 000	60 000
Tilastoidut yöpymisvuorokaudet/TAK tilastokeskus	165 000	170 000	180 000	180 000
Lohjan välitön matkailutulo/matkailun tulo- ja työll. selvitys	44 000 000	45 000 000	46 000 000	46 500 000
Liikuntasuoritteiden määrä	1 290 000	1 300 000	1 290 000	1 290 000

6.3. Elinvoima-toimialan tuloslaskelma

Elinvoima-toimialan arvioitujen toimintatuottojen ja -kulujen erotus muodostaa toimintakatteen, joka on sitova suhteessa valtuustoon. Toimintakatteen muuttamisesta päättää valtuusto.

Ulkoiset ja sisäiset

40 ELINVOIMA	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	35 619 583	37 097 303	37 097 303	36 437 346	-1,8	36 801 800	37 390 629
MAKSUTUOTOT	4 107 793	3 687 642	3 704 663	3 756 451	1,4	3 794 000	3 854 705
TUET JA AVUSTUKSET	1 485 905	1 164 130	1 124 130	1 325 313	17,9	1 338 600	1 360 019
MUUT TOIMINTATUOTOT	27 820 421	30 378 865	30 378 865	30 416 906	0,1	30 721 200	31 317 739
TOIMINTATUOTOT	69 033 703	72 327 940	72 304 961	71 936 016	-0,5	72 655 600	73 923 092
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	352 673	0	0	119 630		120 800	122 733
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-30 480 468	-31 935 174	-31 935 174	-31 928 976	-0,0	-32 247 640	-32 828 050
PALKAT JA PALKKIOT	-24 000 980	-24 957 967	-24 957 967	-24 870 424	-0,4	-25 118 700	-25 570 838
HENKILÖSIVUKULUT	-6 479 488	-6 977 207	-6 977 207	-7 058 552	1,2	-7 128 940	-7 257 212
ELÄKEKULUT	-5 624 535	-5 940 247	-5 940 247	-6 130 242	3,2	-6 191 280	-6 302 725
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-854 953	-1 036 960	-1 036 960	-928 310	-10,5	-937 660	-954 487
PALVELUJEN OSTOT	-29 397 783	-27 091 820	-27 256 841	-28 054 545	2,9	-27 962 624	-28 222 674
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 468 864	-11 894 774	-11 894 774	-11 422 172	-4,0	-11 536 209	-11 743 870
AVUSTUKSET	-4 520 150	-5 108 660	-4 960 660	-4 984 087	0,5	-5 033 900	-5 124 510
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 755 897	-6 220 638	-6 220 638	-6 386 224	2,7	-6 449 568	-6 565 689
TOIMINTAKULUT	-81 623 162	-82 251 066	-82 268 087	-82 776 004	0,6	-83 229 941	-84 484 793
TOIMINTAKATE	-12 236 787	-9 923 126	-9 963 126	-10 720 358	7,6	-10 453 541	-10 438 968

Ulkoiset

40 ELINVOIMA	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITTUOTOT	9 277 053	10 062 253	10 062 253	9 647 646	-4,1	9 744 100	9 900 007
MAKSUTUOTOT	3 870 379	3 687 642	3 704 663	3 756 451	1,4	3 794 000	3 854 705
TUET JA AVUSTUKSET	1 485 905	1 164 130	1 124 130	1 325 313	17,9	1 338 600	1 360 019
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 290 803	5 204 865	5 204 865	5 242 406	0,7	5 294 900	5 379 617
TOIMINTATUOTOT	19 924 140	20 118 890	20 095 911	19 971 816	-0,6	20 171 600	20 494 348
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	352 673	0	0	119 630		120 800	122 733
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-30 480 468	-31 935 174	-31 935 174	-31 928 976	-0,0	-32 247 640	-32 828 050
PALKAT JA PALKKIOT	-24 000 980	-24 957 967	-24 957 967	-24 870 424	-0,4	-25 118 700	-25 570 838
HENKILÖSIVUKULUT	-6 479 488	-6 977 207	-6 977 207	-7 058 552	1,2	-7 128 940	-7 257 212
ELÄKEKULUT	-5 624 535	-5 940 247	-5 940 247	-6 130 242	3,2	-6 191 280	-6 302 725
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-854 953	-1 036 960	-1 036 960	-928 310	-10,5	-937 660	-954 487
PALVELUJEN OSTOT	-24 804 072	-22 616 570	-22 781 591	-25 166 845	10,5	-25 046 224	-25 253 778
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 096 623	-11 594 774	-11 594 774	-11 102 172	-4,2	-11 213 009	-11 414 852
AVUSTUKSET	-4 520 150	-5 108 660	-4 960 660	-4 984 087	0,5	-5 033 900	-5 124 510
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 473 914	-1 497 338	-1 497 338	-1 456 824	-2,7	-1 471 268	-1 497 755
TOIMINTAKULUT	-72 375 226	-72 752 516	-72 769 537	-74 638 904	2,6	-75 012 041	-76 118 945
TOIMINTAKATE	-52 098 413	-52 633 626	-52 673 626	-54 547 458	3,6	-54 719 641	-55 501 864

Sisäiset

40 ELINVOIMA	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITTUOTOT	26 342 530	27 035 050	27 035 050	26 789 700	-0,9	27 057 700	27 490 622
MAKSUTUOTOT	237 415	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	22 529 618	25 174 000	25 174 000	25 174 500	0,0	25 426 300	25 938 122
TOIMINTATUOTOT	49 109 563	52 209 050	52 209 050	51 964 200	-0,5	52 484 000	53 428 744
TOIMINTAKULUT							
PALVELUJEN OSTOT	-4 593 712	-4 475 250	-4 475 250	-2 887 700	-35,5	-2 916 400	-2 968 896
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-372 241	-300 000	-300 000	-320 000	6,7	-323 200	-329 018
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 281 983	-4 723 300	-4 723 300	-4 929 400	4,4	-4 978 300	-5 067 934
TOIMINTAKULUT	-9 247 936	-9 498 550	-9 498 550	-8 137 100	-14,3	-8 217 900	-8 365 848
TOIMINTAKATE	39 861 626	42 710 500	42 710 500	43 827 100	2,6	44 266 100	45 062 896

Vesilaitos sisältyy Elinvoiman/Palvelutuotannon tuloslaskelmaan, mutta on oma taseyksikkönsä.

Ulkoiset ja sisäiset

4243 VESILAITOS	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
MYYNTITUOTOT	7 659 633	8 194 511	8 194 511	8 014 511	-2,2	8 094 700	8 224 215
MAKSUTUOTOT	33 175	17 326	17 326	17 326	0,0	17 500	17 780
TUET JA AVUSTUKSET	21 910	15 176	15 176	15 176	0,0	15 300	15 545
MUUT TOIMINTATUOTOT	19 467	83 920	83 920	83 920	0,0	84 800	86 157
TOIMINTATUOTOT	7 734 184	8 310 933	8 310 933	8 130 933	-2,2	8 212 300	8 343 697
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	150 279	0	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-1 114 801	-999 692	-999 692	-893 727	-10,6	-902 600	-918 846
PALKAT JA PALKKIOT	-891 419	-792 756	-792 756	-700 507	-11,6	-707 500	-720 235
HENKILÖSIVUKULUT	-223 381	-206 936	-206 936	-193 220	-6,6	-195 100	-198 611
ELÄKEKULUT	-191 423	-173 886	-173 886	-166 960	-4,0	-168 560	-171 591
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-31 959	-33 050	-33 050	-26 260	-20,5	-26 540	-27 020
PALVELUJEN OSTOT	-1 314 575	-1 529 197	-1 529 197	-1 449 847	-5,2	-1 464 186	-1 490 542
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 604 226	-1 566 003	-1 566 003	-1 599 522	2,1	-1 615 600	-1 644 680
AVUSTUKSET	0	-33 755	-33 755	-33 755	0,0	-34 100	-34 714
MUUT TOIMINTAKULUT	-245 171	-263 408	-263 408	-291 208	10,6	-294 300	-299 598
TOIMINTAKULUT	-4 278 773	-4 392 055	-4 392 055	-4 268 059	-2,8	-4 310 786	-4 388 380
TOIMINTAKATE	3 605 689	3 918 878	3 918 878	3 862 874	-1,4	3 901 514	3 955 317

Ulkoiset

4243 VESILAITOS	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUTUOTOT	7 291 867	7 894 511	7 894 511	7 694 511	-2,5	7 771 500	7 895 844
MAKSUTUOTOT	33 175	17 326	17 326	17 326	0,0	17 500	17 780
TUET JA AVUSTUKSET	21 910	15 176	15 176	15 176	0,0	15 300	15 545
MUUT TOIMINTATUOTOT	19 467	83 920	83 920	83 920	0,0	84 800	86 157
TOIMINTATUOTOT	7 366 418	8 010 933	8 010 933	7 810 933	-2,5	7 889 100	8 015 326
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN							
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	150 279		0	0		0	0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	150 279	0	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-1 114 801	-999 692	-999 692	-893 727	-10,6	-902 600	-918 846
PALKAT JA PALKKIOT	-891 419	-792 756	-792 756	-700 507	-11,6	-707 500	-720 235
HENKILÖSIVUKULUT	-223 381	-206 936	-206 936	-193 220	-6,6	-195 100	-198 611
ELÄKEKULUT	-191 423	-173 886	-173 886	-166 960	-4,0	-168 560	-171 591
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-31 959	-33 050	-33 050	-26 260	-20,5	-26 540	-27 020
PALVELUJEN OSTOT	-1 129 571	-1 380 947	-1 380 947	-1 380 947	0,0	-1 394 686	-1 419 791
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 569 042	-1 481 503	-1 481 503	-1 580 522	6,7	-1 596 400	-1 625 134
AVUSTUKSET	0	-33 755	-33 755	-33 755	0,0	-34 100	-34 714
MUUT TOIMINTAKULUT	-129 628	-142 508	-142 508	-142 508	0,0	-144 100	-146 694
TOIMINTAKULUT	-3 943 043	-4 038 405	-4 038 405	-4 031 459	-0,2	-4 071 886	-4 145 179
TOIMINTAKATE	3 573 655	3 972 528	3 972 528	3 779 474	-4,9	3 817 214	3 870 147

Sisäiset

4243 VESILAITOS	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUTUOTOT	367 765	300 000	300 000	320 000	6,7	323 200	328 371
TOIMINTATUOTOT	367 765	300 000	300 000	320 000	6,7	323 200	328 371
TOIMINTAKULUT							
PALVELUJEN OSTOT	-185 003	-148 250	-148 250	-68 900	-53,5	-69 500	-70 751
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-35 184	-84 500	-84 500	-19 000	-77,5	-19 200	-19 546
MUUT TOIMINTAKULUT	-115 543	-120 900	-120 900	-148 700	23,0	-150 200	-152 904
TOIMINTAKULUT	-335 730	-353 650	-353 650	-236 600	-33,1	-238 900	-243 201
TOIMINTAKATE	32 035	-53 650	-53 650	83 400	-255,5	84 300	85 170

6.4. Elinvoiman tasapainotustoimenpiteet vuodelle 2021

Talouden tasapainotustoimenpiteitä toteutetaan kaupunginvaltuuston 15.5.2019 § 58 vahvistaman tasapainottamishojelman ja 7.10.2020 § 85 vahvistettujen tasapainotustoimenpiteiden mukaisesti. Talouden tasapainotustoimenpiteiden toteutumista seurataan kuukausittain. Seuraavissa taulukoissa on esitetty säästöohjelmissa päätetyt tasapainotustoimenpiteet vuodelle 2021.

6.4.1. Palvelutuotantolautakunta

Toimenpide	Euroa
Palvelutuotanto	929 500
Aineet ja tarvikkeet käyttö palvelutuotanto	12 500
Akuutit korjausrakentamisen korjaukset omalla organisaatiolla, vähennetään oleellisesti sopimusurakoitsijoita	15 000
Aluetoimikuntien ja järjestöjen rooli alueiden kunnossapidossa pientä korvausta vastaan	10 000
Alueurakointimalli viheralueiden hoitoon yhdessä liikenneväylien kanssa.	10 000
Aurinkoenergiaratkaisujen hyödyntäminen, case Vieremän päiväkot	1 000
Betonimurskeen hyödyntäminen katurakentamisessa	10 000
Hallinnon ulkoiset myyntipalvelut kunnille	1 000
Hallintojohtajan viran muuttaminen lakimiehen viraksi	15 000
HR-järjestelmien optimaalinen käyttö (vähennys 2 htv)	35 000
Ilmanvaihtokoneiden laajapintakompaktisuodattimien hyödyntäminen	120 000
Ilmanvaihtosuodattimien vakiointi	1 000
Iltasiivoustoiminnan pilotointi, ostopalvelun hyödyntäminen	10 000
Kaikki seminaarit ym. Järjestetään kaupungin omissa tiloissa	5 000
Kartoitetaan kiinteistöjen patteriverkostot	2 000
Kaukolämmön tehostaminen virtausventtiiliratkaisu, case Pusulan päiväkot	2 000
Kaupungin omien tilaisuuksien, juhlien, muistamisen kahvitusten yms. toteuttaminen sisäisesti ruokapalveluiden toimesta	10 000
Kaupungin varikon toimintaa tehostetaan	25 000
Keskitetään kopiointi ja tulostaminen, tulostamiselle reaalihintaa	3 000
Kesäkaudella päivystäviä päiväkoteja 4 kpl, onko mahdollista keskittää kahteen + joulujärjestelyt?	30 000
Kierrätyksen tehostaminen	1 000
Kokoukset, kehittämispäivät, konsultit, kaukana olevat koulutukset pois kokonaan	5 000
Lapsimäärän laskusta johtuva ateriapalveluiden väheneminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa, raaka-ainekustannukset	45 000
LED valoinvestoinnit yleisesti kiinteistöissä ja kaduilla (esimerkki Monkola)	5 000
Lisätään soveltuviin kiinteistöihin lämpöpumpputekniikkaa lämmön tuottoon.	3 000
Lämpöjä tiputetaan 1-2 asteen verran, nyt. 22-23 astetta, sekä rajoitetaan tuloilman lämpötilan maksimi 19 asteeseen.	120 000
Menojen lisäykset / toimitilojen lisäykset, Lohjan yhteislyseon väistötilat (5451 krs-m ² , 11/2018 alkaen),	-195 000
Mobiilipuhelinvaihe päivitys	2 000

Myydään elementti rakennukset huutokaupat.comissa	15 000
Myydään osakehuoneistot: Laurinkatu 57 (ent. YLE:n tila), Linnaistenkatu 5A sekä asunto-osakehuoneistot 3 kpl/v	100 000
Nummenkylän koulu 1.8.2021 alk. kiinteistönhoidon sekä ruoka- ja siivoushenkilöstönhenkilöresurssin mitoituksen pieneneminen, lämmitys, vesi, sähkö, talvikunnossapito, jätehuolto sekä piha- ja puistoalueiden kunnostukset	41 000
Ostolaskujen kirjaaminen	2 000
Palvelutuotannon esimiehet harkitsevat aina esim. yli 5000 euron hankintojen tarpeen	5 000
Puhelinliittymien läpikäynti ja optimointi	5 000
Pullin koulu 1.8.2021 alk. kiinteistönhoidon sekä ruoka- ja siivoushenkilöstönhenkilöresurssin mitoituksen pieneneminen, lämmitys, vesi, sähkö, talvikunnossapito, jätehuolto sekä piha- ja puistoalueiden kunnostukset	25 000
Puretaan tai viivästetään purkua: Einola, Kuilukatu 3 (4 asuntoa), Hemmolankatu 27 (8 asuntoa), Laguksen-	5 000
Purettavat kiinteistöt jätetään kylmiksi, siirretään purkua tulevaisuuteen	5 000
Rakennusautomaation päivityksiä lykätään tulevaisuuteen	15 000
Rekrytoidaan energiatehokkuuden ja kestävän kehityksen vastuhenkilö, taloudellisten säästöjen hakunäkökulma	30 000
Rekrytoidaan yksi LVI-asentaja	40 000
Tietojärjestelmien irtisanominen, mm. DreamBroker, QPR	15 000
Tilattavan ruokamäärän tarkempi seuranta ja hävikin pienentäminen	5 000
Toimistotarvikkeiden keskitetty hankinta tai virtuaalinen kierrätyspöytä - hankinta uusiin tilauksiin, tavaroita uusiokäytetään	1 000
Toimitilojen vähentäminen/käytön tiivistäminen: Myydään tiloja pois	150 000
Toinen kalustonhoitaja eläköityy 4/2021.	15 000
Tukiasuntojen jatkuvien korjaus- ja sisäremontointitöiden kustannusten hallinta	15 000
Työmatka-ajojen läpikäynti	1 000
Työsopimusten tulostaminen 2-puolisena, kolmas sivu tulostamatta palkanlaskentaan	1 000
Työvaatteet yms. ostetaan nyt vain rikkoutuessa	5 000
Uusikalustohankintojen osalta tarkistetaan ensin oma kalustotilanne	3 000
Valaistuksen automatisointi	2 000
Vesihuoltopäällikkö eläkkeellä 20 % alusta 9/2018 alkaen	10 000
Vesikalusteisiin asennetaan lisää virtaamisnopeuden säätimiä	75 000
Vesilaitoksen henkilöstön eläköityminen	40 000

6.4.2. Vetovoimalautakunta

Toimenpide	Euroa
Vetovoima	363 500
Kaivosmuseo: Maksuja ja taksoja korotetaan	6 000
Kahden mittamiehen eläköityessä toista ei täytetä	20 000
Kiinteistöverokorjaus	40 000
Kirjaston aineistomäärärahojen vähentäminen	10 000
Kirjaston aineistomäärärahojen vähentäminen/ Routionmäen kirjastopiste ja omatoimikirjasto	3 000
Kirjaston aineistomäärärahojen vähentäminen: Ojaniitun kirjastopiste ja omatoimikirjasto	7 000
Kirjaston saatavien aktiivinen perintä	10 000
Kuulutusten yhdistäminen, koko kaupunkia koskeva, lehtien määrän	10 000
LVI-tarkastajan palvelujen myynti Salon kaupungille	10 000
MMPR: Joukkorahoitus tapahtumissa ja esim. ympäristön viihtyvyyteen liittyvissä hankinnoissa (jouluvalot, muralit, ympäristötaide jne.)	10 000
MMPR: Koko organisaation markkinointi- ja viestintäkulut ja resurssit. Kilpailutetaan ulkoa ostettavat markkinointi- ja viestintäpalvelut puitekilpailutuksella koko organisaatiolle. Markkinoinnin yhtenäistämistoimenpide säästöksi. Pyritään saamaan säästöä 20% koko organisaatiosta /vuosi Kokonaissummat selvityksessä. Summa täysin arvio vielä	5 000
MMPR: Kulttuuripalveluiden sisällöntuotantoa enemmän omiin kohteisiin kuten esim. Tytyrin kaivosmuseo, omatuotanto (ei hankita ulkopuolisia näyttelyitä, esiintyjiä tai vastaavia)	4 000
MMPR: Lehtimainonta vähemmäksi, etupäässä vähennetään paikallismediasta, koska päätarkoitus tavoitella väkeä Lohjan ulkopuolelta.	5 000
MMPR: Mainospaikkoja verkkosivuilla, esim. lohjanrytyspalvelut.fi Mainospaikat imago/tontti ym. Esitteissä (olettaen että tehdään) Mainospaikat imagovideoissa (olettaen että tehdään) Mainospaikat matkailuesitteessä (jo tehty, jatketaan) Matkailuesitteen tulot 5000-10 000 Tontti/imagoesite tulot 5000-10 000 Mainospaikat imagovideoissa 5000-10 000 Verkkosivut ja digijulkaisut mainospaikat 5000	12 500
MMPR: Matkamuiستomyynnin tehostaminen	5 000
MMPR: Muiden hallinnoimien tilojen myynnistä provisiomahdollisuus esim. Liikuntakeskus/Tennarin liikunta- ja tapahtumapuiston tilat. Autetaan myytävien kiinteistöjen esilletuonnissa ja markkinoinnissa, tulonmuodostus apua kiinteistömyyntiin.	5 000
MMPR: Tapahtumainfran puitekilpailutus, koskee koko kaupunkia	10 000
MMPR: Ulkopuolisia, maksavia toimijoita messuille (mm. kiinteistövälittäjät, Värttilä)	6 000
Mus.op: Harkinnanvaraisten matkakorvausten vähentäminen	1 000
Mus.op: Korotetaan lukukausimaksuja 10 €/perusoppilas ja 5 €/muskarioppilas	16 500
Mus.op: Lisätään avoimen osaston opetusta	4 000

Mus.op: Lisätään maksullisia konsertteja	500
Mus.op: Lisätään oppilaiden omakustannusosuuksia ylimääräisistä kursseista	500
Mus.op: L-talon tilojen yhteiskäyttö	2 000
Mus.op: M- ja T-salien vuokrauksen lisääminen, vuokrien korotukset	1 000
Mus.op: Markkinointi- ja viestintäyhteistyötä tiivistetään kaupungin markkinoinnin kanssa	500
Mus.op: Mupe- ja muskariryhmien ryhmäkokojen nosto	1 500
Mus.op: Osallistutaan enemmän etänä kokouksiin ja koulutuksiin, säästö matkakorvauksissa ja työajan tehokkaassa käytössä	500
Mus.op: Pajaviikkojen käytön lisääminen	500
Mus.op: Ryhmäopetuksen lisääminen	1 000
Museo: Maksujen ja taksojen korotus vuosittain	1 500
Musiikkiopiston sivutoimisten tuntiopettajien harkinnanvaraisten matkakorvausten poistaminen	15 000
Orkesteri: Tuottojen nostaminen	35 000
Sähköisen arkistoinnin käyttöönotto ympäristösuojelu	5 000
Teatteri: 2019 tulossa ohjaajan kirjoittama lastennäytelmä Pikku Prinsessa (oma dramatisointi säästää tekijänpalkkioita riippuen myytyjen lippujen määrästä)	3 000
Yl.kultt: Juhannusjuhla yrittäjävetoiseksi	3 000
Yl.kultt: Maksujen ja taksojen korotus vuosittain	15 000
Yleisen kulttuurin henkilöstösäästö 1 htv	68 000
Ympäristönsuojelun toimisto- ja asiantuntijapalveluiden hankintojen karsiminen	10 000

6.5. Konsernihallinto

6.5.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Konsernihallinnon toiminnan tarkoituksena on ohjata ja kehittää kaupungin toimintaa yhdessä toimialojen kanssa sekä mahdollistaa niiden toiminta. Tämä toteutetaan yhdenmukaistamalla käytäntöjä, huolehtimalla asioiden oikeellisuudesta, ohjaamalla konserniyhtiöitä sekä yleisesti valvomalla konsernin etua. On suunniteltu, että tulevaisuudessa konsernihallinto tulisi toimimaan kaupunginjohtajan suorassa alaisuudessa.

6.5.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), €
Hallinto ja henkilöstö: yleishallinnon ohjaaminen, lakipalvelut, suhdetoiminta ja edunvalvonta, virallinen viestintä, kansainvälinen toiminta, tiedolla johtaminen, työnantaja-toiminta sekä virka- ja työsuhdehallinto, yhteistoiminta, työsuojelu, työterveysyhteistyö, työllisyystyöt	- Valtuuston kokouksia 10 - Hallituksen kokouksia 24 - Palveluksessa oleva henkilöstö 3039 - Vakituinen henkilöstö 2 357 - Määräaikaisia kausivaihtelun mukaan noin 700	767 00 -5 911 900
Talous ja strategia: taloussuunnittelu, kunnallisverotus, omaisuuden hallinta, omistajaohjaus, yhteistoiminta, pelastustoimi, maatalous, kehittäminen	- Tytäryhtiöitä 11 - Talousarvio kokonaisuudessaan noin 360 M€ - Lainakanta 176,4 M€, 3.838/asukas - Maa-alueita noin 5.170 ha - Pelastustoimen kustannustaso 69 €/asukas	0 -5 292 794
Konsernitulosalueen johto	- Sisältää tietojärjestelmälisenssien kustannukset ja tulosalueen johdon palkkakustannukset	0 -100 233

6.5.3. Talousarvion perustelut

Konsernihallinto sisältää neljä toimintoa: talouspalvelut, henkilöstöpalvelut, hallintopalvelut ja tietotekniikkapalvelut.

Talouspalvelut

Talouspalvelut -toiminto koostuu taloussuunnittelusta, kehittämistoiminnasta sekä taloushallinnosta. Näkökulma toiminnassa on strateginen sekä toimintaa kehittävä ja ohjaava. Taloussuunnittelu huolehtii osaltaan siitä, että kaupungin talous on tasapainossa. Laskentakeskus vastaa talouden tukitoimintojen operatiivisesta hoitamisesta.

Talousspalvelujen osalta tavoitteena on taloushallinnon prosessien kehittäminen, kustannustietoisuuden lisääminen sekä talouden mittaamisen parantaminen. Vuonna 2021 jatketaan prosessien toimivuuden kehittämistä.

Vuoden 2021 keskeinen tavoite on seurata kaupungin säästötoimenpiteiden toteutumista ja samalla varmistaa kaupungin pitkän aikavälin tuloksellinen sekä rahoituksellinen tasapaino. Lisäksi uudistetaan ja kuvataan talousarvioprosessi.

Vuonna 2021 jatketaan omistajaohjausprosessin kehittämistä. Toiminto vastaa kaupungin konserni- ja omistajaohjauksesta. Lisäksi vuonna 2021 käynnistetään kaupunkistrategian päivittäminen.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalvelut vastaa strategisesta henkilöstöjohtamisesta, työnantajatoiminnasta, työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden kokonaisuuksista sekä palvelussuhdeasioista ja niiden neuvonnasta. Yksikköön kuuluu myös keskitetty rekrytointiyksikkö Lohja rekry.

Henkilöstöjohtamisen keskeinen ja taloudellista säästöä tuova tavoite on edelleen sairauspoissaolojen sekä työtapaturmien määrän väheneminen. Tavoitteeseen pyritään kouluttamalla, viestimällä, hyödyntämällä erilaisia tietoisuuksia sekä tiiviillä yhteistyöllä työterveyskumppanin kanssa.

Henkilöstöhallinnon arjen työprosesseja kehitetään ottamalla käyttöön erilaisia sähköisiä tukijärjestelmiä HR-päätietojärjestelmän yhteyteen. Näillä järjestelmillä nopeutetaan ja yhdenmukaistetaan mm. kaupungin ilmoituskäytäntöjä.

Kaupungin työterveyspalvelut ulkoistettiin viime vuoden lopussa. Ennen tätä kulut näkyivät sisäisinä veloituksina. Muutoksen myötä nämä erät näkyvät ulkoisissa erissä ja näkyvät konsernihallinnon talousarviossa suoraan. Tulosvaikutus konsernihallinnolle on noin 1 milj. euroa menonlisäystä.

Palkkatuet ovat viime vuosina yliarvioitu eivätkä ne ole täysin toteutuneet. Tämä on huomioitu talousarviossa ja tuet on arvioitu 158 000 euroa aiempaa pienemmiksi.

Hallintopalvelut

Hallintopalvelujen toiminnan painopisteenä on jatkaa keskitettyjen hallintopalvelujen tuottamista ja kehittämistä. Keskitetyt hallintopalvelut sisältävät asiahallinnan, esityslista- ja pöytäkirjaprosessit, arkisto- sekä hallintoasiantuntijapalvelut.

Asiahallinnan (TOS) ja arkistotoiminnan kehittäminen on vuoden 2021 erityisenä tavoitteena. Asiahallinnan osalta valmistaudutaan Dynasty10-järjestelmän käyttöönottoon. Muutokset kiinteistöissä ja työyksikköjen sijoittumisessa sekä arkistoitavan aineiston määrän kasvu ovat vaikuttaneet arkiston toimintaan. Tavoitteena on päivittää arkistotilat sekä toimintaohjeet ajan tasalle vastaamaan myös kuntalaisten kysyntään.

Lakipalvelut tarjoavat kaupungin esimiehille oikeudellista neuvontaa sekä vastaavat osaltaan tehtävien päätösten lainmukaisuudesta. Asianajotoimintaa ostetaan osin myös yksityisiltä palveluntarjoajilta.

Hankintapalvelut sekä sopimushallinta keskittyvät vuonna 2021 edelleen hankintatoiminnan kehittämiseen.

Hallintopalveluihin kuuluu myös työllisyystoiminta, jonka keskeinen tavoite on edistää työllisyyttä Lohjan kaupungissa sekä kehittää toimintaa, jolla voidaan vaikuttaa pitkäaikaistyöttömyyteen sekä kaupungin maksamiin ns. sakkomaksuihin.

Tietotekniikkapalvelut

Tietotekniikkapalvelut keskittyvät tietojärjestelmähankkeiden tekniseen toteuttamiseen. Tietohallinnon investointeja kohdennetaan yhä enemmän tietoturvallisuuteen ja toiminnan vakauteen liittyviin järjestelmähankkeisiin. Kehittämishankkeet toteutetaan pääosin investointibudjetin kautta.

6.5.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2021

Konsernihallinnon keskeinen tavoite on kaupungin toimintojen palveleminen keskitetysti ja kaupungin etua valvoen. Edunvalvonta ja konserniohjaus ovat keskeisiä kehittämiskohteita. Konsernihallinto vastaa keskitetysti kaupungin edunvalvonnasta eri toiminnoissa ja organisaatiossa. Eräänä painopisteenä on laajemman yhteistyön hakeminen kaupungin konserniyhtiöiden ja naapurikuntien sekä kuntayhtymien välillä. Vuoden 2021 aikana selvitetään yhteistyömahdollisuudet Vihdin kunnan kanssa mm. vaihepalvelujen osalta.

Vuoden 2021 rakenteellinen muutos on suunniteltu konsernipalvelujen siirtyminen elinvoima-toimialan alaisuudesta suoraan kaupunginjohtajan alaisuuteen. Tämän lisäksi operatiiviset hallintopalvelut siirtyisivät palvelutuotanto-tulosalueelta konsernihallintoon. Nämä muutokset edellyttävät toiminnan osin uudelleen organisoimista ja tehtäväkuvien päivittämistä. Toiminnan organisoimisen myötä tarkistetaan kaupungin hallinnon (talous, henkilöstö ja asiahallinta) prosessit.

Konsernihallinto ohjaa ja kehittää kaupungin toimintaa sekä mahdollistaa yksiköiden toiminnan kehittämisen. Sen toiminta painottuu erityisesti niihin prosesseihin, joilla varmistetaan kaupungin toiminnan toteutuminen taloudellisesti, tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisin resurssein. Keskeisiä tehtäviä ovat mm. yhteistyö muiden tulosalueiden kanssa toiminnan sujuvuuden varmistamiseksi sekä talouden johtamiseen liittyvien menettelytapojen edelleen kehittäminen. Työllisyysasioita edistetään yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Konsernihallinto yhteistyössä palvelutuotannon kanssa johtaa ja ohjaa kaupungin kiinteän omaisuuden hallintaa. Kaupunkikehitys tulosalue vastaa kaupungin maaomaisuuden hallinnasta ja kehittämisestä.

Talousarvio ei sisällä rakenteellisia muutoksia.

6.5.5. Tasapainotus-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Konsernihallinto toimii vuonna 2019 ja 2020 tehtyjen elinvoimalle asetettujen taloudellisten tavoitteiden puitteissa. Tasapainotusohjelmassa päätetyt säästöt on viety talousarvioon.

6.5.6. Henkilöstömuutokset

Konsernihallinnon henkilöstömäärä sopeutetaan ja uudelleen kohdennetaan tulevien eläköitymisen kautta. Kuntayhteistyön mahdollinen lisääntyminen voi vaikuttaa henkilöstömäärään.

Toimenkuvan muutoksesta johtuen aikaisempi markkinointipäällikön tehtävä on muutettu viestintä- ja markkinointipäällikön tehtäväksi. Puolet viestintä- ja markkinointipäällikön työpanoksesta kohdentuu konsernihallinnon alaiseen toimintaan ja puolet matkailu-, markkinointi- ja PR-toiminnan

alaiseen toimintaan vuoden 2021 alusta. Aikaisemmin markkinointipäällikön koko työpanos kohdistui matkailu-, markkinointi- ja PR-toiminnan alaiseen toimintaan.

6.5.7. Merkittävät investoinnit

Ei merkittäviä investointeja.

6.5.8. Suunnittelukauden 2022-2023 kehittämissuunnitelmat

Suunnitteluvuosina varaudutaan mahdollisen sote-ratkaisun vaikutuksiin. Talouden osalta rakennetaan sopeuttamisohjelma, jolla varaudutaan mahdollisesti korona-pandemian ja kumulatiivisen alijäämän hallintaan.

6.6. Palvelutuotanto

6.6.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Palvelutuotanto tuottaa keskitetysti kaupungin toiminnassa tarvittavia kuntapalveluita käyttämällä suurempia tuotantoyksiköitä. Lisäksi mahdollistetaan henkilöstön osaamisen tehokkaampi hyödyntäminen ja liikkuvuus tulosyksiköissä. Vuoden 2021 palvelutuotannon perustehtävät jatkuvat aikaisempien vuosien mukaisesti. Talouden seuranta tiivistetään ja tarvittaessa reagoidaan talouden muutoksiin kuten aikaisempina vuosina. Palvelutuotannon suurimpana toiminnallisena kehityshankkeena on luoda systemaattinen työohjelma kiinteistöjen ylläpitoon ja korjaustoimintaan tuleville vuosille. Asuntomessujen yhteydessä parannetaan lisäresurssien avulla kaupunkikuvaa ja yleistä viihtyvyyttä eri alueilla. Oppisopimusta hyödynnetään laajasti tulosyksiköissä. Pitkäaikais-työttömille tarjotaan monipuolisesti erilaisia tukitehtäviä sosiaalisen kuntoutuksen kautta.

6.6.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), €
Kunta- ja palvelutoiminnot: logistiikka, ruokapalvelut, siivouspalvelut	- Ei tuettuja henkilöliikennematkoja v 2021 - 1 600 opp. koululaiskuljetukset - 2 572 397 kpl ateriasuoritteita - 155 279 krs-m² siivottavaa alaa	612 000 -10 590 085
Tilakeskus: tilojen kunnossapidosta, isännöinti, korjaus- ja investointirakentaminen, sähköpalvelu.	- 208 634 krs-m² ylläpidettäviä kiinteistöjä - Rak. lkm 238 (Trellum 2019) - Kuntoluokka 75,95 %	4 217 783 -23 540 482
Kaupunkitekniikka: suunnittelu ja rakentaminen, liikenneväylät (konekeskus, varikko, pysäköintivalvonta) ja puistot, vesihuolto	- 352 km ylläpidettävää liikenneverkostoa - 87 ha ylläpidettävää viheraluetta - 2 192 ha talousmetsää - 2 189 845 myytyä vettä - 4 442 764 m³ puhdistettua jätevettä - 1325 km verkostoa - Harkinnanvaraiset yksityistieavustukset	9 042 763 -10 684 899
Tulosalueen johto	- Sisältää tietojärjestelmälisenssien kustannukset ja tulosalueen johdon palkkakustannukset	-272 818

6.6.3. Talousarvion perustelut

Palvelutuotantoon kuuluu seuraavat tulosityksiköt: kunta- ja palvelutoiminnot (ruoka- ja siivouspalvelut, joukkoliikenne, varautuminen sekä Hinku -toiminnot), tilakeskus (tilojen kunnossapito, isännöinti, korjaus- ja investointirakentaminen) sekä kaupunkitekniikka (infrastruktuurin suunnittelu ja rakentaminen, liikenneväylät, puistot ja viheralueet sekä taseyksikkönä vesilaitos).

Kunta- ja palvelutoiminnot

Ruokapalvelut tuottavat keskitetysti keskuskeittiö Köökissä pääosan kaupungin aterioista. Pentinkulman palvelukeskuksen keittiöratkaisu odottaa koko kiinteistön jatkopäätöksiä. AROMI-tietojärjestelmäohjelmiston päivitys viedään loppuun vuoden 2021 aikana. Vuoden 2021 aikana selvitetään kuntayhteistyömahdollisuudet mm. Köökki -keskuskeittiön osalta.

Siivouspalvelut huolehtivat omana työnä kaupungin kiinteistöjen siivouksista terveyskeskuksissa, hoivakodeissa, kouluissa, päiväkodeissa, toimistoissa, kirjastoissa sekä muissa pienemmissä työpaikoissa. Siivoukset tehdään mitoitusten mukaisesti. Siivouspalveluissa toimii Pörräiset yläpölysiivoustiimi.

Logistiikkapalvelut keskittyvät kaupungin joukkoliikenteen, oppilaskuljetuksien ja muun logistiikan ylläpitoon ja kehittämiseen. Tulosalueen määrärahoihin sisältyvät myös seudulliset joukkoliikennemaksuosuudet. Logistiikkapalvelut toteuttavat normaalin toiminnan lisäksi myös opetustoimen sisäisiä oppilaskuljetuksia sekä muun hallinnon sisäisiä kuljetuspalveluita. Vuoden 2021 aikana luodaan strateginen tiekartta joukkoliikenteen palvelujen parantamiseksi joko kaupungin ohjaamana omana palvelutuotantona tai lisäämällä markkinaehtoista ostoliikennettä.

Tulosityksikkö vastaa Hinku 2.0 toimenpiteiden edistämisestä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Hyväksytyn Hinku 2.0 -ohjelman mukaisesti ylläpidetään käynnissä erilaisia ekokorihankkeita, joilla pyritään kehittämään kestävä kehitystä kuten mm. kiinteistöjen energiatehokkuutta. Eri hankkeisiin pyritään hakemaan aina ulkopuolista rahoitusta.

Arjen varautumisessa jatketaan kehitystyötä valmiusvarastojen osalta sekä valmiutta käynnistää nopeasti varautumisorganisaatiota eri häiriötilanteisiin. Pusulan Oloviisas -kohteeseen varastoidaan mm. varmuussuunnitelman mukaisesti turvallisuuteen ja kriisinhallintaan liittyvää materiaalia.

Tilakeskus

Tilakeskuspalvelut muodostuvat tilojen kunnossapidosta, isännöinnistä sekä korjaus- ja investointirakentamisesta. Vuoden 2021 aikana toiminnan painopiste siirtyy investointirakentamisesta kiinteistöjen kunnossapidon kehittämiseen ja kiinteistöjen PTS-suunnitelmien (pitkän tähtäyksen suunnitelmien) laatimiseen. Harmaiden listojen avulla pyritään pääsemään irti turhista kiinteistöistä.

Tilakeskus vastaa kiinteistöjen sisäilma- / korjausrakentamisesta sekä johtaa kaupungin sisäilmatyöryhmää. Yksikkö vastaa kiinteistöjen vuokra- ja tilatietojen ylläpidosta sekä kiinteistöjen kuntoluokkatiedoista. Vuoden 2021 saatetaan valmiiksi kaupungin rakentamisen ja ylläpidon periaatteet sekä työohjeet. Tämän lisäksi jatketaan tilakeskuksen laatuksikirjojen päivityksiä. Kaupungin kiinteistöjen irtaimiston ja kaluston varastointia jatketaan Pusulan Oloviisas varastossa. Tarpeettoman irtaimiston ja kaluston varastointia vältetään ja niitä aletaan myymään aktiivisesti Kierto-netissä, joka on julkishallinnon nettimyyntipaikka.

Kaupunkitekniikka

Kaupunkitekniikkaan kuuluu infrahankkeiden suunnittelu ja rakennuttaminen, liikenneväylät, puistot ja viheralueet sekä vesilaitos taseyksikkönä. Toiminnan painopisteenä on systemaattisesti vähentää investointimäärärahojen avulla infrastruktuurin korjausvelkaa liikenneväylien ja vesilaitoksen osalta.

Toiminnan painopisteenä on kehittää yleistä viihtyvyyttä eri kohteissa mm. Haikarin ja Porlan alueilla sekä yleisesti ranta-alueilla. Toisena tärkeänä painopisteenä on liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden huomioiminen suunnittelussa sekä kevyen liikenteen väylien suunnittelussa. Pyöräilyohjelman edistäminen pyritään sisällyttämään eri hankkeisiin.

Kaava-alueiden osalta aloitetaan tarvittaessa Lempolan ja Karnaisten kunnallistekniikan toteuttaminen. Lisäksi valmistaudutaan Haikarin ja Gunnarla II alueen kaava-alueen toteuttamiseen. Muita uusia kaava-alueita aloitetaan tarvittaessa tonttimyyntitilanne huomioiden. Asuntomessualueen infrastruktuuri sekä kaupunkikeskustan yleisilmeen parantaminen toteutetaan valmiiksi vuoden 2021 kevään aikana. Taimiston liikuntapuiston rakentaminen jatkuu ensimmäisen vaiheen osalta. Ensimmäinen vaiheen myötä syntyy Taimistoon valmis tekonurmikenttä ja siihen liittyvät liikennejärjestelyt.

6.6.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2021

Yhdessä konsernipalvelujen kanssa kuvataan kaupungin omaisuuslajit ja suunnitelmat omaisuuden hallinnasta osana talouden prosesseja. Tulevien vuosien investointiohjelma ja mm. siihen liittyvät kiinteistöomaisuustiedot viedään nyt rakenteilla oleviin sähköisiin suunnittelujärjestelmiin.

Tilakeskuksen toiminnan painopiste on siirtymässä investointirakentamisesta kiinteistöjen ylläpitoon. Vuosien 2021-2023 aikana valmistuvat suuret investointirakentamisen hankkeet, jotka ovat päätetty nykyisellä valtuustokaudella. Kiinteistöjen ylläpitoon luodaan tuleville vuosille ns. PTS ohjelma kiinteistöjen peruskorjaukseen. PTS-ohjelmalla voidaan jatkossa paremmin hallita kiinteistöjen kuntoa sekä niiden teknistä arvoa. Myös PTS-suunnitelmat tullaan viemään sähköisiin suunnittelujärjestelmiin.

Palvelutuotantoon aikaisemmin liittynyt operatiiviset hallintopalvelut on suunniteltu siirtymään konsernipalveluihin, pl. joukkoliikennepalvelut. Ruoka- ja siivouspalvelut täydennettynä logistiikkapalveluilla muodostavat tämän jälkeen kunta- ja palvelutoiminnot -tulosityksikön. Tulosityksikkö vastaa edellä mainittujen tehtävien lisäksi turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvistä toiminnoista sekä Hinkuun ja kestävään kehitykseen liittyvistä hankkeista.

Kaupunkitekniikan painopisteenä on toteuttaa nyt käynnissä olevat kaava-alueet valmiiksi. Uusia kaava-alueita aloitetaan tarvittaessa. Suurimpana kunnallisteknisenä hankkeena on Hiidensalmen asuntomessualue puistoineen. Vuoden 2021 aikana luodaan järvialueen vapaa-ajan palvelujen sekä ranta-alueiden kehittämissuunnitelmat. Kaikessa toiminnassa pyritään panostamaan yleiseen viihtyvyyteen.

6.6.5. Tasapainotus-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Palvelutuotanto sopeuttaa toimintaansa talouden tasapainoperiaatteiden mukaisesti. Jatkuvasti kasvavat määrärahatarpeet pyritään toteuttamaan palvelutuotannon budjetin sisäisillä tehostamistoimenpiteillä. Uusien palvelujen toteuttamista ei esitetä ja mahdollisia palveluita toteutetaan, jos toiminta pystytään toteuttamaan olemassa olevan talousarvion sisällä.

Metsämyyntien tuloja on arvioitu toteutuvan ensi vuonna vähemmän. Vaikutus on noin 200 000 euroa.

6.6.6. Henkilöstömuutokset

Palvelutuotanto tulosalueen henkilöstömäärää sopeutetaan palveluverkon muutoksien myötä. Palvelutuotanto sopeuttaa toimintaansa vähentämällä määräaikaista työntekijöitä sekä hyödyntämällä eläköitymistä.

6.6.7. Merkittävät investoinnit

Maanhankintaan varten on varattu 2,05 milj. euron määräraha, joka on suunniteltu mm. Lempolan ja Muijalan alueen maanhankintaan. Muihin toimintavuoden investointeihin on varattu n. 27 milj. euroa, josta kiinteistöjä ja kaupunkitekniikkaa koskevat hankkeet toteutetaan palvelutuotannon toimesta.

Investointihankkeista suurimpina valmistuvat Laurentius-talon ja Ojamon allianssihankkeet. Ojamon allianssihankkeen yhteydessä toteutetaan lähialueen puisto- ja liikunta-alueiden parantaminen. Järnefeltin koulun rakentaminen ja Lohjan Lukion peruskorjaushankkeet jatkuvat suunnitellusti. Mäntynummen koulun hankesuunnittelu käynnistetään. Lisäksi jatketaan Taimiston liikuntapuiston rakentamista yhdessä asuntomessualueen kanssa. Kaupungin muihin investointikohteisiin on varattu edellistä vuotta pienempi määräraha.

6.6.8. Suunnittelukauden 2022-2023 kehittämissuunnitelmat

Suunnitteluvuosina varaudutaan edelleen maakunta- ja sote-ratkaisuihin. Tavoiteltavia valtuuston päättämiä säästöjä haetaan tilaverkon supistamisella sekä kiinteistömäärän vähentämisellä haramaiden listojen avulla. Hinku 2.0 -ohjelman perusteella panostetaan kiinteistöjen energiatehokkuuteen. Korjausvelkaa vähennetään investoimalla kiinteistö- ja kunnallistekniseen infrastruktuuriin sekä näiden energiatehokkuushankkeisiin. Yleisen viihtyisyyden ja liikkumisen edellytyksiä parannetaan investoimalla pienimuotoisesti eri kohteisiin laajasti koko kaupungin alueilla.

6.7. Kaupunkikehitys

6.7.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Kaupunkikehitys tuottaa pitkäjänteisesti ennakoivan ja kestäväen kaupunkikehittämisen tarpeisiin laadukkaita, terveellisiä ja turvallisia ratkaisuja asumisen ja yritysten käyttöön. Kaupunkikehityksen tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä kaupunkikuvalliset arvot huomioiden. Maankäyttöpolitiikan keinoin edistetään kaupungin joustavaa ja suunnitelmallista kasvua tasapuolisesti huomioiden eri osa-alueet ja tulevaisuuden kasvutavoitteet.

Vuonna 2021 kaupunkikehitys osallistuu aktiivisesti asuntomessuille, mm. kuntavierailujen isännöinnin muodossa.

6.7.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), €
Elinkeinojen kehittäminen	- Noin 3 580 yritystoimipaikkaa, EU-tukikelpoisia maatiloja 373 kpl	15 000 - 511 845
Kaavoitus: Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus	- 3 valmista asemakaavaa keskustaan ja alakeskuksiin - 3 valmista asemakaavaa nauhataajamaan - Valmis asemakaava palvelutaajamaan - 60 lupapäätöstä	260 374 -952 325
Kiinteistö- ja kartastopalvelut: Lakisääteiset kiinteistönmuodostuksen, maapolitiikan, mittauksen sekä kartta- ja paikkatietopalvelun tehtävät	- 100 kiinteistötoimitusta - 3 000 lupa- ja muita karttaotteita - 25 tontinluovutusta - 40 ha hankittua raakamaata	1 294 750 -1 380 365
Rakennusvalvonta: Lakisääteinen tehtävä valvoa rakennustoimintaa sekä huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan sitä koskevia määräyksiä	- 650 lupapäätöstä - 900 katselmusta	707 250 -659 448
Ympäristönsuojelu: Lain kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta mukaiset tehtävät ja ympäristönsuojeluun liittyvien erillislakien (ympäristönsuojelulaki, jätelaki, vesilaki, luonnonsuojelulaki) sekä maa-aineslain, vesihuoltolain ja maastoliikennelain mukaisten tehtävien hoito kuten lupa- ja ilmoitusasiat, valvonta, lausunnot, neuvonta, valistus ja ympäristön tilan seuranta	- 170 valvottavaa ympäristölupa-, maa-aineslupa-, rekisteröinti tai pilaantunut maa -kohdetta, - n. 800 muuta valvottavaa kohdetta - 400 tarkastusta / valvontakäyntiä - 80 lausuntoa - 50 käsiteltyä valitusta - 70 ympäristölakien mukaista päätöstä - 300 tarkastettavaa selvitystä tai raporttia	99 140 -621 818

Ympäristöterveyspalvelut: Ympäristöterveydenhuollon lakisääteisten tehtävien hoitaminen (elintarvike-, terveysdensuojelu-, tupakka-, eläinsuojelu- ja eläintautivalvonta, eläinlääkintäpalvelut ja eläinlääkäripäivystys, ohjaus ja neuvonta em. asioihin liittyen, ilmoitusten ja hakemusten käsittely) sekä lausuntojen antaminen oman erityislainsäädännön näkökulmasta.	- 500 suunnitelmallista tarkastusta - 400 ilmoitusperusteista tarkastusta - 400 näytettä - 7000 eläinlääkärikäyntiä - 100 lausuntoa - 120 ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön mukaista päätöstä/ilmoituksen käsittelyä	649 100 -1 052 852
Tulosalueen johto	- Sisältää tietojärjestelmälisenssien kustannukset ja tulosalueen johdon palkkakustannukset	0 -159 180

6.7.3. Talousarvion perustelut

Kaupunkikehitykseen kuuluvat seuraavat toiminnot: Rakennusvalvonta, Kiinteistö- ja kartastopalvelut, Kaavoitus, Ympäristönsuojelu, Ympäristöterveyspalvelut sekä Elinkeinopalvelut.

Elinkeinopalvelujen vuoden 2021 toiminnallinen painopiste tulee olemaan yrityskontaktoinnin aktivoiminen kaupungin sisällä (yritysvierailut ja tapaamiset), asuntomessuständin järjestäminen paikallisille yrityksille, yritysmarkkinoinnin lisääminen sekä Lohjan yritystunnettavuuden parantaminen. Keskeistä elinkeinopalvelujen osalta tulee olemaan myös yritysten sijoittumisprosessin kehittäminen edelleen. Lisäksi yritysikiinteistöyhtiön perustamiseen liittyviä toimia jatketaan.

Kaavoitus etenee erikseen hyväksyttävän kaavoitusohjelman mukaisessa järjestyksessä. Laaditaan poikkihallinnollisesti uutta valtuustokautta varten ajan tasalla oleva Lohjan tulevaisuuskuva ja sen pohjalta päivitetty maankäytön rakennemalli vuosille 2020 – 2050. Työssä otetaan erityisesti huomioon Lohjansolmun uuden kaupunginosan kehittämisen vaikutus.

Kiinteistönmuodostus hoidetaan ns. Lohjan kaupungin rekisterinpitoalueella kaupungin omasta toimesta. Muilla alueilla kiinteistönmuodostus tapahtuu maanmittauslaitoksen toimesta. Rekisterinpitoalueeseen tehdään muutoksia uusien sitovan tonttijaon asemakaavojen osalta. Mittauskalustoa modernisoidaan työskentelyn rationalisoimiseksi ja samalla valmistellaan dronekaluston hankintaa. Ohjelmistohankintana toteutetaan Louhi -intranet paikkatietopalvelun laajennuksia. Aineistopäivityksenä toteutetaan kaava-alueen uusi ortokuvaus (edellinen vuodelta 2016, joka on vanhentunut). Maapoliittinen ohjelma päivitetään.

Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävä on lakisääteistä. Rakennusvalvonta valvoo yleisen edun kannalta rakennustoimintaa, sekä osaltaan huolehtii, että rakentamisessa noudatetaan maankäyttö- ja rakennuslakia ja siihen liittyviä säädöksiä.

Rakennusrekisterin perusparannustyö on aloitettu tammikuussa 2020, ja sitä jatketaan vuonna 2021. Lupapisteen sähköinen pysyväisarkisto-osio on otettu käyttöön Lohjalla vuoden 2016 lopulla. Olemassa olevan aineiston siirto sähköiseen arkistoon on aloitettu 2016 ja se jatkuu edelleen. Osassa hanketta voidaan hyödyntää mm. palkkatuella rekrytoidun henkilön työpanosta. Aineiston seulominen edellyttää kokonaisuutena mittavaa valmistelutyötä rakennusvalvonnassa. Rakennusvalvontaa tulee työllistämään väestötietojärjestelmään tarvittava pysyvästä huoneistotunniste, sekä henkilöstömuutokset.

Ympäristöterveyspalvelut hoitavat ympäristöterveydenhuollon lakisääteisiä tehtäviä, joihin kuuluvat elintarvikelain, terveydensuojelulain sekä tupakka- ja lääkelain mukainen valvonta. Lisäksi tehtäviin kuuluu eläinlääkintähuollon tehtävät sisältäen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan ja eläinlääkäripalvelut. Toiminta on seudullista, yhteistoiminta-alueena on Lohja, Karkkila, Vihti ja Siuntio. Kehitetään yksikön VATI-järjestelmää, järjestelmään otetaan mukaan laskutus sekä näytetulosten automatisointi. Kehitetään yksikön valmiutta ja toimintaa; osallistutaan erilaisiin valmiusharjoituksiin ja kehitetään yksikön omaa erityistilannevalmiutta. Eläinlääkärivastaanotoilla parannetaan vastaanottojen yleisilmettä ja siten asiakasviihtyvyyttä sekä kehitetään eläinlääkäreiden työskentelyergonomiaa. Huomioita kiinnitetään erityisesti valvontaeläinlääkärin työturvallisuuteen. Jatketaan yhteistyötä kaikkien yhteistoimintakuntien sidosryhmien kanssa.

Lohjan ympäristönsuojelu hoitaa lakisääteisiä ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä, joihin kuuluvat ympäristönsuojelu-, vesi-, jäte-, maa-aines-, vesihuolto-, merenkulun ympäristönsuojelu-, maastoliikennelain ja lain kuntien ympäristönsuojeluviranomaisen hallinnosta mukaiset lupa-, valvonta- ja edistämistehtävät sekä luonnonsuojelu-, ympäristövaikutusten arviointimenettely ja vesiliikennelaissa kaupungille määrätyt tehtävät. Ympäristönsuojelun toiminta jatkuu kehittämällä koko ajan työprosesseja ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Facta-ympäristöosiota ja Louhi -paikkatietoaineistoa kehitetään ja täydennetään uusilla aineistoilla. Ympäristötietojen saatavuutta ja kattavuutta parannetaan. Kehittämisessä otetaan huomioon digitalisoituminen ja asiakaspalvelu. Ohjeistukseen ja neuvontaan kiinnitetään erityistä huomiota.

Maankäyttösopimusmaksut on arvioitu nykyisen rakentamistilanteen mukaisesti sopeuttaen.

Paikkatietojärjestelmien ja perusrekistereiden kilpailutukseen valmistelua jatketaan yhdessä Kirkkonummen ja Kuumakuntien kanssa. Tavoitteena on modernisoida sekä käytettävät välineet että työprosessit. Uudistuksen laajuus ja merkitys on huomattava. Investointi järjestelmiin ja niiden käyttöönottoon on tulossa budjetoidavaksi 2022-2023. Tavoitteena on sähköisten paikkatietopalvelujen lisääminen ja yhtenäistäminen sekä perusrekistereiden modernisointi. Kilpailutuksen valmistelu tehdään kaupunkikehityksen tulosalueella sen käytössä olevin resurssein.

6.7.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2021

Lohjan kaupunkikehitys tulosalueen toiminta tulee painottumaan laajasti toiminnan edelleen tehostamiseen sekä tähän liittyvien uusien toimintaprosessien ja tietoteknisten toimintojen käyttöönottoon. Vuoden 2021 asuntomessuihin liittyviä jatkotoimia ovat Hiidensalmen 2-vaiheen ja Pitkänien kaavoitus. Maanhankinnassa jatketaan aktiivista toimintaa pääasiassa vapaaehtoisin kaupoin investointimäärärahojen sallimissa puitteissa painottuen etenkin kasvualueisiin, kuten Muijala ja ns. Tunnin junan asemanseutu.

Asuntomessuihin tarvitaan panostusta. Sinne hankitaan mm. katos, sähköinen alusta ja verkko-kauppa. Myös yritysmarkkinointiin panostetaan. Tästä saadaan tuloja mutta nettovaikutus arvioidaan olevan noin 35 000 euroa lisäystä menoihin. Ajankohtaista on myös ortokuvaus kaava-alueella. Itse kuvaus ja laite (Drone) lisää kuluja noin 60 000 euroa. Kaupunkikehityksen tarvitsemien ohjelmien lisenssimaksut ovat olleet nousussa ja tästä koituu myös ylimääräisiä kuluja noin 40 000 euroa.

6.7.5. Tasapainotus-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Kaupunkikehitys toimii vuonna 2020/2021 tehtyjen elinvoimalle asetettujen taloudellisten tavoitteiden puitteissa.

6.7.6. Henkilöstömuutokset

Kaupunkikehitys tulosalueella tapahtuu 2021 ja seuraavina vuosina useita eläköitymisiä. Rakennusvalvonnassa yksi eläköityminen, Kiinteistö- ja kartastopalveluissa 1-2. Kaavoitusohjelmassa on paljon kiireellisiä hankkeita, kuten Muijalan asemakaavoitus, Pitkäniemi, Puu-Anttila, Lempolan työpaikka-alue ja Hiidensalmi 2. Myös ns. harmaiden listojen purkuun ja yksityisten hakemille kaavahankkeille pitäisi riittää resursseja. Kaavahankkeet sisältävät paljon täydennysrakentamista, mikä tekee prosesseista työllistäviä.

Kaupunkikehitys tulosalueen eläköitymisistä aiheutuu väliaikaisia paineita toteutettavien sijaisuuksien muodossa olemassa olevin resurssein, kunnes uudet resurssit saadaan rekrytoitua.

6.7.7. Merkittävät investoinnit

Panostus maanhankintaan. Ortokuvaus kaava-alueella.

6.7.8. Suunnittelukauden 2022–2023 kehittämissuunnitelmat

Kaavoituksen prosessin kehittäminen edelleen tietomallipohjaiseksi. Maapoliittisen ohjelman ajantasaistus. Paikkatietojärjestelmien ja perusrekistereiden kilpailutuksen valmistelu. Rakennusrekisterin peruskunnostus. Etätyöskentelyn lisääntyessä pysyvästi tehdään selvitys, missä määrin ja millä edellytyksillä vapaa-ajan kiinteistöjä voidaan tarvittaessa muuttaa ympärivuotiseen asuinkäyttöön.

6.8. Kaupunkisisällöt

6.8.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Kaupunkisisällöt huolehtivat kaupungin kulttuurin ja liikunnan sekä matkailun, asiakasviestinnän, markkinoinnin ja asiakaspalvelun hoitamisesta ja kehittämisestä.

Kaupunkisisältöjen tarkoituksena on edistää kaupungin imagon ja vetovoimaisuuden kasvamista sekä Lohjan väestön hyvinvointia ja kaupungin elinvoimaisuutta.

6.8.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), €
Liikuntakeskus	- Liikuntasuoritteet 1 300 000 - Lohjan Liikuntakeskus Oy:n konserniavustus(sisältäen Lohjan Liikuntahallit Oy:n vastikkeen) 2,8 milj. euroa - Lohjan Liikuntakeskus Oy:n vuokraavustus 1,5 milj. euroa	90 000 -4 372 300
Kirjasto	- Lainaukset: 730 000 - Asiakaskäynnit: 342 000	152 860 -2 329 380
Kaupunginorkesteri	- Kuulijat 20 000 - Konsertit 50	272 900 -1 033 900
Hiiden Opisto	- Kurssilaiset: 11 800 - Opetustunnit 18 000	550 840 -1 430 310
Musiikkiopisto	- Oppilaat: 850 - Opetustunnit: 24 900	505 230 -1 752 510
Matkailu, markkinointi & PR	- Lohjan näkyvyyden kasvu ansaitussa mediassa, tunnettuuden kasvu vuosiseuranta - 175 000 tilastoitua majoitusvuorokautta - Lohjan välittömän matkailutulon palautuminen lähelle 2019 tasoa - Lohjan imagon vahvistaminen tapahtumakaupunkina, kärkenä Asuntomessut digikanavien kautta väh. 1 milj. tavoitettua henkilöä /vuosi - Kaivosmuseo: kävijämäärä 17 000	359 640 -903 580

Museo	- Kävijät 30 000 - Luetteloituja objekteja 600 kpl - Näyttelyitä 3 kpl	40 150 -469 450
Lohjan Teatteri	- Katsojamäärä: 7500 – 8000 - Näytökset 50 - Ensi-iltoja 3 kpl	165 700 -228 100
Yleinen kulttuuritoimi	- Tapahtumakävijöiden määrä 40 000	101 700 -474 310
Tulosalueen johto	- Sisältää tietojärjestelmälisenssien kustannukset ja tulosalueen johdon palkkakustannukset	0 -78 030

6.8.3. Talousarvion perustelut

Kaupunkisisältöihin kuuluvat seuraavat toiminnot: Liikuntakeskus, kirjasto, kaupunginorkesteri, Hiiden Opisto, musiikkiopisto, Lohjan Teatteri, museo, yleinen kulttuuritoimi sekä matkailu, markkinointi ja PR.

Kaupunkisisältöjen vuoden 2021 yhteisenä tavoitteena on toteuttaa monipuolisesti tapahtumia Asuntomessuvuoden sekä Asuntomessujen aikana yhteistyössä paikallisten yhdistysten ja toimijoiden kanssa sekä tarjota kulttuuri- ja liikuntaelämyksiä niin lohjalaisille kuin Lohjan ulkopuolelta saapuville asuntomessuvieraille.

Laurentius-talo valmistuu vuonna 2021 ja kaupunkisisältöjen tulosalueelta Hiiden Opisto, Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto sekä Lohjan kaupunginorkesteri tulevat olemaan talon toimijoita. Talon yhteisöllisyyttä ja oppimisympäristöä kehitetään kaikkien toimijoiden yhteistyönä.

Lohjan Liikuntakeskus Oy (LLK Oy) vastaa Lohjan kunnallisen liikuntatoimen operoinnista. Valtuuston myöntämän konserniavustuksen ja keräämiensä käyttömaksujen muodostamalla resursseilla LLK Oy vastaa liikuntapaikkojen ylläpidosta sekä liikuntaan aktivoinnista. Liikuntatoimen strategisena tavoitteena on liikuttaa mahdollisimman montaa lohjalaista. Vuoden 2021 tavoitteena on kehittää erityisesti luonto- ja elämysliikuntaa Lohjanharjulla ja Lohjanjärvellä parantamalla olosuhteita ja järjestämällä tapahtumia.

Lohjan kaupunginkirjasto toteuttaa kirjastolaissa yleisille kirjastoille määritellyjä tehtäviä. Kirjasto edistää lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Kirjaston omien sekä kuntien yhteishankkeiden avulla tavoitetaan eri ikäryhmiä sekä innostetaan etenkin lapsia ja nuoria lukuharrastuksen ja sanataiteen pariin. Vuoden aikana kirjastoissa juhlistetaan Eeva Joenpelto 100 v. ja Arvid Järnefelt 160 v. juhlavuosia.

Kaupunginkirjasto jatkaa digitalisaation edistämistä sekä e-palvelujen kehittämistä. Haasteena on e-aineistojen lisääminen vastaamaan koronapandemian seurauksena kasvanutta kysyntää. Ojamon kirjasto siirtyy väistötilasta uuteen Ojamotaloon ja sen myötä kirjastossa otetaan käyttöön omatoimikirjastoratkaisu, joka mahdollistaa kirjastotilan mahdollisimman tehokkaan käytön. Myös Saukkolan kirjastoon suunniteltu omatoimikirjastoratkaisu toteutetaan. Mäntynummen kirjaston mediaateekin vuokraamista omatoimiaikana ja sen mahdollistavia toimenpiteitä viedään eteenpäin.

Lohjan kaupunginorkesteri tuottaa konserttielämyksiä ensisijaisesti Lohjalla sekä tilauksesta muilla paikkakunnilla. Orkesterin tapahtumia järjestetään Laurentius-salin lisäksi muun muassa palvelutaloissa, päiväkodeissa ja kouluissa. Orkesteri osallistuu aktiivisesti kaupungin eri tapahtumiin ja tekee yhteistyötä kaupungin eri yksiköiden kanssa. Konserttien täyttöastetta pyritään kasvattamaan vuonna 2021 yleisötyön kautta. Alueellista toimintaa kehitetään ja kumppanuuksia luodaan erityisesti Länsi-Uudellamaalla. Alueelliseen toimintaan haetaan Opetus- ja kulttuuriministeriön alueellisen toiminnan yleisavustusta. Yhteistyötä kehitetään myös Sibelius-Akatemian ja kansainvälisen Lead! –organisaation kanssa. Orkesteri lisää Lohjan näkyvyyttä ja positiivista Lohja-mielikuvaa.

Hiiden Opisto on aikuisoppilaitos, joka tuottaa ja edistää elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia, tukee persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja elämänhallintaa toteuttaen vapaan sivistystyön periaatteita Länsi-Uudellamaalla. Hiiden Opisto järjestää opetusta, jonka painopisteet ovat yhteiskunnallisiin aineisiin, kulttuuriin, käyttäytymiseen ja kasvatukseen liittyvissä opinnoissa, tietoyhteiskuntaopinnoissa, ikäihmisten opinnoissa, kielissä, taito- ja taideaineissa sekä terveyttä edistävissä opinnoissa. Opisto järjestää koulutusta myös maahanmuuttajille. Vuoden 2021 painopisteinä ovat aikuisoppimisympäristön sisäänajo uuteen toimipaikkaan Laurentius-taloon sekä Hiiden Opiston tunnettuuden lisääminen 20-vuotisjuhlavuoden merkeissä. Hiiden opistolla oli vuoden 2020 tulossa monta hankeavustusta, jotka päättyvät ja tulot näin ollen poistuvat vuodelta 2021.

Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto on taideoppilaitos, joka tarjoaa taiteen perusopetuksen laajan opimäärän mukaista opetusta ensisijaisesti lapsille ja nuorille. Sen tehtävänä on järjestää musiikin ja siihen läheisesti liittyvien taidemuotojen perusopetusta sekä järjestää muuta musiikkikulttuurin kehittämiseen liittyvää toimintaa. Opetuksen tavoitteena on innostaa ja kannustaa oppilaita musiikkiharrastuksen kautta omakohtaisen ja elinikäisen musiikkisuhteen luomiseen, sekä tukea oppilaan kasvua, kehitystä ja persoonallisuutta oppilaslähtöisesti. Opetus antaa valmiudet myös musiikkialan ammattiopintoihin hakeutumiseen. Musiikkiopisto juhlii 50-vuotista taivaltaan vuonna 2021.

Lohjan Teatteri tuottaa esityskauden aikana kolme uutta ensi-iltaa, ottaen ohjelmistossa huomioon katsojat lapsista aikuisiin sekä tarjoaa ammattimaiset puitteet alueen harrastajille. Lohjan Teatteri jatkaa kulttuuripolun kautta tehtäviä erilaisia yhteistyöhankkeita, teatterikierroksia, kahviotoiminnan ja pukuvuokraustoiminnan ylläpitoa ja alueen kuvataiteilijoiden näyttelytoimintaa kahvilitassa. Pukukorvauksia maksetaan, kun joku tuo omat kaupungin käyttöön. Vuonna 2021 aloitetaan yleisötyökierrokset kouluille sekä verkkokauppakahviomyynnin kehittäminen.

Lohjan Museo huolehtii Lohjan alueen kulttuuriperinnöstä: sen keräämisestä, tallentamisesta, tutkimisesta, esittelystä sekä yleisötyön kautta opettamisesta. Esinekokoelmat kattavat noin 23 000 esinettä ja valokuvakokoelmat noin 80 000 valokuvaa. Lisäksi museo ylläpitää ja hoitaa kotiseutuarkistoa. Lohjan Museo täyttää 110 vuotta vuonna 2021. Vuoden aikana järjestetään kolme näyttelyä ja toimitaan yhteistyökumppanina ulkopuolisten toimijoiden järjestämissä näyttelyissä. Lisäksi kesäaikaan pidetään avoinna Johannes Lohilammen museota ja Paikkarin torppaa Sammatissa. Käytössä oleva kokoelmahallintajärjestelmä Musketti tulee lopettamaan toimintansa lähivuosina. Tämä edellyttää taloudellista varautumista ja siirtymistä uuden kokoelmahallintaohjelmajärjestelmän käyttöönottoon mahdollisesti jo vuonna 2021. Tämä tullaan toteuttamaan yhteistyössä Länsi-Uudenmaan museon kanssa.

Yleinen kulttuuritoimi edistää kulttuurin saatavuutta. Kaikukortti-toimintamalli jatkuu Lohjalla vuonna 2021. Kulttuuripolku-toimintaa on päivitetty, ja Lohjan kulttuuripolku tuottaa sisältöä erityisesti digitaalisin keinoin. Lohjan Muistin tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämistä jatketaan. Perinteiset tapahtumat, kuten juhannusjuhla, itsenäisyyspäivän juhla sekä Menneen ajan joulumarkkinat tuotetaan yhteistyössä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa. Kulttuuri- ja liikuntatoimen avustusten jakosääntö päivitetään vuoden 2021 avustushakua varten.

Matkailu, markkinointi ja PR- toiminnon tavoite 2021 on Asuntomessuvuotta hyödyntäen kasvattaa Lohjan tunnettuutta ja imagoa houkuttelevana matkailu-, asuin-, tapahtuma- ja vapaa-ajan kaupunkina. Viestintää ja mediaseurantaa vahvistetaan sekä kasvatetaan digiosaamista ja digipalvelujen kehittymistä kaikessa asiakaspalvelussa. Lohjaa kehitetään yhdessä yritysten ja Visitfinlandin suuralueiden kanssa vastuullisen matkailun ympärivuotisena kohteena ja kansainvälistä yhteistyötä ja markkinointia tehdään ensisijaisesti hankkeiden kautta. Tytyrin kaivoseumun toimintaa kehitetään kestävämmälle pohjalle ja kävijämäärätavoitetta kasvatetaan mm. avolouhoksen näköalapaikkaan panostaen.

6.8.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2021

Kaupunkisisältöjen toiminta painottuu vuonna 2021 tapahtumasisältöjen toteuttamiseen Asuntomessuvuoden aikana. Luonto- ja elämysliikuntaa kehitetään muun muassa ulkoilureittien perustamisen, Haikarin saunakonseptin luomisen sekä Karnaistenkorven ja Olli- ja Hevossaaren kehittämisen kautta. Taimiston ja Ojamon liikuntapuistot valmistuvat. Digivalmiuksia sekä –palveluita kehitetään.

6.8.5. Tasapainotus-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Kaupunkisisällöt toimivat vuonna 2020/2021 tehtyjen elinvoimalle asetettujen taloudellisten tavoitteiden puitteissa. Tästä poiketen Jääkarusellifestivaali jää toteutumatta ja sen takia jääkarusellin tulotavoite 60 000 euroa on poistettu.

6.8.6. Henkilöstömuutokset

Kaupunginorkesterin intendentin viran täyttäminen.

Toimenkuvan muutoksesta johtuen aikaisempi markkinointipäällikön tehtävä on muutettu viestintä- ja markkinointipäällikön tehtäväksi. Puolet viestintä- ja markkinointipäällikön työpanoksesta kohdentuu konsernihallinnon alaiseen toimintaan ja puolet matkailu-, markkinointi- ja PR-toiminnan alaiseen toimintaan vuoden 2021 alusta. Aikaisemmin markkinointipäällikön koko työpanos kohdistui matkailu-, markkinointi- ja PR-toiminnan alaiseen toimintaan.

6.8.7. Merkittävät investoinnit

Uusi kokoelmanhallintajärjestelmä Lohjan Museolle. Omatoimikirjastoratkaisun toteuttaminen Ojamon ja Saukkolan kirjastoihin.

6.8.8. Suunnittelukauden 2022–2023 kehittämissuunnitelmat

Lohjan 700-vuotisjuhlavuoden suunnittelu. Tytyrin kehittäminen kestäväälle pohjalle. Luontokohteiden kehittäminen matkailullisesti ja palvelutarjonnan lisäys. Matkailijoiden viiptymän kasvattaminen mm. kv-markkinoinnilla. Vastuullisen matkailun kehittäminen.

7. Hyvinvointi

7.1. Toiminta-ajatus

Hyvinvointi-toimialan perustehtävänä on edistää kasvua ja oppimista, terveyttä ja elämänhallintaa sekä toimintakykyä ja hyvää elämää. Lohjan Hyvinvointi-toimiala on lähellä kuntalaista. Se on kasvun ja oppimisen edelläkävijä, turvallinen kanssakulkija ja avun ja tuen lähde. Teemme työtämme sitoutuneesti ja asiakaslähtöisesti. Haluamme kulkea kehityksen kärjessä ja vaikuttaa aktiivisesti julkisten palvelujen kehittämiseen.

Vuoden 2021 painopisteet:

- Tehokas ja tarkoituksenmukainen palveluverkko
- Turvallinen sote-siirtymä ja toimiva yhteistyö maakunnan kanssa
- Hyvinvoiva, osaava ja motivoitunut henkilöstö

7.2. Toimialan ydinprosessit

Hyvinvointi-toimialan ydinprosessi on onnellisen elämän edistäminen lohjalaisten elämän eri vaiheissa. Strategiakauden painopisteet ovat syrjäytymisen ehkäisy, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä asukaslähtöisyys ja asukkaiden osallisuus.

Palveluissa sovitetaan kokonaisuuksia yhteen asiakkaiden tarpeiden mukaan ja karsitaan päällekkäisyyksiä. Asiakasosallisuutta lisätään palvelujen suunnittelussa ja järjestämisessä.

Hyvinvoiva henkilöstö toimii asiakaslähtöisesti kasvattaen asiakasymmärrystä ja panostaen asiakkaan hyvään kohtaamiseen. Esimiehet etsivät konkreettisia keinoja tähän yhdessä henkilöstön kanssa.

7.3. Hyvinvoinnin tunnusluvut ja mittarit

Hyvinvointi	TA2020	TA2021	SV2022	SV2023
Asukasluku	45 614	45 289	44 975	44 670
*Toimintatuotot/asukas	663,18	569,56	579,28	592,57
*Toimintakulut/asukas	-6 100,06	-6 182,32	-6 251,43	-6 380,09
*Toimintakate/asukas	-5 436,88	-5 612,76	-5 672,14	-5 787,52
Neuvolakäyntien määrä, lääkäri- ja hoitajakäynnit	35 000	35 000	35 000	35 000
Varhaiskasvatukseen osallistuvien määrä ikäluokasta 1-6 v.	69	74	69	69
Yksityisen päivähoidon suhteellinen osuus, %	20	16	21	22
Tuntikehys/oppilas, tuntia	1,95	1,94	1,95	1,95
Lukion kurssit/opiskelija, kurssia	1,7	1,7	1,7	1,7
Perhekeskusten toimenpiteiden määrä, pl. ehkäisevä perhetyö ja kotipalvelu	5 900	5 900	6 000	6 000
Nuorisokeskuksen kävijämäärä, kävijät (sis. Harjula ja kierrätyskeskus)	93 000	93 000	93 200	93 400
Lääkäri- , kuntoutuksen, työterveyshoitajan ja hammaslääkäriaikojen saatavuus; T3-aika	< 21 pv	< 21 pv	< 21 pv	< 21 pv
Terveysasematoiminnan kattavuus, käynnit/väestö	>88	>88	>88	>88
Sosiaalipalvelujen asiakas- ja palvelusuunnitelmien määrä suhteessa kokonaisasiakasmäärään	50 %	50 %	50 %	50 %
Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden määrä suhteessa vastaavan ikäiseen väestöön	92 %	92 %	92 %	92 %
Ikääntyneiden palvelujen odotusajat, vrk	< 90 vrk	< 90 vrk	< 90 vrk	< 90 vrk
Ikääntyneiden palvelujen käyttöaste, % kaikista hoitopäivistä	99 %	99 %	99 %	99 %

7.4. Hyvinvointi-toimialan tuloslaskelma

Hyvinvointi-toimialan arvioitujen toimintatuottojen ja -kulujen erotus muodostaa toimintakatteen, joka on sitova suhteessa valtuustoon. Toimintakatteen muuttamisesta päättää valtuusto.

Ulkoiset ja sisäiset

50 HYVINVOINTI	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	7 876 833	8 126 300	8 126 300	6 777 680	-16,6	6 845 400	6 954 927
MAKSUTUOTOT	14 441 330	13 761 630	13 761 630	14 379 300	4,5	14 523 600	14 755 980
TUET JA AVUSTUKSET	4 509 778	2 931 000	6 248 500	2 709 970	-56,6	2 737 100	2 780 893
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 135 019	2 090 970	2 113 970	1 927 850	-8,8	1 947 200	1 978 355
TOIMINTATUOTOT	28 962 960	26 909 900	30 250 400	25 794 800	-14,7	26 053 300	26 470 155
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-96 634 122	-98 992 990	-101 092 430	-99 666 160	-1,4	-100 665 050	-102 477 052
PALKAT JA PALKKIOT	-77 078 421	-78 534 510	-80 144 717	-78 730 520	-1,8	-79 518 800	-80 950 140
HENKILÖSIVUKULUT	-19 555 701	-20 458 480	-20 947 713	-20 935 640	-0,1	-21 146 250	-21 526 912
ELÄKEKULUT	-16 736 196	-17 179 760	-17 580 965	-17 984 770	2,3	-18 165 680	-18 492 632
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-2 819 505	-3 278 720	-3 366 748	-2 950 870	-12,4	-2 980 570	-3 034 280
PALVELUJEN OSTOT	-134 433 934	-135 548 080	-136 857 020	-140 360 540	2,6	-140 172 430	-141 475 257
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 132 407	-5 578 690	-5 667 310	-5 790 570	2,2	-5 849 660	-5 955 010
AVUSTUKSET	-9 334 624	-9 792 480	-9 635 980	-9 287 810	-3,6	-9 380 900	-9 549 758
MUUT TOIMINTAKULUT	-22 295 921	-24 995 360	-24 995 360	-24 886 120	-0,4	-25 089 800	-25 541 420
TOIMINTAKULUT	-267 831 008	-274 907 600	-278 248 100	-279 991 200	0,6	-281 157 840	-284 998 497
TOIMINTAKATE	-238 868 047	-247 997 700	-247 997 700	-254 196 400	2,5	-255 104 540	-258 528 342

Ulkoiset

50 HYVINVOINTI	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITTUOTOT	6 774 929	7 026 300	7 026 300	6 777 680	-3,5	6 845 400	6 954 927
MAKSUTUOTOT	13 768 401	13 761 630	13 761 630	14 379 300	4,5	14 523 600	14 755 980
TUET JA AVUSTUKSET	4 509 778	2 931 000	6 248 500	2 709 970	-56,6	2 737 100	2 780 893
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 108 790	2 090 970	2 113 970	1 927 850	-8,8	1 947 200	1 978 355
TOIMINTATUOTOT	27 161 899	25 809 900	29 150 400	25 794 800	-11,5	26 053 300	26 470 155
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-96 633 868	-98 992 990	-101 092 430	-99 666 160	-1,4	-100 665 050	-102 477 052
PALKAT JA PALKKIOT	-77 078 167	-78 534 510	-80 144 717	-78 730 520	-1,8	-79 518 800	-80 950 140
HENKILÖSIVUKULUT	-19 555 701	-20 458 480	-20 947 713	-20 935 640	-0,1	-21 146 250	-21 526 912
ELÄKEKULUT	-16 736 196	-17 179 760	-17 580 965	-17 984 770	2,3	-18 165 680	-18 492 632
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-2 819 505	-3 278 720	-3 366 748	-2 950 870	-12,4	-2 980 570	-3 034 280
PALVELUJEN OSTOT	-111 178 695	-112 261 280	-113 570 220	-116 857 040	2,9	-116 433 230	-117 308 751
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 130 107	-5 578 690	-5 667 310	-5 790 570	2,2	-5 849 660	-5 955 010
AVUSTUKSET	-9 330 725	-9 792 480	-9 635 980	-9 287 810	-3,6	-9 380 900	-9 549 758
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 102 903	-4 642 460	-4 642 460	-4 738 220	2,1	-4 740 200	-4 825 521
TOIMINTAKULUT	-226 376 297	-231 267 900	-234 608 400	-236 339 800	0,7	-237 069 040	-240 116 092
TOIMINTAKATE	-199 214 398	-205 458 000	-205 458 000	-210 545 000	2,5	-211 015 740	-213 645 937

Sisäiset

50 HYVINVOINTI	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITTUOTOT	1 101 904	1 100 000	1 100 000	0	-100,0	0	0
MAKSUTUOTOT	672 928	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	26 229	0	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	1 801 062	1 100 000	1 100 000	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-255	0	0	0		0	0
PALKAT JA PALKKIOT	-255	0	0	0		0	0
PALVELUJEN OSTOT	-23 255 239	-23 286 800	-23 286 800	-23 503 500	0,9	-23 739 200	-24 166 506
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 300	0	0	0		0	0
AVUSTUKSET	-3 899	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-18 193 018	-20 352 900	-20 352 900	-20 147 900	-1,0	-20 349 600	-20 715 899
TOIMINTAKULUT	-41 454 711	-43 639 700	-43 639 700	-43 651 400	0,0	-44 088 800	-44 882 405
TOIMINTAKATE	-39 653 649	-43 639 700	-42 539 700	-43 651 400	2,6	-44 088 800	-44 882 405

7.5. Lasten, nuorten ja perheiden palvelualue

7.5.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen tehtävänä on tuottaa laadukkaita palveluja lapsille, nuorille sekä heidän perheilleen. Tavoitteena on tukea asiakkaan sujuvaa arkea tarjoamalla palveluja ja arjessa tarvittavaa tukea mahdollisimman oikea-aikaisesti sekä asiakkaan tarpeiden mukaisesti.

Vuonna 2021 palvelualueen strategiset painopisteet ovat alueellisen hyvinvointityön ja oikea-aikaisen varhaisen tuen vahvistaminen. Vuoden 2021 aikana aloitetaan palvelualueen toimintojen sisäinen auditointi. Tulevan vuoden aikana on myös tarpeellista aloittaa valmistautuminen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä koskevan maakuntauudistuksen mahdolliseen toteutumiseen. Kehittämistoiminnan lisäksi palvelualue huolehtii oppimisen, kasvamisen ja tuen palvelujen laadusta järjestämisestä lohjalaisten arjessa.

Toiminnan kehittämisessä vahvistetaan alueen kuntien kanssa tehtävää yhteistyötä, toteutetaan yhteistä palvelutoiminnan kehittämistä sekä tuetaan alueellisten palvelujen järjestämistä. Tulevan vuoden aikana lähdetään toteuttamaan vuosille 2021 - 2025 suunnattua Digiagenda –ohjelmaa. Ohjelman tarkoituksena on tehostaa kaupungin palvelujen kehittymistä ja huomioida digitalisaation mukaan tuomat uudet mahdollisuudet.

Johtamisen ja henkilöstön osaamisen kehittämistä jatketaan ja huolehditaan henkilöstön työhyvinvoinnista. Henkilöstöä kannustetaan tutustumaan lapsiperheiden palvelujen kokonaisuuteen mm. työkierron avulla. Osaamista ja sen seurantaa lisätään tavoitteellisesti palvelualueen toimintojen yhteisellä koulutussuunnittelulla.

Monialaisen alueellisen yhteistyön kehittämisellä vastataan lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämiseen sekä oikea-aikaisen varhaisen tuen ja elämänhallinnan vahvistamiseen. Osana tätä tehtävää vahvistetaan perhetyön ja neuropsykiatrasta osaamista kaikissa palveluissa.

7.5.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), euroa
Alle kouluikäisten ja heidän perheidensä palvelut: Neuvolatoiminta, Varhaiskasvatus ja Varhaiserityiskasvatus ja Esiopeetus	- Päivähoitopaikkoja: n. 2 550, josta - Kunnallinen varhaiskasvatus: 1 600 - Palvelusetelit: n. 300 - Yksityisen hoidon tuki: n. 40 - Kotihoidontuki n. 500 - Varhaiskasvatuksen osallistumistaso: 74,0 - Lastenneuvolakäynnit 16 000	2 102 000/ -22 405 360
Kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä peruspalvelut: Perusopetus, Toisen asteen opetus, Oppilas- ja opiskelijahuolto, Iltapäivätoiminta, Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	- Oppilasmäärä perusopetuksessa n. 5300 - Tuntikehys/opp.: 1,94 - Kurssit/opisk.: 1,5 - Iltapäivätoiminnan piirissä: 385 - Oppilaita/oppilashuollon henkilöstö: 882 opp./koulukuraattori ja 1001 opp./koulupsykologi - Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon käynnit: 21 800	4 433 600/ -40 896 380
Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja erityispalvelut: Perhekeskukset, Nuorisokeskus, Nuorisotyöpaja, Alueellinen nuorisotyö sekä Lapsiperheiden sosiaali- palvelut	- Perhekeskuksen asiakastoimenpiteet: 17 500 - Nuorisokeskuksen asiakastoimenpiteet 17 700 - Nuorisotyöpajan ohjaustunnit 108 000 - Lastensuojelun laitospalvelut, hoitopäivät: 14 500 - Sijaisperhehoidon hoitopäivät: 23 000 - Alueellisen nuorisotyön asiakaskontaktit: 26 000	685 000/ -14 251 160
Palvelualueen johto	- Sisältää tietojärjestelmälisenssien kustannukset ja palvelualueen johdon palkkakustannukset sekä kehittämisiin kustannukset	0/ 1 044 000

7.5.3. Talousarvion perustelut, rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2021

Lasten ja nuorten hyvinvointia koskevat haasteet ovat kasvaneet tasaisesti viimeisten vuosien aikana. Muutos näkyy kaikissa palvelualueen alaisissa toiminnoissa lasten ja nuorten tuen tarpeiden kasvuna.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen on palvelualueen merkittävin kehittämiskohde tulevien vuosien aikana. Palvelujen tehostamiseksi on lasten, nuorten ja perheiden palvelualueella

käynnistetty useita kehittämishankkeita, joiden avulla pyritään jatkossa vahvistamaan lapsille, nuorille ja perheille annettavaa tukea. Tulevan toimintakauden aikana aloitetaan palvelualueen yksiköiden sisäinen auditointi. Auditoinnit aloitetaan keväällä 2021 ja ne saadaan toteutettua kaikkien yksikköjen osalta kevääseen 2022 mennessä.

Alle kouluikäisten ja heidän perheidensä peruspalveluissa toiminta painottuu laadukkaaseen asiakaiden tarpeita vastaavaan toimintaan. Tilaverkko päivittyy pedagogisesti ajantasaiseksi, terveelliseksi ja turvalliseksi uusien talojen valmistumisen myötä.

Ojamotalo ja Laurentius-talo valmistuvat. Laurentius-taloon tulee kaksi neliryhmäistä päiväkotia: suomenkielinen Laurentius-päiväkotikoti ja ruotsinkielinen Solbrinkens daghem, joihin siirtyvät Lintulan päiväkotikoti ja Daghemmet Laban. Lintulan päiväkodin kiinteistöstä luovutaan. Ojamon esiopetus siirtyy Ojamotaloon päiväkodin vieressä olevasta tilaelementistä. Tilaelementti remontoitetaan päiväkotikäyttöön. Nykyisestä Voudinpuiston päiväkodin kiinteistöstä luovutaan. Nummenkylän koulun yhteydessä oleva Metsätähdet –päiväkotikoti lakkaa 1.8.2021 alkaen.

Virkkalan ja Nummi-Saukkolan alueen sekä Mäntynummen alueen päiväkotien hankesuunnittelua jatketaan vuoden 2021 aikana. ko. hankesuunnitteluun liittyy myös äitiys- ja lastenneuvoloiden tilaratkaisut kyseisillä alueilla.

Varhaiskasvatuksen nykyinen tietojärjestelmä on vanhentunut ja sen päivitys tulee toteuttaa tulevan vuoden aikana. Toiminnanohjausjärjestelmä kilpailutetaan ja nykyisen järjestelmän tilalle valitaan uusi järjestelmä, joka palvelee parhaalla mahdollisella tavalla varhaiskasvatuksen toiminnan järjestämistä.

Yksityistä varhaiskasvatusta on koko Lohjan varhaiskasvatuksesta noin 17 %. Touhula Neitsytlinnan toiminta on lakkautettu 1.8.2020 alkaen. Viisi yksityistä perhepäivähoitajaa on lopettanut viimeisen vuoden aikana. Yksityinen Pilke päiväkotikoti on rakenteilla asuntomessualueelle ja aloittaa toimintansa kesällä 2021.

Hallitusohjelmassa on esitetty varhaiskasvatusmaksujen alentamista, joka toteutuessaan vaikuttaa kunnan varhaiskasvatuksen maksutuottoihin. Subjektiviivisen varhaiskasvatusoikeuden palautuminen 1.8.2020 vaikuttaa varhaiskasvatuksen kustannuksiin nostavasti.

Perusopetuksen toiminnan järjestämistä koskevia periaatteita koskeva valmistelutyö saadaan päätökseen syksyn 2020 aikana. Opetuksen suunnittelu lukuvuodelle 2021–2022 aloitetaan työryhmän tuottaman työn pohjalta, ja sen myötä toiminnan järjestämiseen tulevat muutokset toteutetaan kevään 2021 aikana.

Työryhmä esittää opetuksen järjestämistä koskevassa selvityksessä, että koulujen oppilaaksiottoa koskevat rajat poistuisivat lukuvuodesta 2021–2022 alkaen ja samalla myös oppilaiden koulukulutukseen oikeuttavaa 3 kilometrin rajaa laskettaisiin yhdellä vuosiluokalla alaspäin. Lukuvuotta 2021–2022 koskeva opetustoiminnan suunnittelu tullaan toteuttamaan työryhmän esitysten mukaisesti. Muutos vaikuttaa mm. syksyllä 2021 koulunsa aloittavien oppilaiden sijoitteluun ja tulevien ykkösluokkien opetusryhmien muodostamiseen. Samalla tarkastellaan myös vuosiluokkien 2–9 oppilaiden sijoittumista koulujen opetusryhmiin.

Ojamon koulu siirtyy uuteen Ojamotaloon vuoden 2021 alusta alkaen. Harjun koulu siirtyy Ojamotaloon kesän 2021 aikana. Tytyrin ja Anttilan koulut sekä Solbrinkens skola siirtyvät Laurentius-taloon kesän 2021 aikana. Järnefeltin koulun suunnittelua jatketaan alkuvuoden aikana ja rakentamisen tulisi alkaa suunnitelmien mukaan kevään 2021 aikana. Mäntynummen yhtenäiskoulun hankesuunnitelma on tarkoitus tehdä valmiiksi vuoden 2021 aikana. Lukion rakennuksen saneerausta jatketaan suunnitelmien mukaan vuoden 2021 aikana. Nummenkylän koulun toiminta lakkaa

1.8.2021 alkaen ja oppilaat siirtyvät Muijalan kouluun lukuvuoden 2021–2022 alusta. Pullin koulun toiminta lakkaa 1.8.2021 alkaen ja oppilaat siirtyvät Mäntynummen kouluun lukuvuoden 2021–2022 alusta. Ennen Pullin- ja Nummenkylän koulujen oppilaiden siirtoa uusiin tiloihin on varmistettava terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö sisäilman laadun suhteen. Mikäli tarvetta ilmenee, niin asia pitää käsitellä keväällä uudestaan.

Valinnaisten ja harvinaisten kielten opetustarjontaa laajennetaan ja mahdollistetaan monipuolisempi kielivalikoima alakouluissa syksystä 2021 lähtien eli otetaan A2 kieli ohjelmaan takaisin. Opetus pyritään toteuttamaan etäopetuksena ja näin mahdollistetaan osallistuminen kaikista Lohjan kouluista, myös pienemmistä ja näin saadaan ryhmät toteutumaan.

Ikäryhmien pieneneminen alkaa näkyä perusopetuksessa: tulevana toimintavuonna koulunsa päättäviä oppilaita tulee olemaan enemmän kuin koulunsa aloittavia oppilaita. Perusopetuksen oppilasmäärän arvioidaan vähentyvän lukuvuodelle 2021–2022 arvioilta noin 180 oppilaalla. Tämän myötä opetusryhmien määrää tarkastellaan kouluittain ja ryhmien määrän vähentyminen huomioidaan koulujen tuntikehyksessä.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelualue vastaa oppilashuoltolain mukaisen tukipalvelun järjestäminen Lohjan alueella opiskeleville oppilaille ja opiskelijoille. Koulupsykologit ja koulukuraattorit toteuttavat lain mukaisen palvelun järjestämisestä Lohjan kaupungin alueen kouluissa ja oppilaitoksissa. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin heikentyminen on näkynyt viimeisten vuosien aikana myös oppilashuollon henkilöstön työmäärissä. Toiminnan järjestämisen merkittävänä haasteena on viimeisen vuoden aikana ollut erityisesti koulupsykologien heikko saatavuus. Alkuvuodesta 2021 on tarkoitus aloittaa uusien koulupsykologien rekrytointi ja täyttää tyhjänä olevat vakanssit.

Valtioneuvosto on syksyn 2020 budjettiriihessä linjannut, että kasvatuksen ja koulutuksen perinteistä toiminnan rakennetta muutetaan kuluvan hallituskauden aikana. Tämä tarkoittaa vuoden 2021 aikana käyttöön tulevaa oppivelvollisuuden pidentämistä sekä kaksivuotisen esiopetuksen kokeilua. Kaksivuotinen esiopetuksen kokeilu tulisi koskemaan vuonna 2016 ja 2017 syntyneitä ikäluokkia ja esitys kokeilusta on menossa eduskunnan hyväksyttäväksi kuluvan syksyn aikana. Pidennetyn oppivelvollisuuden toteuttamista koskeva lainsäädäntö on tulossa eduskunnan käsittelyyn loppuvuodesta 2020. Mikäli lainsäädäntö hyväksytään eduskunnassa, muutos tulee voimaan elokuussa 2021. Oppivelvollisuuden pidentäminen tarkoittaa toisen asteen opiskelun muuttumista maksuttomaksi, ja kunnan velvollisuuden laajentumista nuorten oppivelvollisuuden seurannassa.

Päivitetty digiagenda-ohjelma 2021-25 otetaan käyttöön vuoden 2021 aikana. Sen tarkoituksena on tehostaa palvelujen kehittämistä ja mahdollistaa digitalisaation myötä uusien toimintatapojen käyttöönotto eri palveluissa.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluissa on sitouduttu ottamaan käyttöön systeeminen toimintamalli, joka tuo säästöjä pitemmällä aikavälillä palvelujen kustannuksiin. Toimintamallin käytön laajentamista tehdään käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Lapsiperheiden sosiaalityössä sekä Ojamon perhetukikeskuksessa on henkilöstön lisäystarpeita, joita ei talousarvion raamin puitteissa ole kyetty sisällyttämään talousarvioon huolimatta esitetyistä tarpeista. Lapsiperheiden sosiaalityössä resurssivaje aiheuttaa haasteita lastensuojelun lakisääteisissä määrärajoissa pysymiseen ja Ojamon perhetukikeskuksessa vaikutukset näkyvät palvelun laatuun. Edellä mainittuihin tavoitteisiin määrärajojen ja laadun osalta pyritään kehittämällä toimintaprosesseja lapsiperheiden sosiaalityössä ja asiakastarpeen mukaisella lisäresursoinnilla Ojamon perhetukikeskukseen akuuteissa asiakastilanteissa. Lastensuojelun tilanne ja henkilöstöresurssitarpeet selvitetään alkuvuoden 2021 aikana ja tuodaan erikseen päätettäväksi selvityksen jälkeen. Tavoitteena on tulevaisuudessa saada resurssien lisäyksellä yksiköiden toimintaan vakautta.

Sosiaalityön ostopalveluita pyritään vähentämään kehittämällä tukihenkilö- ja tukiperhetoimintaa kaupungin omana palveluna. Talousarvioon on lisätty kolme ammatillista tukihenkilöä, kustannusvaikutus vuositason n. 115 000 euroa, joka katetaan palvelujen ostojen vähennyksellä.

Perhekeskus-toiminnan kehittämistä jatketaan osana syksyllä 2020 käynnistynyttä Länsi-Uudenmaan Tulevaisuuden sote-keskus -hanketta. Muutoinkin palvelualueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut osallistuvat aktiivisesti arjen yhteistyöprosessien kehittämiseen sekä paikallisella että maakuntatasolla valmistautuen samalla suunnitteilla olevaan uudistukseen.

Lohjalla on tuotettu Ohjaamo-palveluita nuorille viimeisen kolmen vuoden ajan nyt päättyvän ESR-rahoituksen turvin. Ohjaamo-toiminta on tulostensa perusteella osoittanut tarpeellisuutensa nuorille tuotettavien palvelujen piirissä. Jotta Ohjaamo-toimintaa voitaisiin Lohjalla hankekauden jälkeenkin jatkaa, on henkilöstötarvelisäys talousarvioon kahden henkilötyövuoden verran (koulutus-, opinnollistamis- ja yritysyhteistyöohjaaja sekä terveydenhoitaja), kustannusvaikutus vuositason 97 500 euroa. Henkilöstölisäykset sisältyvät talousarvioehdotukseen.

Oppivelvollisuuden laajentuminen huomioidaan toteuttamalla toimiva nivelvaihe yhteistyössä toisen asteen koulutuksen järjestäjien, kaupungin sekä muiden alueen kuntien kanssa. Toiminnan käynnistämiseksi sekä toiminnan vaikuttavuuden seuraamiseksi voidaan harkita laajapohjaisen ohjausryhmän muodostamista. Ohjaamon asiantuntijuutta käytetään tämän toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa yhteistyössä edellä mainitun ohjausryhmän kanssa. Ohjaamon toiminta kohdistuu lohjalaisten nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja koulupudokkaiden tukemiseen.

7.5.4. Tasapainotus- /sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Talouden tasapainotustoimenpiteitä toteutetaan kaupunginvaltuuston 15.5.2019 § 58 vahvistaman tasapainottamisohjelman ja 7.10.2020 § 85 vahvistettujen tasapainottamistoimenpiteiden mukaisesti. Talouden tasapainotustoimenpiteiden toteutumista seurataan kuukausittain. Talousarvioon sisältyy tasapainotusohjelman vuosille 2021 asetetut tasapainotustoimenpiteet, jotka ovat Lasten, nuorten ja perheiden lautakunnan osalta yhteensä 1 566 000 euroa.

Toimenpide	Euroa
Alle kouluikäisten ja heidän perheidensä peruspalvelut	812 700
Yksi päiväkodin johtajan virka vähennetään	57 000
4 lastenhoitajan vakanssia vähennetään	200 000
Virkkalan alueen (pl. Vieremän alue) suomenkielisen varhaiskasvatuksen yhdistäminen yhteen kiinteistöön)	112 500
Avoimen varhaiskasvatuksen toiminnan tehostaminen	60 000
Palvelusetelituotannon nostaminen 23 prosenttiin	200 000
Terveydenhoitajan vakanssi vähennetään 40 000 e, toteutettu v. 2019	
4 ryhmäavustajan tehtävää vähennetään	70 000
Luovutaan spb-lisenssistä	10 500
Lintulan ja Voudinpuiston päiväkotien tiloista luovutaan 1.8.2021 alkaen	102 700
Kouluikäisten ja heidän perheidensä peruspalvelut	726 300
Opetustoimen johtamisjärjestelmän tarkastelu Etelä-Lohjalla (yhtenäiskoulu) siirtyy vuodelle 2022	29 000
Sijaistamisten tehostaminen/ harkintaa (oto, otu)	25 800
Omarahoitusosuutta (50%) sisältävien hankkeiden tarkastelu	298 800
Nummenkylän koulun lakkauttamisen vaikutus 59 000 e+62 900 e	121 900

Maksjoen koulun lakkauttamisen vaikutus opetusresurssiin, siirtyy vuodelle 2022	51 000
Pullin koulun lakkauttamisen vaikutus 41 000 e+18 800 e	59 800
A2-kieli, ei uusia ryhmiä lv. 2019-21 alkaen	49 000
Opetukseen liittyvien kuljetusten tarkastelu	10 000
Oppilasmäärän laskun vaikutus ateriapalveluihin	36 000
Oppilasmäärän laskun vaikutus koulumatkakuljetuksiin	45 000
Lasten, nuorten ja heidän perheidensä sosiaali- ja erityispalvelut	0
Ei toimenpiteitä v. 2021	
Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen johto	27 000
Asiakkuuspäällikkö (1/3)	27 000
Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta yhteensä	1 566 000

Varhaiskasvatuksen osalta v. 2019 hyväksyttyjä, vuoden 2021 toimenpiteitä ei voida toteuttaa sellaisenaan lastenhoitajien vakanssien vähentämisen osalta, koska subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus palautettiin 1.8.2020 alkaen. Lisäksi Virkkalan alueen päiväkodin hankesuunnittelu on kesken eikä päiväkotia valmistu vuonna 2021. Näin ollen Virkkalan alueen suomenkielisen varhaiskasvatuksen keskittäminen yhteen yksikköön ei toteudu vuonna 2021. Lapsimäärän laskusta johtuen palvelusetelituotannon nostaminen 23 prosenttiin ei toteudu.

Opetuksen osalta Etelä-Lohjan johtamisjärjestelyt ja Maksjoen koulun lakkauttaminen siirtyvät vuodelle 2022, kunnes Järnefeltin koulun laajennus ja peruskorjaus valmistuvat.

Edellä kuvatut säästöt pyritään osittain toteuttamaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toimintaan tehtävillä muutoksilla. Ikäluokkien pienentyminen ja lasten määrän vähentyminen mahdollistavat toiminnan tehostamisen. Henkilöstön määrä pienenee tulevien vuosien aikana saman aikaisesti, kun lapsiryhmien määrää kouluissa ja päiväkodeissa vähenee. Muutoksen yhteydessä huomioidaan jatkuvasti kasvanut oppilaiden tuen tarpeen kasvaminen.

7.5.5. Henkilöstömuutokset

Talousarvio esitykseen tehdyt henkilöstölisäykset:

- 3 ammatillista tukihenkilöä/perhetyöntekijää sosiaali- ja erityispalveluihin on lisätty vähentämällä ostopalvelujen määrärahavarausta, 115 000 euroa.
- 1,5 toimintaterapeutin vakanssia on siirretty terveydenhuollon peruspalvelujen kuntoutuspalveluista perhekeskukseen, 61 300 euroa.

Talousarvio esitykseen tehdyt henkilöstövähennykset:

- päiväkodin johtajan virka, 57 000 euroa
- 5 perhepäivähoitajaa, 147 800 euroa
- 2 luokanopettajaa/päätoimista tuntiopettajaa 5 kk, 25 000 euroa
- asiakkuuspäällikön virka, 33 %, 27 000 euroa

Henkilöstömuutosten kustannusten vähennykset vuositasolla noin 80 500 euroa.

7.5.6. Merkittävät investoinnit

- Tieto- ja viestintätekniikka 250 000 euroa
- Teknisen työn luokkien työturvallisuus 50 000 euroa
- Opetuksen toimintavarustus (sis. mm. Ojamotalon liikuntatilat) 250 000 euroa
- Varhaiskasvatuksen toimintavarustus 50 000 euroa
- Neuvoloiden toimintavarustus 10 000 euroa

7.5.7. Suunnittelukauden 2021–2022 kehittämissuunnitelmat

Suunnittelukauden 2022–2023 aikana on todennäköistä, että valtioneuvoston valmisteleva sosiaali- ja terveystalouden uudistus tulisi toteutumaan. Tämän hetken tiedon mukaan muutos tulisi voimaan vuoden 2023 tammikuussa ja maakuntien tehtävänä olisi tämän jälkeen kantaa vastuu alueen sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen osalta muutos olisi monella tapaa merkittävä ja siihen valmistautuminen tulee aloittaa hyvissä ajoin. Kasvatus- ja koulutuspalvelujen merkitys kunnan omina palveluina kasvaa muutoksen myötä ja niiden toiminnan laadun sekä taloudellisen tehokkuuden kehittäminen on tulevien vuosien tärkeä tehtävä.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluissa tunnistettuun henkilöstöresurssivajeeseen vastataan tulevilla suunnittelukaudella lisäämällä vuosittain kaksi työntekijää, jotta kyetään vastaamaan toiminnan la-
kisääteisten määräaikaisten toteutumiseen.

Alueilla tapahtuvaa paikallista toiminnan kehittämistyötä tulee jatkaa tulevien vuosien aikana. Alueiden omaa kehittämistyötä, päätöksentekoa sekä mahdollisuuksia paikalliseen toiminnan järjestämiseen tulee entisestään vahvistaa. Osana alueilla tehtävää kiusaamisen ehkäisevää työtä tulee suunnittelukauden aikana pystyä vakinaistamaan tulokselliseksi osoitetut toimintamallit. Näitä on esimerkiksi K-0 toiminta, jota on tähän asti toteutettu määräaikaishankkeella. K-0 on tarkoitettu tilanteisiin, joissa jo tarvitaan ulkopuolista interventtiä. Ehkäisyyn tulee osoittaa lisäkeinoja.

7.6. Työikäisten palvelualue

7.6.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Työikäisten palvelualueen keskeisenä tehtävänä on tuottaa terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluja, joilla edistetään kaikenikäisten kuntalaisten hyvää elämää ja sujuvaa arkea asiakkaiden osallisuus, itsemääräämisoikeus ja yksilölliset tarpeet huomioiden.

Vuoden 2021 painopisteenä palvelualueella on matalan kynnyksen, jalkautuvien ja etäpalvelujen vahvistaminen, sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen edistäminen sekä henkilöstön saatavuuden ja hyvinvoinnin varmistaminen.

Osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelua Lohjan kaupunki osallistuu aktiivisesti sote-maakuntauudistuksen valmisteluun syksyllä 2020 käynnistyneiden Länsi-Uudenmaan sote – hankkeiden (Tulevaisuuden sote-keskus ja Rakennemuutos) kautta. Arjen yhteistyöprosesseja kehitetään sekä paikallisella että maakuntatasolla valmistautuen samalla suunnitteilla olevaan uudistukseen.

Sosiaalihuollon Kantaan liittymisen osalta jatketaan työskentelyä. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmiä päivitetään siltä osin, kun se on lainsäädännön ja toiminnallisuuden näkökulmista välttämätöntä. Osana sote- uudistuksen valmistelua laaditaan suuntaviivat tulevaisuuden tietojärjestelmille.

7.6.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), euroa
Terveydenhuollon peruspalvelut	- Avosairaanhoidokäynnit (terveysasemat, sis. kuntoutus): 105 000 - Suun terveydenhuollon käynnit 47 200	4 128 400 -22 983 600
Sosiaali- ja erityispalvelut	- Toimeentulotuki-ruokakuntia 450 - Erityispalvelujen asiakkaita 1 350	2 124 900/ -20 744 700
Erikoissairaanhoido	- Toimintakate/as.: -1 514,38 euro/as - Lohjan asukkaat 46 160	3 000/ -69 904 000
Palvelualueen johto	- Sisältää tietojärjestelmälisenssien kustannukset ja palvelualueen johdon palkkakustannukset	0/ -970 000

7.6.3. Talousarvion perustelut, rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2021

Terveystieteiden peruspalveluissa jatketaan väestörakenteen muutoksen tuottamiin haasteisiin vastaamista ja painopisteen muutosta. Hoitoprosesseja ja laatua parannetaan järjestelmällisesti lean-menetelmällä. Lohja on aktiivisesti mukana Länsi-Uudenmaan sote -organisaation rakentamisessa ja ratkaisemassa alueen potilas- ja asiakastietojen yhdistämistä. ICT-ratkaisuihin liittyen kehitetään myös tiedolla johtamista. Länsi-Uudenmaan sote-hankkeen tuloksena alueelle syntyy yhteinen peruspalvelujen toimintakonsepti (Länsi-Uudenmaan sote-keskus), uusia yhteisiä palvelu-, järjestämis- ja digiratkaisuja sekä valmius sote-organisaatioiden yhdistämiseen alueella.

Karjalohjan, Sammatin ja Pusulan terveystieteiden toiminta jatkuu kilpailutuksen myötä Mehiläinen Terveyspalvelu Oy:n tuottamana uudella sopimuskaudella. Ulkoistettujen terveystieteiden ja oman toiminnan osalta kehitetään ja otetaan käyttöön erityisesti digitaalisia palveluratkaisuja muun muassa videovastaanottoa.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut siirretään toiminnallisista syistä sosiaali- ja erityispalveluista osaksi terveystietoa samaan toimintayksikköön psykiatristen sairaanhoitajien kanssa. Terveystietoihin siirretty mielenterveys- ja päihdepalvelujen yksikkö liitetään uusittuihin avosairaanhoidon, nuorisokeskuksen ja erikoissairaanhoidon prosesseihin. Näin nopeutetaan psykiatristen potilaiden/asiakkaiden hoitoon pääsyä ja vähennetään kustannuksia yhteisessä lean-menetelmin toteutettavassa integraatiohankkeessa terveystietojen, Lohjan sairaanhoitoalueen kuntien sosiaali- ja terveystieteiden yksiköiden sekä HUS psykiatrian kanssa. Hankkeen tavoitteena on yhtenäistää hoitoprosessit, vähentää päihde- ja mielenterveyspotilaiden kiirevastaanottojen ja päivystyksen käyttöä. Lisäksi tavoitteena on yhtenäistää osaamista yhteisin koulutuksin ja näin luoda saumaton palvelukokonaisuus, joka parantaa potilaslähtöisyyttä, vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta. Osana hanketta otetaan käyttöön uusia digitaalisia työkaluja.

Asiakkaita ja henkilökuntaa suojataan koronapandemian aikana erityisesti huolehtien suojainten riittävydestä ja oikeasta käytöstä. Lisäksi otetaan laajemmin käyttöön erilaisia etäpalveluja ja –vastaanottoja. Terveystieteiden peruspalvelut osallistuu aktiivisesti tieteellistä tietoa hyödyntäen koronaan liittyvään tiedotukseen ja valmistautuu pandemian kulloinkin edellyttämiin toimenpiteisiin. Toiminnallisesti koronavaikutukset näkyvät suun terveystieteiden vastaanoitoiminnan hidastumisena johtuen erityisesti hygieni- ja suojautumiskäytäntöjen muutoksista. Myös kevään 2020 hoitovelkaan liittyvät vaikutukset ulottuvat pitkälle vuoteen 2021. Koronaan liittyviä kustannuksia ei koronatestauskustannusten osalta ole huomioitu talousarviovalmistelussa.

Sosiaali- ja erityispalveluissa jatketaan asiakaslähtöisten kokonaistaloudellisten palveluprosessien kehittämistä. Tavoitteena on palvelujen saatavuuden ja tavoitettavuuden parantaminen ja vaikuttavuuden lisääminen sekä kustannuskasvun hillitseminen. Tähän pyritään palvelurakennemuutoksella ja lisäämällä sekä varhaisen tuen että jalkautuvien palvelujen määrää.

Pitkäaikaistyöttömien aktivointi- ja kuntoutustyö sekä eläkeselvitykset järjestetään ensisijaisesti kaupungin omana toimintana tavoitteena vahvistaa asiakkaiden toiminta- ja työkykyä sekä vähentää kaupungin työmarkkinatuen kuntaosuusmaksuja. Pitkäaikaistyöttömien työelämää siirtymistä tuetaan työvalmennuksella.

Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään ensisijaisesti kaupungin omissa työ- ja toimintayksiköissä. Sosiaalisen kuntoutuksen sisällä Työvoiman palvelukeskuksen (TYP) sosiaalityön henkilöstöresurssi vähennetään yhteen sosiaalityöntekijän henkilötyövuoteen ja vapautuva resurssi (1 htv) käytetään suoraan kuntouttavan työtoiminnan asiakasohjaukseen.

Kehitysvammaisten asumispalvelujen keventämistä jatketaan ja kehitysvammaisten asiakkaiden mahdollisuutta avotyöhön pyritään lisäämään.

Aikuissosiaalityön palveluja jalkautetaan osa-aikaisesti Keskustan terveysasemalle, Nuorten Ohjaamoon ja kolmannen sektorin toimipisteisiin. Maahanmuuttajatyössä aloitetaan yleinen puhelinneuvonta.

Sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen Kanta-siirtoon valmistaudutaan kaikissa sosiaalipalveluissa siirtymällä rakenteelliseen kirjaamiseen. Valmistelu ja käyttäjien tuki edellyttävät kokoaikaisen pääkäyttäjän resursointia sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmä Pro Consonaan. Vakanssi sijoittuu Elinvoiman Tietotekniikkapalveluihin. Osa palkkauskuluista (50 %) jää Työikäisten palvelualueen vastattavaksi.

Kaikissa työikäisten palvelualueen palveluissa vahvistetaan asiakas-osallisuutta tekemällä asiakaskyselyjä, käyttämällä kokemusasiantuntijoita tai asiakasraateja palvelujen kehittämisen tukena.

Erikoissairaanhoidon kanssa tehtävän yhdyspintatyön kehittämiseksi, Lohjan kaupunki on Länsi-Uudenmaan muiden kuntien kanssa mukana erikoissairaanhoidon järjestämisen, ohjauksen ja yhteistyön kehittämisen –hankkeessa.

Päivystyksen ja kiirevastaanoton kokonaisprosessi suunnitellaan Lohjan sairaanhoitoalueen kesken. Suunnittelussa otetaan huomioon myös Raaseporin sairaalan päivystystoiminnan muutokset.

7.6.4. Tasapainotus- /sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Talouden tasapainotustoimenpiteitä toteutetaan kaupunginvaltuuston 15.5.2019 § 58 vahvistaman tasapainottamisohjelman ja 7.10.2020 § 85 vahvistettujen tasapainottamistoimenpiteiden mukaisesti. Talouden tasapainotustoimenpiteiden toteutumista seurataan kuukausittain. Talousarvioon sisältyy tasapainotusohjelman vuosille 2021 asetetut tasapainotustoimenpiteet, jotka ovat Työikäisten palvelualueen osalta yhteensä 172 800 euroa.

Toimenpide	Euroa
Terveydenhuollon peruspalvelut	32 000
Päihdehuollon laitostuntoutusjaksoissa KELAn hyväksymien hoitopaikkojen ensisijaisuus	12 000
NHG- Benchmarking sopimukset	15 000
Tarveaineprosessin sujuvoittaminen	5 000
Sosiaali- ja erityispalvelut	114 800
Mahistalo siirtyy kaupungin omaan yksikköön, siirtyy vuodelle 2022	64 800
Kuntouttavan työtoiminnan ostopalveluja korvataan omalla toiminnalla	50 000
Työikäisten palvelualueen johto	26 000
Asiakkuuspäällikkö (1/3)	26 000
Työikäisten palvelualue yhteensä	172 800

Mahistalon muutto kaupungin omiin tiloihin siirtyy toteuttavaksi vuonna 2022.

7.6.5. Henkilöstömuutokset

Henkilöstölisäykset 6,5 htv:

Osuus sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmä Pro Consona pääkäyttäjistä (0,5 vakanssia), 24 000 euroa.

Sosiaalihjaaja mielenterveys- ja päihdepalveluihin 39 400 euroa, kate ostopalveluista.

Työttömien eläkeselvitykseen sosiaalihjaajan (sosiaalinen kuntoutus) ja lääkärin (0,5 vakanssia, terveydenhuollon peruspalvelut) sekä terveydenhoitajan (0,5 vakanssia, terveydenhuollon peruspalvelut) palkkamäärärahat, 102 200 euroa.

Työhönvalmentajan palkkamäärärahat (sosiaalinen kuntoutus), 45 800 euroa. Kuntouttavan työtoiminnan ammattimies vakainaistetaan 1.1.2021 alkaen, 27 000 euroa.

Sosiaalityöntekijän määräaikainen vakanssi maahanmuuttajatyöhön (aikuissosiaalityö), 50 500 euroa, johon haetaan ELY-keskukselta 50 %:n osarahoitusta, jolloin kustannusvaikutus noin 25 000 euroa.

Suurin osa em. henkilöstölisäyksistä sisältyy vuoden 2020 talousarvioon ja näin ollen ovat olleet myös talousarvioraamissa. Henkilöstömuutosten (pääkäyttäjä 50 % ja sosiaalityöntekijä 50 %) kustannusvaikutukset vuositasona noin 49 000 euroa.

7.6.6. Merkittävät investoinnit

- Omni 360 –tietojärjestelmä päivitykset sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmiin 250 000 euroa
- Suun terveydenhuollon laitteet 100 000 euroa
- Palvelualueen irtaimisto 50 000 euroa

7.6.7. Suunnittelukauden 2021-2022 kehittämissuunnitelmat

Suunnitelmien jatkaminen suun terveydenhuollon yksikön käynnistämisestä Lohjan sairaalan tiloihin uuteen yksikköön ja tämän toiminnallisuuden hyödyntäminen.

Sote-uudistukseen liittyvän suunnittelu- ja kehittämistyöhön osallistuminen yhdessä Länsi-Uudenmaan kuntien kanssa sekä hallittu suuren muutoksen vieminen läpi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (hyte) rakenteiden kehittäminen valmistautuen tulevaisuuden kunnan ja maakunnan yhteisen hyte-tehtävän hoitamiseen.

7.7. Ikääntyneiden palvelualue

7.7.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Ikääntyneiden palvelualueen keskeisenä tehtävänä on edistää ikääntyneiden hyvää ja toimintakykyistä elämää.

Vuoden 2021 painopisteinä ovat ikääntyneiden asumisen kehittäminen, asiakasprosessien sujuvuuden kehittäminen sekä henkilöstön saatavuuden varmistaminen, osaamisen ylläpito ja vahvistaminen sekä työhyvinvoinnin lisääminen jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelua Lohjan kaupunki osallistuu aktiivisesti sote-maakuntauudistuksen valmisteluun syksyllä 2020 käynnistyneiden Länsi-Uudenmaan sote – hankkeiden (Tulevaisuuden sote-keskus ja Rakenneuudistus) kautta. Arjen yhteistyöprosesseja kehitetään sekä paikallisella että maakuntatasolla valmistautuen samalla suunnitteilla olevaan uudistukseen.

Sosiaalihuollon Kantaan liittymisen osalta jatketaan työskentelyä. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmiä päivitetään siltä osin, kun se on lainsäädännön ja toiminnallisuuden näkökulmista välttämätöntä. Osana sote-uudistuksen valmistelua laaditaan suuntaviivat tulevaisuuden tietojärjestelmille.

7.7.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), euroa
Neuvonta ja palveluohjaus	- 75 vuotta täyttäneitä 4 554 - Omaishoidon tuen asiakkaita 220 - Ostopalvelupaikkoja noin 220 - Säännöllisen kotihoidon asiakkaita 570	5 644 100/ -22 465 900
Kuntoutus ja hoiva	- Osastopaikkoja 84 - Lyhytaikaista sosiaalihuoltolain mukaista laitoshoidon paikkoja 26 - Tavallisen palveluasumisen paikkoja 43 - Tehostetun palveluasumisen paikkoja 247	6 673 500/ -19 400 800
Palvelualueen johto	- Sisältää tietojärjestelmälisenssien kustannukset ja palvelualueen johdon palkkakustannukset	0/ -1 273 900

7.7.3. Talousarvion perustelut, rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2021

Toimivalla, asiantuntevalla ja etupainotteisella neuvonnalla ja palveluohjauksella tavoitellaan oikea-aikaista palvelujen toteutumista ja iäkkäiden sekä heidän läheistensä vastuunottoa omasta hyvinvoinnistaan. Neuvonnasta ja palveluohjauksesta jalkaudutaan aktiivisesti mahdollisuuksien mukaan erilaisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin sekä osallistutaan niiden organisointiin.

Osastopaikkojen vähentymisen myötä painopiste on siirtynyt entistä vahvemmin kotona asumisen tukeen. Kotihoitoa järjestetään Lohjan kaupungin oman kotihoidon toimesta. Ostopalvelua voidaan käyttää pienimuotoisesti ja tilapäisesti kotihoidon henkilöstön akuuteissa henkilöstön rekrytointitilanteissa. Kotihoidon tukipalvelut tuotetaan pääosin ostopalveluna.

Kotona asumisen tuen henkilöstöresurssien riittävyyden turvaamiseksi lisätään lääkeautomaattien määrää ja selvitetään muiden etähoivaratkaisujen mahdollisuuksia. Hilkka-mobiilijärjestelmän käyttömahdollisuuksia hyödynnetään mahdollisimman laajasti muun muassa kirjaamisrajapinnan ja pikamittausrajapinnan käyttöönoton myötä. Omaisviestintä otetaan käyttöön, kun järjestelmän toimintavarmuus on vahvistunut.

Vapaaehtoisten ja yhdistysten kanssa tehtävää yhteistyötä vahvistetaan, jotta ikääntyneet kuntalaiset ja kotihoidon asiakkaat saisivat lisätukea esimerkiksi ulkoiluun, yksinäisyyteen tai lähestyvään kuolemaan.

Kehitetään edelleen sujuvaa kotiutumista sairaalasta tai terveyskeskuksen osastolta kotiutustiimin, tehostetun kotikuntoutuksen, kotihoidon, kotisairaalan ja palveluohjauksen saumattomalla yhteistyöllä. Vuoden 2021 aikana on tavoitteena jatkaa palliatiivisen hoidon ja saattohoidon kehittämistä yhteistyössä alueen muiden toimijoiden, kuten HUS Lohjan sairaalan ja naapurikuntien kanssa.

Keskustan kotihoidon alueiden toimitilat yhdistetään.

Tupalan toiminnan muuttaminen tehostetusta palveluasumisesta kevyemmäksi asumiseksi jatkuu. Palvelukeskustoiminnan kehittäminen jatkuu. Monipuolisella palvelukeskustoiminnalla on vaikutusta kotona asuvien ikääntyneiden kotona pärjäämiseen. Terveyskeskuksen osastopaikkoja vähennetään viidellä (5) osastopaikalla vuoden 2021 aikana. Yhden osastonhoitajan eläköitymisen myötä yhdistetään osaston 5 ja Arviointiosaston esimiestehtävät.

Vanhuslain muutos lisää henkilöstön määrää Pentinkulmassa ja Kultakodeissa yhteensä neljällä (4) lähihoitajan vakanssilla. Lisäksi valmistaudutaan RAI-toimintakykymittarin käyttöönottoon suunnittelemalla vuoden 2021 aikana mittarin käyttöönotto ja siihen liittyvät henkilöstön koulutukset.

Tehostettua palveluasumista hankitaan yksityiseltä sektorilta tarpeen mukaan vuoden 2020 alusta voimaan tulleen hankintamenettelyn mukaisesti. Ikääntyneiden osuuden kasvu lisää edelleen tarvetta uusille palveluasumisen paikoille. Talousarviossa varaudutaan noin kymmenen uuden asiakkaan asumispalvelujen tarpeeseen. Iäkkäiden siirtymistä raskaampiin hoitomuotoihin pyritään kuitenkin hillitsemään ja siirtämään eteenpäin muun muassa omais- ja perhehoitoa vahvistamalla. Omaishoitajien jaksamista pyritään tukemaan vuoden 2020 aikana vakiintuneilla vaihtoehtoisilla tavoilla järjestää lakisääteiset vapaapäivät. Perhehoidon tarjontaa on lisätty vuoden 2020 aikana ja erityisesti kiertävien perhehoitajien tarjoamaa palvelua pyritään sekä vakiinnuttamaan että vahvistamaan vuoden 2021 aikana.

Asumisen monimuotoisuutta kehitetään muun muassa FCG:n kanssa loppuvuodesta 2020 käynnistyneen yhteistyöhankkeen avulla. Vuoden kestävä hankkeen lähtökohtana on auttaa kuntia varautumaan ikääntyneiden kasvavaan määrään kunnassa kiinnittämällä huomiota ikääntyneiden

asumiseen. Tavoitteena on tukea kuntaa ennakoimaan asumisen muutoksiin sekä varautumaan niihin. Hankkeen tavoitteena on myös tuottaa jokaiselle kunnalle kuntakohtaiset arviot sekä olla luomassa toimenpidesuunnitelmaa seuraaville 30 vuodelle koskien ikääntyneiden ryhmäasumista yhdessä kuntien kanssa.

Pentinkulman hankesuunnittelu valmistuu vuoden 2021 aikana. Hankesuunnitteluun liittyy nykyisen Pentinkulman asukkaiden ja henkilöstön väistötilojen suunnittelu.

Asiakasturvallisuuden ja hoivan laadun kehittäminen korostuvat vuonna 2021, kun vuonna 2020 käynnistetty Lohjan kaupungin omien asumispalveluyksiköiden valvonta osana olemassa olevaa omavalvontasuunnitelmaa vahvistuu.

Hoitohenkilöstön rekrytointihaasteisiin pyritään löytämään ratkaisuja tiiviillä yhteistyöllä Lohjan rekryn ja oppilaitosten kanssa. Koronapandemia aiheuttaa ongelmia rekrytointitapahtumien järjestämiseen, mutta opiskelijoiden harjoittelu- ja työssäoppimisjaksoja tarjotaan entisen mukaan.

Kotihoidossa keskitettyä työnjako-toimintaa toteutuu myös viikonloppuisin, jolloin työntekijöiden paine hankkia sijaisia tai organisoida työtä on vähentynyt. Henkilöstön työkykyä ja työhyvinvointia ylläpidetään ja kehitetään yhdessä työterveyshuollon ja työsuojelun kanssa. Kotihoidossa ja päivätoiminnassa jatketaan ja yhden kotihoidon alueen osalta käynnistetään asiakkuuspäällikön veto-vastuulla oleva työyhteisövalmennus.

Johtamisessa otetaan käyttöön tiedolla johtamisen työpöytä tuotteistamisen projektin edistymisen myötä.

7.7.4. Tasapainotus- /sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Talouden tasapainotustoimenpiteitä toteutetaan kaupunginvaltuuston 15.5.2019 § 58 vahvistaman tasapainottamisohjelman ja 7.10.2020 § 85 vahvistettujen tasapainottamistoimenpiteiden mukaisesti. Talouden tasapainotustoimenpiteiden toteutumista seurataan kuukausittain. Talousarvioon sisältyy tasapainotusohjelman vuosille 2021 asetetut tasapainotustoimenpiteet, jotka ovat Ikääntyneiden palvelualueen osalta yhteensä 402 000 euroa.

Toimenpide	Euroa
Palveluohjaus ja kotona asumisen tuki	16 000
Perhehoitoa omaishoidon lakisäästeisten vapaapäivien osalta lisätään	6 000
Kylvetyspalvelujen ulkoistaminen	10 000
Kuntoutus ja hoiva	360 000
Pentinkulman tehostetun palveluasumisen lakkauttaminen	150 000
Vuokran nosto (Tupala ja Kotola, Kaisankallio, Iltarusko)	15 000
Asiakkaiden/asukkaiden ateriamaksun/muiden tukipalvelumaksujen nostaminen	25 000
Osastopaikkojen vähentäminen (noin 5 paikkaa /vuosi)	150 000
Lähiesimiesvakanssien vähentäminen	20 000
Työikäisten palvelualueen johto	26 000
Asiakkuuspäällikkö (1/3)	26 000
Ikääntyneiden palvelualue yhteensä	402 000

Pentinkulman tehostetun palveluasumisen osalta Kaupunginvaltuuston 26.8.2020 päätös tarveselvityksen hyväksymisestä ei tue ulkoistamista. Hankeselvityksen eteneminen määrittelee aikataulun yksikön muutoksille.

7.7.5. Henkilöstömuutokset

Henkilöstömäärä vähenee kolme (3) vakanssia (sisältyvät talouden tasapainotusohjelmaan)

- 2,5 vakanssia osasto 5 (2 sairaanhoitajaa, 0,5 osastonhoitaja)
- 0,5 vakanssia Arviointiosasto (0,5 osastonhoitaja)

Henkilöstömäärä lisääntyy vanhuslain muutoksen myötä neljällä (4) vakanssilla:

- 2 lähihoitajan vakanssia Pentinkulma
- 2 lähihoitajan vakanssia Kultakodit

Henkilöstömuutosten kustannusvaikutukset vuositasolla noin 12 000 euroa.

7.7.6. Merkittävät investoinnit

Ikääntyneiden palvelualueen irtaimisto; hoitolaitteet ja kalusteet 50 000 euroa.

7.7.7. Suunnittelukauden 2021-2022 kehittämissuunnitelmat

Palvelurakenteen vahvistaminen edelleen avopalvelupainotteiseksi ja muokkaaminen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta varten mahdollisimman toimivaksi ja kilpailukykyiseksi.

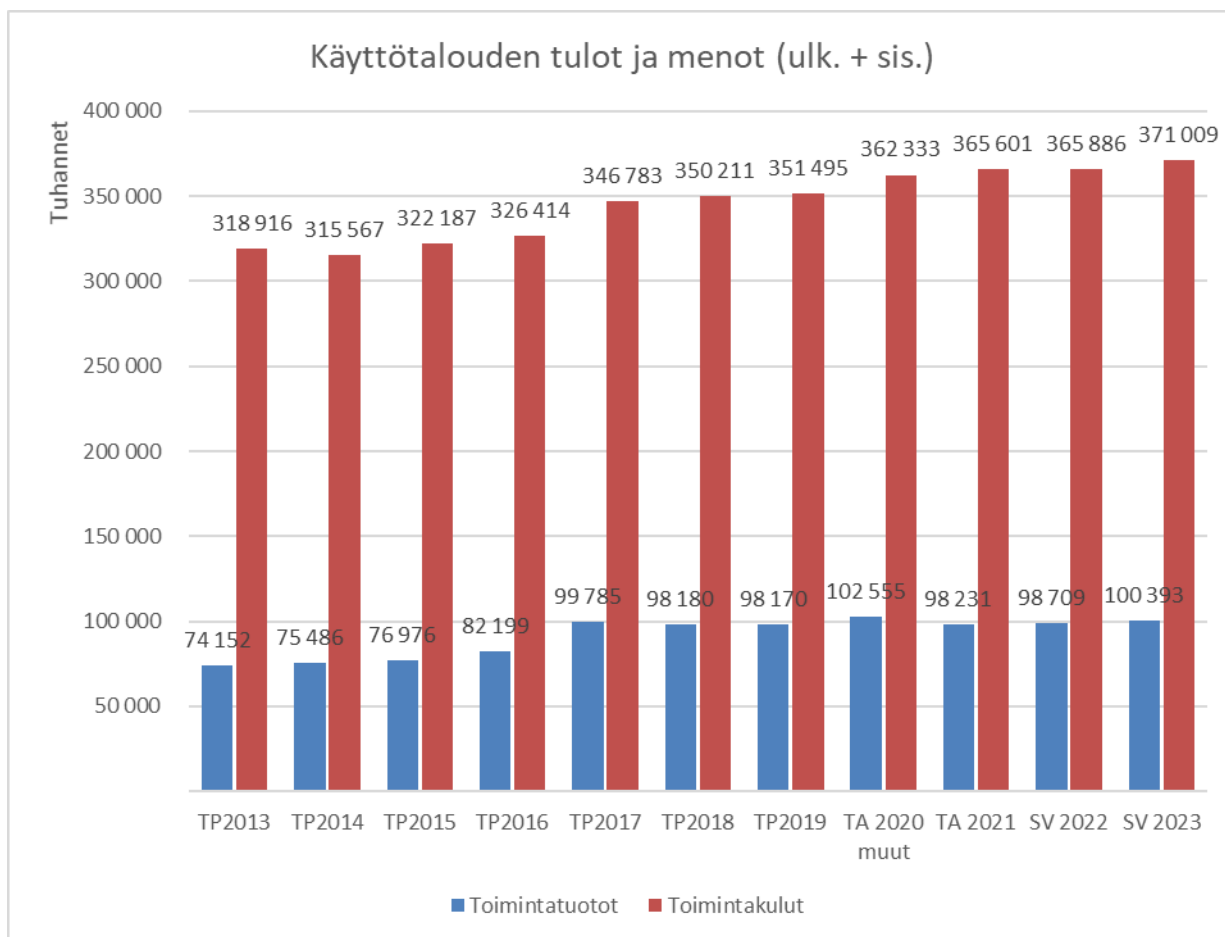
Asumisen ratkaisujen monipuolistamiseen liittyviin hankkeisiin osallistuminen.

Sote – uudistukseen liittyvän suunnittelu- ja kehittämistyöhön osallistuminen yhdessä Länsi-Uudenmaan kuntien kanssa sekä hallittu suuren muutoksen vieminen läpi.

8. Kaupunkitason laskelmat

8.1. Käyttötalous yhteensä

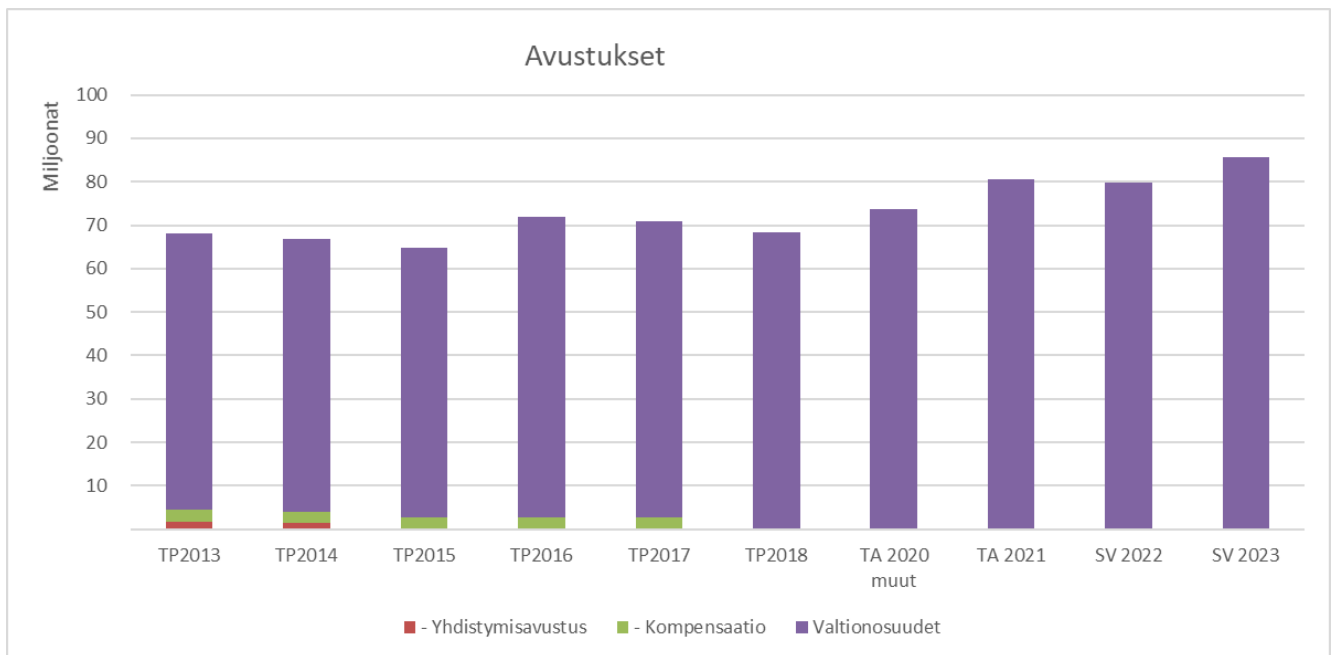
Määräraha/Tuloarvio	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TA 2020 muut	TA 2021	SV 2022	SV 2023
TOIMINTATUOTOT	74 152	75 486	76 976	82 199	99 785	98 180	98 170	102 555	98 231	98 709	100 393
TOIMINTAKULUT	-318 916	-315 567	-322 187	-326 414	-346 783	-350 211	-351 495	-362 333	-365 601	-365 886	-371 009
TOIMINTAKATE	-244 764	-240 081	-245 211	-244 215	-246 998	-252 032	-253 325	-259 778	-267 370	-267 177	-270 616
Toimintakatteen muutos-%		-1,9	2,1	-0,4	1,1	2,0	0,5	2,5	2,9	-0,1	1,3
Taulukon toimintatuotoista ja -kuluista on vähennetty myyntivoitot ja -tappiot, yhdistymisavustukset ja kompensatiot											
Käyttöomaisuuden poisto	-11 602	-12 019	-13 632	-16 924	-13 996	-15 801	-15 919	-16 917	-17 650	-20 050	-20 300

8.2. Tuloslaskelmaosan rahoitustulot ja -menot

8.2.1. Valtionosuudet ja avustukset

Määräraha/Tuloarvio	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TA 2020 muut	TA 2021	SV 2022	SV 2023
Avustukset	4 577	3 944	3 944	2 654	2 654	2 654					
- Yhdistymisavustus	1 720	1 290									
- Kompensaatio	2 857	2 654	2 654	2 654	2 654						
Valtionosuudet	63 504	62 889	62 222	69 250	68 178	68 441	67 720	73 600	80 544	79 850	85 750
- Peruspalvelujen valtionosuus	69 721	68 836	66 258	72 060	69 475	70 141	70 256	73 600	80 544	79 850	85 750
- Muu opetus- ja kulttuuritoimi	-6 217	-5 947	-4 036	-2 810	-1 297	-1 700	-2 536				
Yhteensä	68 081	66 833	66 166	71 904	70 832	71 095	67 720	73 600	80 544	79 850	85 750
Muutos-%		-1,8	-1,0	8,7	-1,5	0,4	-4,7	8,7	9,4	-0,9	7,4

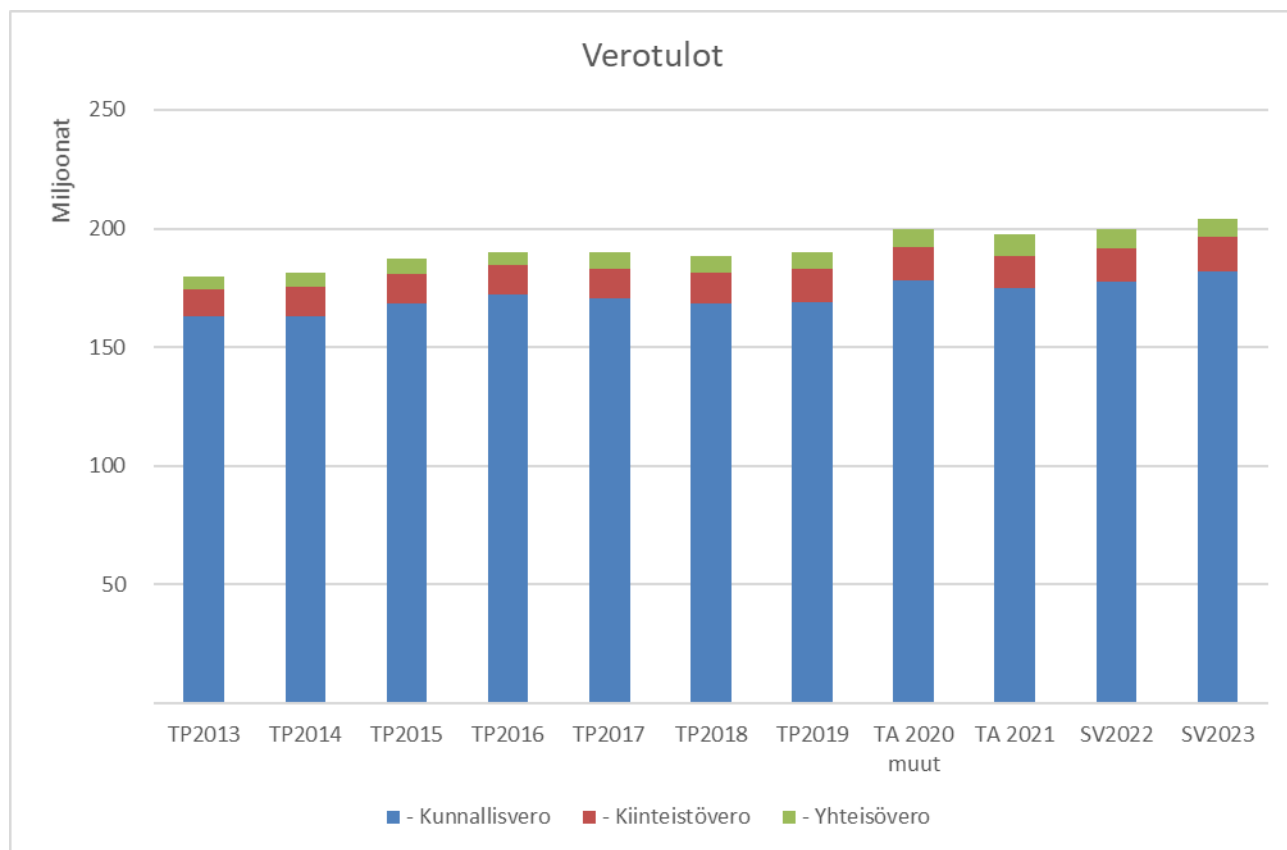

8.2.2. Myyntivoitot ja -tappiot

Määräraha/Tuloarvio	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TA 2020 muut	TA 2021	SV 2022	SV 2023
Myyntivoitot	1 476	1 986	2 456	241	951	1 158	1 968	2 000	2 265	2 288	2 324
Myyntitappiot	-105	-38	-283		-16	-574	-194				
Myyntivoitot/tappiot yhteensä	1 371	1 949	2 172 864	241	935	584	1 774	2 000	2 265	2 288	2 324

8.2.3. Verotulot

Määräraha/Tuloarvio	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TA 2020 muut	TA 2021	SV2022	SV2023
- Kunnallisvero	162 857	163 129	168 554	172 144	170 627	168 400	169 133	178 300	174 763	177 700	181 850
- Kiinteistövero	11 378	12 178	12 222	12 405	12 616	13 269	13 799	13 700	13 697	14 100	14 600
- Yhteisövero	5 509	6 309	6 700	5 582	6 613	6 789	7 157	7 500	9 080	8 000	7 700
Yhteensä	179 744	181 616	187 476	190 131	189 856	188 458	190 088	199 500	197 540	199 800	204 150
Muutos-%		1,0	3,2	1,4	-0,1	-0,7	0,9	5,0	-1,0	1,1	2,2
Verotettavat tulot	812 824	825	833	833	815	826	846	837	845	864	887
Tuloveroprosentti	19,50	20,00	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50
Kiinteistöveroprosentit											
Yleinen kiinteistöveroprosentti	0,90	0,90	0,90	0,90	0,93	1,03	1,03	1,03	1,03	1,03	1,03
Vakituiseen asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45
Muuhun kuin vakituiseen asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,50	4,50	4,50	4,50	4,50

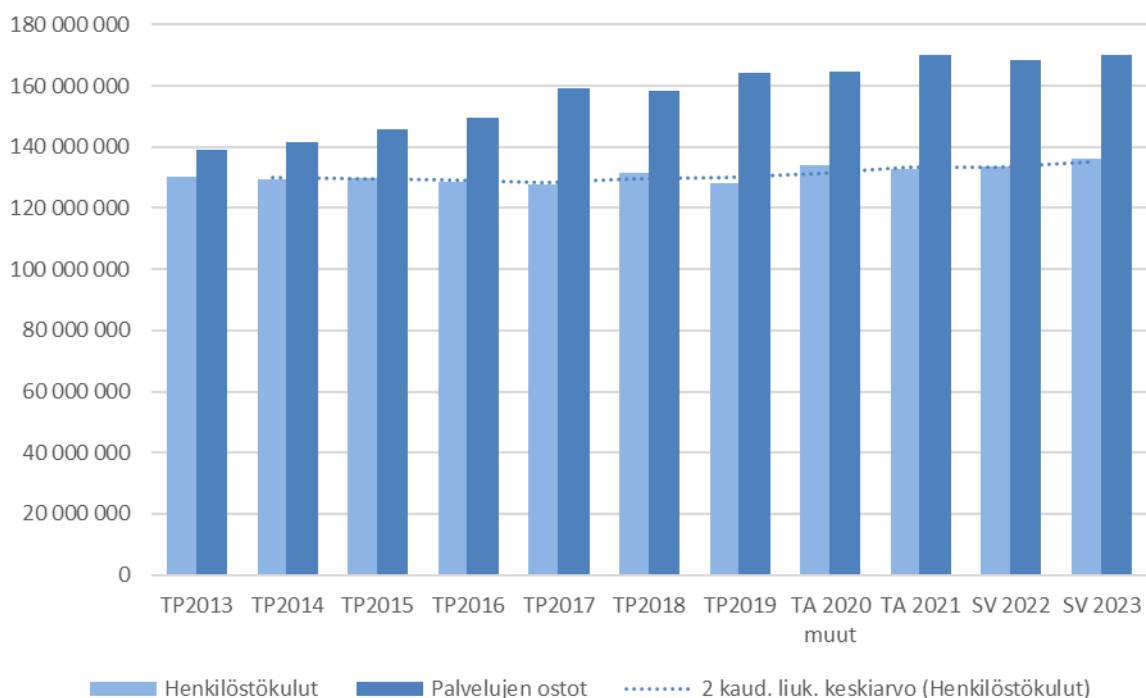
8.3. Lohjan kaupunki, tuloslaskelma

Tuloslaskelma, talousarviovuosi ja suunnitelmavuodet

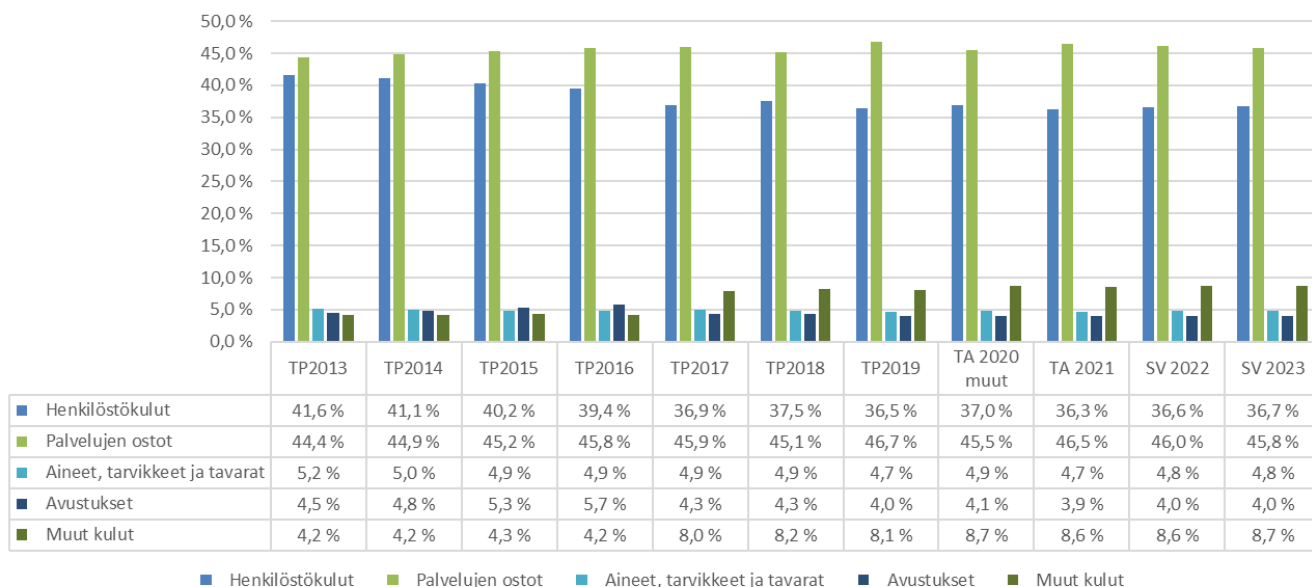
Ulkoiset ja sisäiset

RAPORTTI YHTEENSÄ	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	43 496 416	45 223 603	45 223 603	43 715 026	-3,3	43 647 200	44 345 556
MAKSUTUOTOT	18 549 123	17 449 272	17 466 293	18 135 751	3,8	18 317 600	18 610 685
TUET JA AVUSTUKSET	6 167 019	4 095 130	7 372 630	4 035 283	-45,3	4 075 700	4 140 912
MUUT TOIMINTATUOTOT	31 925 866	34 469 835	34 492 835	34 609 756	0,3	34 956 100	35 620 397
TOIMINTATUOTOT	100 138 425	101 237 840	104 555 361	100 495 816	-3,9	100 996 600	102 717 550
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	352 673	0	0	119 630		120 800	122 733
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-128 309 319	-131 804 394	-133 903 834	-132 692 075	-0,9	-133 803 602	-136 212 048
PALKAT JA PALKKIOT	-102 105 130	-104 257 157	-105 867 364	-104 553 308	-1,2	-105 427 200	-107 324 890
HENKILÖSIVUKULUT	-26 204 189	-27 547 237	-28 036 470	-28 138 767	0,4	-28 376 402	-28 887 158
ELÄKEKULUT	-22 507 273	-23 216 537	-23 617 742	-24 240 787	2,6	-24 446 962	-24 886 971
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 696 916	-4 330 700	-4 418 728	-3 897 980	-11,8	-3 929 440	-4 000 187
PALVELUJEN OSTOT	-164 327 418	-163 266 290	-164 740 251	-169 889 723	3,1	-168 478 105	-170 047 156
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-16 625 704	-17 495 154	-17 583 774	-17 241 018	-1,9	-17 414 319	-17 727 842
AVUSTUKSET	-14 088 633	-15 034 510	-14 730 010	-14 407 267	-2,2	-14 551 500	-14 813 429
MUUT TOIMINTAKULUT	-28 338 521	-31 375 168	-31 375 168	-31 370 874	-0,0	-31 638 768	-32 208 299
TOIMINTAKULUT	-351 689 595	-358 975 516	-362 333 037	-365 600 957	0,9	-365 886 294	-371 008 774
TOIMINTAKATE	-251 198 498	-257 737 676	-257 777 676	-264 985 511	2,8	-264 768 894	-268 168 491
VEROTULOT	190 087 808	199 500 000	199 500 000	197 540 000	-1,0	199 800 000	204 150 000
VALTIONOSUUKSET	67 720 097	73 600 000	73 600 000	80 544 000	9,4	79 850 000	85 750 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	919 123	142 000	142 000	142 000	0,0	142 000	142 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 528 429	1 332 000	1 332 000	1 874 487	40,7	1 332 000	1 332 000
KORKOKULUT	-2 435 606	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000	0,0	-1 700 000	-1 700 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-219 534	0	0	-42 487		0	0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-207 587	-226 000	-226 000	274 000	-221,2	-226 000	-226 000
VUOSIKATE	6 401 820	15 136 324	15 096 324	13 372 489	-11,4	14 655 106	21 505 509
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-15 918 508	-16 916 700	-16 916 700	-17 650 000	4,3	-20 050 000	-20 300 000
TILIKAUDEN TULOS	-9 516 689	-1 780 376	-1 820 376	-4 277 511	135,0	-5 394 894	1 205 509
POISTOERON MUUTOS	67 158	0	0	56 556		0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-9 449 530	-1 780 376	-1 820 376	-4 220 955	131,9	-5 394 894	1 205 509

Henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen kehitys, sisältää ulkoiset ja sisäiset erät

Toimintakulun erä prosentteina toimintakuluista yhteensä

Lohjan kaupunki, tuloslaskelma (ulkoiset erät)

RAPORTTI YHTEENSÄ	TP 2019		Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023			
TOIMINTATUOTOT											
MYYNITUOTOT	16 051 982	17 088 553	17 088 553	16 925 326	-1,0	16 589 500	16 854 934				
MAKSUTUOTOT	17 638 780	17 449 272	17 466 293	18 135 751	3,8	18 317 600	18 610 685				
TUET JA AVUSTUKSET	6 167 019	4 095 130	7 372 630	4 035 283	-45,3	4 075 700	4 140 912				
MUUT TOIMINTATUOTOT	9 370 019	9 295 835	9 318 835	9 435 256	1,2	9 529 800	9 682 275				
TOIMINTATUOTOT	49 227 800	47 928 790	51 246 311	48 531 616	-5,3	48 512 600	49 288 806				
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	352 673	0	0	119 630		120 800	122 733				
TOIMINTAKULUT											
HENKILÖSTÖKULUT	-128 309 064	-131 804 394	-133 903 834	-132 692 075	-0,9	-133 803 602	-136 212 048				
PALKAT JA PALKKIOT	-102 104 876	-104 257 157	-105 867 364	-104 553 308	-1,2	-105 427 200	-107 324 890				
HENKILÖSIVUKULUT	-26 204 189	-27 547 237	-28 036 470	-28 138 767	0,4	-28 376 402	-28 887 158				
ELÄKEKULUT	-22 507 273	-23 216 537	-23 617 742	-24 240 787	2,6	-24 446 962	-24 886 971				
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 696 916	-4 330 700	-4 418 728	-3 897 980	-11,8	-3 929 440	-4 000 187				
PALVELUJEN OSTOT	-136 355 908	-135 431 240	-136 905 201	-143 420 023	4,8	-141 743 305	-142 831 129				
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-16 250 802	-17 195 154	-17 283 774	-16 921 018	-2,1	-17 091 119	-17 398 824				
AVUSTUKSET	-14 084 734	-15 034 510	-14 730 010	-14 407 267	-2,2	-14 551 500	-14 813 429				
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 778 463	-6 201 168	-6 201 168	-6 196 374	-0,1	-6 212 768	-6 324 600				
TOIMINTAKULUT	-300 778 971	-305 666 466	-309 023 987	-313 636 757	1,5	-313 402 294	-317 580 030				
TOIMINTAKATE	-251 198 498	-257 737 676	-257 777 676	-264 985 511	2,8	-264 768 894	-268 168 491				
VEROTULOT	190 087 808	199 500 000	199 500 000	197 540 000	-1,0	199 800 000	204 150 000				
VALTIONOSUDET	67 720 097	73 600 000	73 600 000	80 544 000	9,4	79 850 000	85 750 000				
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT											
KORKOTUOTOT	189 321	142 000	142 000	142 000	0,0	142 000	142 000				
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 528 429	1 332 000	1 332 000	1 874 487	40,7	1 332 000	1 332 000				
KORKOKULUT	-1 705 803	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000	0,0	-1 700 000	-1 700 000				
MUUT RAHOITUSKULUT	-219 534	0	0	-42 487		0	0				
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-207 587	-226 000	-226 000	274 000	-221,2	-226 000	-226 000				
VUOSIKATE	6 401 820	15 136 324	15 096 324	13 372 489	-11,4	14 655 106	21 505 509				
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-15 918 508	-16 916 700	-16 916 700	-17 650 000	4,3	-20 050 000	-20 300 000				
TILIKAUDEN TULOS	-9 516 689	-1 780 376	-1 820 376	-4 277 511	135,0	-5 394 894	1 205 509				
POISTOERON MUUTOS	67 158	0	0	56 556		0	0				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-9 449 530	-1 780 376	-1 820 376	-4 220 955	131,9	-5 394 894	1 205 509				
Tuloslaskelman ulkoiset tunnusluvut	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TA 2020 muut	TA 2021	SV 2022	SV 2023
Toimintatulo/Toimintakulut. %	18,0 %	18,1 %	17,6 %	17,0 %	16,9 %	15,9 %	16,4 %	16,6 %	15,5 %	15,5 %	15,5 %
Vuosikate/Poistot. %	84,7 %	80,7 %	71,5 %	109,6 %	109,7 %	37,6 %	40,2 %	89,2 %	75,6 %	73,1 %	105,9 %
Vuosikate, euroa/asukas	206	204	206	394	328	128	139	331	294	326	481
Asukasluku	47 703	47 624	47 397	47 146	46 785	46 324	45 965	45 614	45 289	44 975	44 670

Lohjan kaupunki, tuloslaskelma (sisäiset erät)

RAPORTTI YHTEENSÄ	TP 2019	Kv:n hyväksymä ta 2020	TA+MUUT. 2020	KV 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITTUOTOT	27 444 434	28 135 050	28 135 050	26 789 700	-4,8	27 057 700	27 490 622
MAKSUTUOTOT	910 343	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	22 555 847	25 174 000	25 174 000	25 174 500	0,0	25 426 300	25 938 122
TOIMINTATUOTOT	50 910 625	53 309 050	53 309 050	51 964 200	-2,5	52 484 000	53 428 744
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-255	0	0	0		0	0
PALKAT JA PALKKIOT	-255	0	0	0		0	0
PALVELUJEN OSTOT	-27 971 511	-27 835 050	-27 835 050	-26 469 700	-4,9	-26 734 800	-27 216 027
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-374 903	-300 000	-300 000	-320 000	6,7	-323 200	-329 018
AVUSTUKSET	-3 899	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-22 560 058	-25 174 000	-25 174 000	-25 174 500	0,0	-25 426 000	-25 883 699
TOIMINTAKULUT	-50 910 625	-53 309 050	-53 309 050	-51 964 200	-2,5	-52 484 000	-53 428 744
TOIMINTAKATE	0	0	0	0		0	0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	729 803		0	0		0	0
KORKOKULUT	-729 803		0	0		0	0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0		0	0		0	0
VUOSIKATE	0		0	0		0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	0		0	0		0	0

8.4. Alijäämän kattamissuunnitelma

Kuntalain 110.3 §:n mukaisesti kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa. Lohjan kaupungintaseessa on kattamatonta alijäämää 9,2 milj. euroa vuoden 2019 tilinpäätöksen jälkeen.

Lohjan kaupunki on tehnyt kaupunginvaltuuston 15.5.2019 § 58 hyväksymän talouden tasapainotusohjelman vuosille 2019-2021. Tasapainotusohjelmassa on hyväksytty 9 milj. euron säästöt ja kautuvat seuraavasti: vuonna 2019 1,6 milj. euroa, vuonna 2020 4,7 milj. euroa ja vuonna 2021 2,7 milj. euroa. Talouden tasapainotusohjelmassa toimenpiteet kohdistuvat sekä tulopohjan kasvattamiseen eri keinoin, että erityisesti menojen karsimiseen. Tärkeimmät keinot ovat koskeneet palveluverkon supistamista sekä palveluiden saatavuuden karsimista. Kumulatiivisesti laskettuna säästöohjelman vaikutus kaupungin talouteen on 16,9 milj. euroa.

Tämä ei kuitenkaan riittänyt oikaisemaan kaupungin taloudellista kehitystä ja vuoden 2020 aikana laadittiin toinen taloudentasapainotusohjelma, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 7.10.2020 § 85. Tasapainotusohjelmassa on hyväksytty 5,2 milj. euron säästöt vuosille 2021-2024.

Kaupungin taseeseen kertynyttä alijäämää ei saada katettua vuosien 2021-2024 päätetyistä säästöohjelmista huolimatta. Vuonna 2024 alijäämää ennustetaan olevan yhteensä 11,7 milj. euroa.

M€	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021	TAE 2022	TAE 2023	TAE 2024
Toimintakate	-251,24	-251,20	-254,19	-265,02	-265,71	-269,12	-273,24
Verotulot	188,46	190,09	195,10	197,54	199,76	204,06	211,05
Valtionosuudet	68,44	67,72	85,09	80,54	79,84	85,74	88,72
Rahoitusosuudet	0,28	-0,21	-0,23	0,27	-0,33	-0,34	-1,33
Vuosikate	5,94	6,40	25,77	13,34	13,56	20,33	25,20
Poistot	15,80	15,92	19,90	17,65	19,98	20,45	22,71
Tulos	-9,80	-9,45	5,87	-4,32	-6,42	-0,12	2,49
Kertynyt yli-/alijäämä	0,24	-9,22	-3,35	-7,66	-14,08	-14,20	-11,71

Suunnitelmakaudella talouden tasapainottaminen tullaan tekemään joko käyttötalouden tuloja nostamalla tai kuluja vähentämällä. Toinen tasapainottamiskeino on verotulojen kasvattaminen nostamalla veroja. Perusskenaarion mukaisesti kumulatiivinen alijäämä on 11,7 milj. euroa vuonna 2024 ja tämä tarkoittaa sitä, että kaupungin tulee jo nyt tehtyjen sopeutustoimien ohella tehdä suunnitelmakaudella n. 3 milj. euron vuotuinen sopeutus talouteensa. Tämä voidaan toteuttaa siten, että vuoden 2021 aikana tehdään säästöohjelma, joka nostaa toimintakatetta suunnitelmakauden vuosina 2022-2024 n. 4 milj. euroa päätyen yli 12 milj. euron kumulatiiviseen vaikutukseen tai nostamalla tuloveroja 0,5 % vuonna 2022, joka parantaa tulosta vuosittain n. 4 milj. euroa vuosina 2022-2024 päätyen yli 12 milj. euron kumulatiiviseen vaikutukseen.

Seuraavissa skenaarioissa kuvataan alijäämän poistumista taseesta yllämainituin keinoin.

Vaihtoehto 1: Talouden sopeutus 3,5 milj. euroa vuonna 2022

M€	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021	TAE 2022	TAE 2023	TAE 2024
Toimintakate	-251,24	-251,20	-254,19	-264,99	-261,53	-264,88	-268,91
Verotulot	188,46	190,09	195,10	197,54	199,76	204,06	211,05
Valtionosuudet	68,44	67,72	85,09	80,54	79,84	85,74	88,72
Rahoitusosuudet	0,28	-0,21	-0,23	0,27	-0,33	-0,34	-1,33
Vuosikate	5,94	6,40	25,77	13,37	17,74	24,58	29,53
Poistot	15,80	15,92	19,90	17,65	19,98	20,45	22,71
Tulos	-9,80	-9,45	5,87	-4,28	-2,24	4,13	6,82
Kertynyt yli-/alijäämä	0,24	-9,22	-3,35	-7,62	-9,87	-5,74	1,08

Vaihtoehto 2: Tuloveron nostaminen 0,5 % vuonna 2022

M€	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021	TAE 2022	TAE 2023	TAE 2024
Toimintakate	-251,24	-251,20	-254,19	-264,99	-265,71	-269,12	-273,24
Verotulot	188,46	190,09	195,10	197,54	204,74	209,15	216,29
Valtionosuudet	68,44	67,72	85,09	80,54	79,85	85,74	88,72
Rahoitusosuudet	0,28	-0,21	-0,23	0,27	-0,33	-0,34	-1,33
Vuosikate	5,94	6,40	25,77	13,37	18,54	25,43	30,44
Poistot	15,80	15,92	19,90	17,65	19,98	20,45	22,71
Tulos	-9,80	-9,45	5,87	-4,28	-1,44	4,98	7,73
Kertynyt yli-/alijäämä	0,24	-9,22	-3,35	-7,62	-9,06	-4,09	3,64

Kuntalain väliaikaisen muutoksen myötä kunta tai kuntayhtymä voi hakea valtiovarainministeriöltä pidennystä alijäämän kattamiskaudelle, jos alijäämän kattaminen määräajassa on vaikeutunut koronavirusepidemian vuoksi. Eesityksen tavoitteena on tasoittaa koronaepidemian vaikutuksia kuntatalouteen ja parantaa kuntien mahdollisuuksia sopeuttaa talouttaan epidemiasta seuranneiden talousvaikeuksien vuoksi. Muutokset on tarkoitus saada voimaan mahdollisimman pian ja ne on tarkoitettu määräaikaisiksi. Lohjan kaupungin alijäämä voidaan kattaa nykyisillä jo tehdyillä ja säästöohjelmassa päätetyillä toimenpiteillä, jos kaupunki hakee 2 vuoden lisäajan.

Vaihtoehto 3: Alijäämän kattamiseen haettava pidennetty 2 vuoden lisäaika

M€	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021	TAE 2022	TAE 2023	TAE 2024	TAE 2025	TAE 2026
Toimintakate	-251,24	-251,20	-254,19	-264,99	-265,67	-269,09	-273,20	-279,15	-285,22
Verotulot	188,46	190,09	195,10	197,54	199,76	204,06	211,05	217,64	224,50
Valtionosuudet	68,44	67,72	85,09	80,54	79,84	85,74	88,72	91,47	94,30
Rahoitusosuudet	0,28	-0,21	-0,23	0,27	-0,33	-0,34	-1,33	-1,43	-1,53
Vuosikate	5,94	6,40	25,77	13,37	13,60	20,37	25,24	28,52	32,05
Poistot	15,80	15,92	19,90	17,65	19,98	20,45	22,71	23,23	24,74
Tulos	-9,80	-9,45	5,87	-4,28	-6,38	-0,08	2,53	5,30	7,31
Kertynyt yli-/alijäämä	0,24	-9,22	-3,35	-7,62	-14,00	-14,08	-11,55	-6,26	1,05

Johtopäätöksiä

Kaupungin tulee kattaa taseeseen syntynyt alijäämä vuosien 2021-2024 aikana. Aiemmin tehdyt säästöohjelmat eivät riitä kumulatiivisen alijäämän kattamiseen, joten tarvitaan uusia toimenpiteitä suunnitelmakaudella. Talousarvion suunnitelmavuosille ei ole tehty tuottojen korotuksia tai menojen vähennyksiä eikä veronkorotuksia. Covid-19 viruksen aiheuttaman pandemia ei ole vielä ohitse ja talouden kehityksen ennustaminen on vaikeaa. Tästä näkökulmasta käsin on myös alijäämän kattamissuunnitelman laatiminen haastavaa. Talouden tasapainottaminen lähtee siitä, että jo päätetyt toimenpiteet riittävät kattamaan kertyneen alijäämän vuoden 2026 loppuun mennessä. Kaupunki tulee hakemaan Covid-19 viruksen vuoksi kahden vuoden lisääjän kattamisvelvollisuuteen. Jos alijäämän kattamisvelvollisuuden määräajan pidentämistä ei hyväksytä niin kaupunki tulee kattamaan alijäämänsä edellä esitetyn vaihtoehdon 1 mukaisesti.

Investointi- ja rahoitusosa

9. Investoinnit 2020-2022

9.1. Maa- ja vesialueet

110	KI / Maa- ja vesialueet	INV. 2020	INV. 2021	SV1 2022	SV2 2023
9100	Maa- ja vesialueet				
	Menot (Lempola, Väylävirasto/kaari/Baana, Muijala, Katualueunastukset & Maaperänpölykunnostus)	-1 200 000	-2 050 000	-2 150 000	-2 100 000
	Tulot	500 000	500 000	500 000	500 000
	Netto	-700 000	-1 550 000	-1 650 000	-1 600 000
110	KI / Maa- ja vesialueet yhteensä				
	Menot	-1 200 000	-2 050 000	-2 150 000	-2 100 000
	Tulot	500 000	500 000	500 000	500 000
	Netto	-700 000	-1 550 000	-1 650 000	-1 600 000

9.2. Rakennukset

111	KI / Rakennukset	INV. 2020	INV. 2021	SV1 2022	SV2 2023
9510	Muut perusturvan hankkeet				
	Menot	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
9524	Laurentius-talo, Laban				
	Menot	-16 080 000	-2 430 000	-60 000	-60 000
9525	Ojamon koulu				
	Menot	-13 560 000	-3 700 000	-50 000	-30 000
9526	Rauha/Järnefeltin koulu				
	Menot	-5 020 000	-1 500 000	-6 600 000	-5 000 000
9528	Lohjan lukio				
	Menot	-1 130 000	-5 000 000	-5 500 000	0
9529	Muut koulut ja päiväkodit				
	Menot (mm. Virkkalan päiväkodin varaus)	-1 000 000	-1 100 000	-2 900 000 (mm. Virkkalan päiväkodin varaus)	-6 400 000 (mm. Lukion väistötilan hyödyntäminen ja Nummen päiväkodin varaus)

9550	Muut tilahankkeet, elinvoima				
Menot		-500 000	-500 000	-1 300 000 (mm. Ventelän palo- asema)	-1 400 000 (mm. Virkkälän palo- asema)
9599	Muut tilahankkeet, hyvinvointi				
Menot		-500 000	-400 000	-400 000	-700 000
xxxx	Tennarin liikuntatilojen hankesuunnitelma			-1 000 000	-4 500 000
Menot					
111	KI / Rakennukset yhteensä				
Menot		-38 290 000	-15 130 000	-18 310 000	-18 590 000
Tulot		0	0	0	0
Netto		-38 290 000	-15 130 000	-18 310 000	-18 590 000

9.3. Kiinteät rakenteet ja laitteet

113	KI / Kiinteät rakent. ja lait.	INV. 2020	INV. 2021	SV1 2022	SV2 2023
9600	Ympäristöt				
Menot		-400 000	-840 000	-400 000	-400 000
9602	Liikunta-alueet				
Menot	(Gunnarlan silta ja Ojamon alueen perustarvitus)	-300 000	-900 000	-1 200 000	-300 000
9603	Taimiston liikuntapuiston rakenne				
Menot		-1 560 000	-500 000	-700 000	0
9649	Muut kaavatiet				
Menot	(Katuverkoston korjausvelka, Haikarin kaava-alue, Vivamon kaava-alue, Roution kaava-alue ja Gunnarlan kaava-alue 2)	-2 000 000	-3 300 000	-3 400 000 (mm. Gunnarlan kaava-alue 2)	-3 000 000
9652	Paloniemen kunnallistekniikka				
Menot		-500 000	-500 000	-300 000	0
9653	Karnaisten yritysalue				
Menot		-500 000	0	0	0
9699	Muut vesihuoltohankkeet				
Menot	(Vesihuollon korjausvelka, keskustan vesitornin saneeraus, Paloniemen kunnallistekniikan rakentaminen)	-2 000 000	-2 300 000	-2 900 000 (mm. Muijalan kunnallistekniikan rakentaminen)	-4 500 000 (mm. Muijalan kunnallistekniikan rakentaminen)
113	KI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä				
Menot		-7 260 000	-8 340 000	-8 900 000	-8 200 000
Tulot		0	0	0	0
Netto		-7 260 000	-8 340 000	-8 900 000	-8 200 000

9.4. Koneet ja kalusto

116	KI / Koneet ja kalusto	INV. 2020	INV. 2021	SV1 2022	SV2 2023
9200	Tietohallinto				
Menot		-700 000	-500 000	-500 000	-600 000
9210	Hyvinvoinnin irtain omaisuus				
Menot		-2 400 000	-1 200 000	-3 400 000	-500 000
9250	Konekeskus				
Menot		-100 000	-380 000	-180 000	-180 000
9252	Ruokapalvelut				
Menot		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
9254	Kiinteistöpalvelut				
Menot		-100 000	-50 000	-50 000	-50 000
9280	Kaupunkisisältöjen irtain				
Menot		-100 000	-200 000	-50 000	-50 000
116	KI / Koneet ja kalusto yhteensä				
Menot		-3 500 000	-2 430 000	-4 280 000	-1 480 000
Tulot		0	0	0	0
Netto		-3 500 000	-2 430 000	-4 280 000	-1 480 000

9.5. Osakkeet ja osuudet

120	KI / Osakkeet ja osuudet	INV. 2020	INV. 2021	SV1 2022	SV2 2023
9151	Tunnin juna osakkeet				
Menot		-500 000	-250 000	-600 000	-450 000
120	KI / Osakkeet ja osuudet yhteensä				
Menot		-500 000	-250 000	-600 000	-450 000
Tulot		0	0	0	0
Netto		-500 000	-250 000	-600 000	-450 000

9.6. Laajennusinvestoinnit

213	LI / Kiinteät rakent. ja lait.	INV. 2020	INV. 2021	SV1 2022	SV2 2023
9605	Asuntomessualueen kunnallistek				
Menot		-1 200 000	-1 000 000	0	0
213	LI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä				
Menot		-1 200 000	-1 000 000	0	0
Tulot		0	0	0	0
Netto		-1 200 000	-1 000 000	0	0

9.7. Investoinnit yhteensä

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	INV. 2020	INV. 2021	SV1 2022	SV2 2023
Menot	-51 950 000	-29 200 000	-34 240 000	-30 820 000
Tulot	500 000	500 000	500 000	500 000
Netto	-51 450 000	-28 700 000	-33 740 000	-30 320 000

10. Rahoituslaskelma

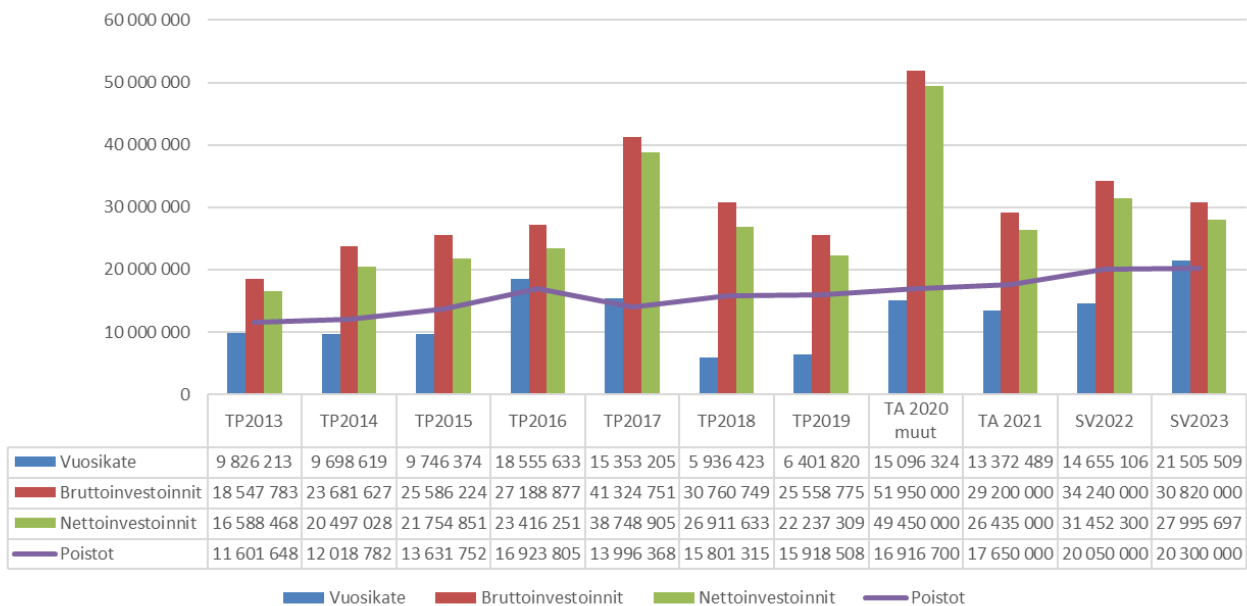
444 LOHJA

TALOUSARVION RAHOITUSLASKELMA 2021

	TP 2019	TA+MUUT. 2020	KV 2021	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	6 401 820	15 096 324	13 372 489	14 655 106	21 505 509
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-470 493	-2 000 000	-2 265 000	-2 287 700	-2 324 303
	5 931 327	13 096 324	11 107 489	12 367 406	19 181 206
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-25 558 775	-51 950 000	-29 200 000	-34 240 000	-30 820 000
RAHOITUSOSUUKSET INVESTOINTIMENOIHIIN	203 417	500 000	500 000	500 000	500 000
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	3 118 049	2 000 000	2 265 000	2 287 700	2 324 303
	-22 237 309	-49 450 000	-26 435 000	-31 452 300	-27 995 697
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-16 305 982	-36 353 676	-15 327 511	-19 084 894	-8 814 491
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
ANTOLAINA SAAMISTEN LISÄYS	-63 041	0	0	0	0
ANTOLAINA SAAMISTEN VÄHENNYS	66 101	0	0	0	0
	3 060	0	0	0	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	36 500 000	38 100 000	28 428 000	34 985 000	25 715 000
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-12 022 002	-13 000 000	-13 700 000	-16 500 000	-17 500 000
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	-5 597 452	0	0	0	0
	18 880 546	25 100 000	14 728 000	18 485 000	8 215 000
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET					
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	170 867	0	0	0	0
SAAMISTEN MUUTOS	1 327 249	0	0	0	0
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-2 448 452	0	600 000	600 000	600 000
	-950 336	0	600 000	600 000	600 000
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	17 933 270	25 100 000	15 328 000	19 085 000	8 815 000
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 627 288	-11 253 676	489	106	509

Rahoituslaskelman tunnusluvut	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TA 2020 muut	TA 2021	SV2022	SV2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa	-33 559	-37 802	-50 593	-57 639	-65 527	-79 584	-84 488				
Investointien tulorahoitus, %	53,7 %	42,8 %	39,1 %	68,4 %	38,1 %	20,8 %	25,2 %	29,3 %	46,6 %	43,4 %	70,9 %
Lainanhoitokate	1,4	1,5	1,3	2,5	0,5	0,6	0,6	1,1	1,0	0,9	1,2
Asukasluku	47 703	47 624	47 397	47 146	46 785	46 324	45 965	45 614	45 289	44 975	44 670

Vuosikate, bruttoinvestoinnit, nettoinvestoinnit ja poistot 2013-2023

10.1.1. Rahoitus tulot ja menot

Rahoitustuotot ja kulut

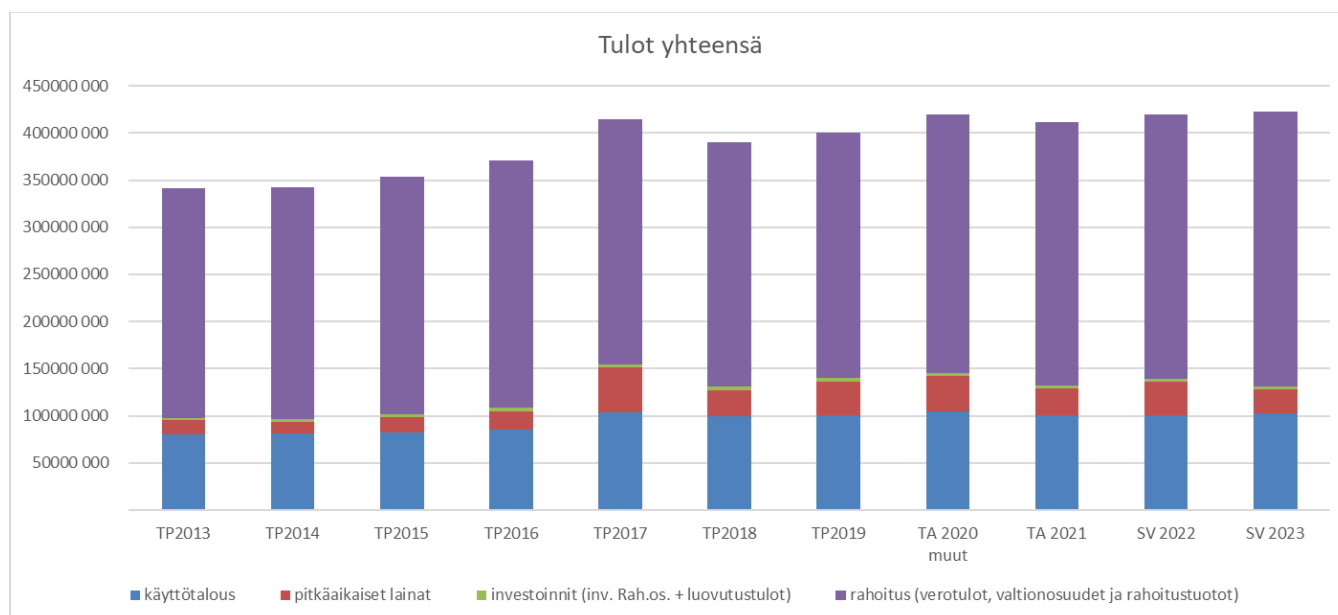
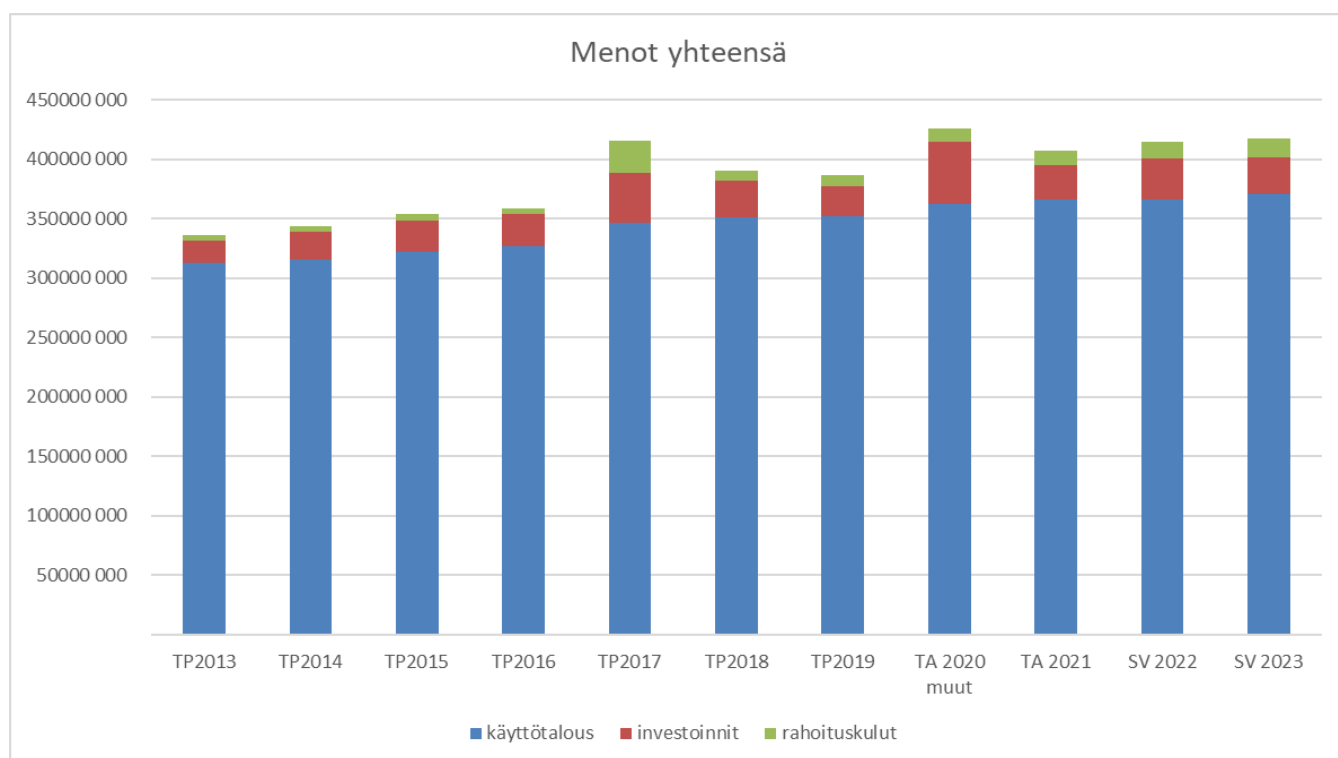
Määräraha/Tuloarvio	1 000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TA 2020 muut	TA 2021	SV 2022	SV 2023
Korot ja muut kulut	-1 616	-1 570	-1 416	-1 885	-1 926	-2 146	-2 655	-1 700	-1 742	-1 700	-1 700
Rahoituskulujen muutos		-2,9	-9,8	33,1	2,1	11,4	77,0	-36,0	2,5	-2,4	0,0
Korko ja muut rahoitustuotot	933	952	1 898	2 408	2 361	2 422	2 448	1 474	2 016	1 474	1 474
Rahoitustuottojen muutos-%			99,4	26,9	-1,9	2,6	2,4	-39,8	36,8	-26,9	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-684	-618	482	523	435	276	-208	-226	274	-226	-226

Lainat

	1 000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TA 2020 muut	TA 2021	SV 2022	SV 2023
Lainojen lisäykset	15 000	12 000	16 000	20 000	48 000	28 000	36 500	38 100	28 428	34 985	25 715
Lainojen lyhennykset	6 503	5 843	7 014	6 925	28 826	10 486	12 022	13 000	13 700	16 500	17 500
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-5 579	7 131	4 264	-2 009	5 451	-3 994	-5 597				
Lainamäärän muutos		13 288	13 250	11 066	24 625	13 521	19 435	25 100	14 728	18 485	8 215
Lainakanta	81 251	94 539	107 789	118 855	143 480	157 001	176 435	201 535	216 263	234 748	242 963
Lainakanta, e/as	1703	1985	2274	2521	3067	3389	3838	4418	4775	5220	5439
Asukasluku	47 703	47 624	47 397	47 146	46 785	46 324	45 965	45 614	45 289	44 975	44 670

10.1.2. Menot ja tulot yhteensä

	1 000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TA 2020 muut	TA 2021	SV 2022	SV 2023
Määräraha/tuloarvio											
Menot yhteensä	336 340	343 560	353 654	358 642	415 023	389 886	386 615	425 583	406 758	414 926	417 629
käyttötalous	312 906	315 605	322 470	326 414	346 799	350 785	351 690	362 333	365 601	365 886	371 009
investoinnit	18 548	23 682	25 586	27 189	41 325	30 761	25 559	51 950	29 200	34 240	30 820
rahoituskulut	4 887	4 273	5 598	5 039	26 900	8 340	9 367	11 300	11 958	14 800	15 800
Tuloarviot yhteensä	341 345	342 058	353 513	370 656	414 362	390 508	400 215	419 729	411 789	419 893	422 631
käyttötalous	80 205	81 417	82 085	85 094	103 390	99 338	100 138	104 555	100 496	100 997	102 718
pitkäaikaiset lainat	15 000	12 000	16 000	20 000	48 000	28 000	36 500	38 100	28 428	34 985	25 715
investoinnit (inv. Rah.os. + luovutustulot)	1 959	3 185	3 831	3 773	2 576	3 849	3 321	2 500	2 765	2 788	2 824
rahoitus (verotulot, valtionosuudet ja rahoitu-	244 181	245 457	251 596	261 789	260 396	259 322	260 255	274 574	280 100	281 124	291 374
Nettomenot/-tulot	5 005	-1 501	-141	12 013	-662	623	13 600	-5 854	5 031	4 967	5 002

11. Talousarvion sitovuusmääräykset ja päätösvaltuudet

11.1. Talousarvion sitovuus

Vuoden 2021 talousarvio kaupunginvaltuuston hyväksymässä muodossa sitoo hallintokuntia seuraavasti:

Kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion käyttötalousosa muodostuu kullekin toimialalle hyväksytyistä sitovista tavoitteista, seurattavista suoritteista ja tunnusluvuista sekä arvioiduista toimintatuotoista ja toimintakuluista, joiden erotus muodostaa toimintakatteen. Talousarvion investointiosa muodostuu kullekin hankkeelle hyväksytyistä kokonaiskustannuksista ja tuloarviosta.

Käyttötalouden toimialakohtaisten tavoitteiden, määrärahasiirron vahvistettavan toimintakatteen sekä investointiosan hankkeen kokonaiskustannuksista muodostuvan määrärahan ja tuloarvion muuttamisesta päättää kaupunginvaltuusto. Mikäli kuitenkin jonkin investointiosan hankkeen toteuttamisessa syntyy säästöä, voi kaupunginhallitus päättää säästön käyttämisestä muiden saman investointiryhmän hankkeiden mahdollisten ylitysten rahoittamiseen. Palvelutuotanto-tulosalueen johtajalla on oikeus päättää tilahallinnon investointiryhmään "muut tilahankkeet elinvoima ja muut tilahankkeet hyvinvointi" sisältyvien hankkeiden välisistä määrärahojen muutoksista siten, että investointiryhmän määrärahojen yhteismäärä ei muutu.

Kaupunginhallitus vahvistaa määrärahasiirron toimialalta toiselle, jollei kaupunginhallitus saa muulla tavoin tasapainotettua taloustilannetta. Kaupunginhallitus tekee valtuustolle tarvittaessa esityksen määrärahan lisäyksestä toimialakohtaisesti, jos ei muutoin edellä mainitusti saa tasapainotettua taloustilannetta. Kaupunginhallitus siirtää määrärahoja toimialan lautakunnalta toiselle, jos toimintakate ylittyy.

Investointien osalta kaupunginhallitus voi esittää valtuuston päätettäväksi investointihankkeiden ajoitukset sekä esittää myönnettäväksi ajoituksen muutoksesta johtuvat määrärahan siirrot siten, että ylitykset/ määrärahan alennukset ovat enintään edellisen vuoden vastaavien hankkeiden määrärahojen säästöjen/ylitysten suuruiset. Esitettävät muutokset voivat kohdistua vain alkuperäisiin hankkeisiin eikä siihen kohdistettua määrärahaa voi käyttää ilman valtuuston erillistä päätöstä muihin hankkeisiin.

Lautakunta vahvistaa käyttösuunnitelman toimintakatteen, valvoo lautakuntatasolla tavoitteiden toteutumista sekä käyttökateen toteutumista.

Toimialajohtaja tasapainottaa tarvittaessa toimialansa lautakunnan tulosalueiden toimintakatteita siirtämällä tuloja ja menoja tulosalueiden kesken.

Tulosaluejohtaja tasapainottaa tarvittaessa tulosalueiden yksiköiden toimintakatteita siirtämällä tuloja ja menoja tulosalueiden yksiköiden kesken.

Tuloarvion ylittävillä tuloilla ei saa kattaa talousarviosta poikkeavaa toiminnan laajentamista ja siitä aiheutuvaa toimintakulujen kokonaismäärän ylitystä ilman kaupunginhallituksen lupaa. Jos toiminta kuitenkin luonteeltaan perustuu ulkoiseen tulorahoitukseen, voidaan palvelujen lisääminen toimialajohtajan päätöksellä kattaa niistä saatavilla tuloilla (esim. teatteri, orkesteri, muut myytävät palvelut).

Päätöksessään henkilöstön sisäisistä siirroista toimialojen välillä kaupunginjohtajalla on oikeus päättää henkilöstökulujen aiheuttamasta vastaavasta määrärahan muutoksesta. Kuukausipalkkaisen henkilökunnan palkkaamiseen osoitettuja menovarauksia saa käyttää ainoastaan henkilöstöliitteessä esitettyjen virkojen/tehtävien palkkakustannuksiin. Muutoin henkilöstöresurssien lisäyksestä päättää kaupunginvaltuusto.

Talousarviossa toimialalle osoitettua määrärahaa saadaan käyttää vain ao. toimialaan kuuluvien tehtävien suorittamiseen.

Toiminnasta vastaavien toimielimien/toimialojen on tammikuun 31. päivään mennessä hyväksyttävä tarkistettut käyttösuunnitelmat ja osatavoitteet tulosalueille sekä määriteltävä ne toimenpiteet, joilla tavoitteet toteutetaan. Käyttösuunnitelman yhteydessä toimialojen on määriteltävä osamäärärahojen käyttövaltuudet tarvittaville alemmille tasoille ja viranhaltijoille. Vuoden 2021 osalta kukin lautakunta vahvistaa käyttösuunnitelmansa ja kokonaisuus viedään kaupunginhallitukselle tiedoksi.

11.2. Maksut ja myyntihinnat

Kaupungin taloudelle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi toimialat oikeutetaan hallintosäännön nojalla tarkistamaan vuonna 2021 perittäviä maksuja niin, että asetetut taloudelliset tavoitteet saavutetaan. Maksuja voidaan tarkistaa voimassa olevan lainsäädännön tai viranomaisohjeiden mukaisesti, jos muuta ohjeistusta ei ole annettu.

11.3. Päätösvaltuudet

Järjestämistavan muutoksista, ulkopuolisten asiantuntijoiden ja ostopalvelujen käyttämisestä, hankintojen suorittamisesta sekä suunnitelmista, pääpiirustuksista, kustannusarvioista, rakentamisen suorittamistavasta, työn aloittamisen ajankohdasta, urakoitsijan ja työn suorittajan valinnasta päättävät hallintosäännön mukaisesti toimielimet ja vastuuhenkilöt myönnettyjen määrärahojen puitteissa seuraavien päätösvaltuuksien rajoissa:

- kaupunginvaltuusto päättää yli 2 000 000 euron toiminnoissa ja hankkeissa asiantuntijoiden ja ostopalvelujen käyttämisestä, toimitilojen huonetilaohjelmasta, yleissuunnitelmasta ja yleisestä laatutasosta sekä hankkeiden toteuttamisen muista yleisistä periaatteista. Muutoin toteuttamisesta päättää kaupunginhallitus;
- kaupunginhallitus päättää enintään 2 000 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- kaupunginhallitus päättää kuitenkin hankintojen osalta elintarvikehankinnoista sekä koulukuljetuksista;
- lautakunta päättää omalla toimialallaan enintään 1 000 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- kaupunginjohtaja päättää enintään 350 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- toimialajohtajat päättävät omalla vastualueellaan enintään 150 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- kunkin tulosalueen esimiehenä toimiva viranhaltija päättää omalla toimialallaan enintään 75 000 euron hankkeista ja hankinnoista;

- kunkin tulosityksikön esimiehenä toimiva viranhaltija enintään 40 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- lähiesimies/ toimintoesimies enintään 15 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- alle 50 euron ostolaskut tarkistetaan ja hyväksytään keskitetysti Laskentapalveluissa.

Edellä olevia päätösvaltuuksia käytettäessä päätöksenteon taso määritellään hankkeen tai hankinnan kokonaiskustannusten perusteella. Mikäli hanke ositetaan useammaksi hankintakohteeksi tai osahankinnaksi, päättää sen osittamisesta, osahankinnan suorittamisesta sekä muista menettelytavoista se toimielin tai viranhaltija, jonka päätösvaltaan se hankkeen määrärahan tai hankinnan kokonaiskustannusten perusteella kuuluu.

Talousjohtajalla on talousarviossa hyväksytyn 216,3 milj. euron kokonaislainamäärän ottamisen / uusimisen lisäksi oikeus ottaa kaupungin maksuvalmiuden turvaamiseksi tilapäislainoja, joiden yhteismäärä saa olla enintään 60 milj. euroa.

PERUSTELUOSA

12. Talousarvion ja taloussuunnittelun rakenne

12.1. Taloussuunnittelun tavoitteet ja lähtökohdat

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosentista sekä muiden verojen perusteista. Vuoden 2021 tulo- ja kiinteistöveroprosentit on ilmoitettava verohallitukselle viimeistään marraskuun 17. päivänä 2020.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa tai niiden hyväksymisen yhteydessä on päätettävä myös toimenpiteistä, joilla edellisen vuoden taseen osoittama alijäämä ja talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu alijäämä suunnitellukaudella katetaan. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kuntalain 112 §:n mukaan kunnan kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on sen lisäksi, mitä kuntalaissa säädetään, soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa säädetään. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain soveltamisesta. Kuntalain 113 §:n mukaan tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, johon kuuluvat tuloslaskelma, tase ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

12.2. Rakenne ja sisältö

Talousarviolla ja taloussuunnitelmalla on kaksi tehtävää, jotka määräävät suunnitelmien rakenteen:

- kokonaistalouden näkökulma, jota kuvataan tulos- ja rahoituslaskelmilla;
- tulosohjauksen näkökulma, jota toteutetaan käyttötalousosan toiminnallisilla ja taloudellisilla tavoitteilla sekä määrärahoilla ja investointiosan suunnitelmilla.

Kokonaistalouden näkökulmasta talousarvion ja suunnitelman on annettava oikea kuva kaupungin taloudesta, osoitettava kaupungin taloudellisen tuloksen muodostuminen sekä keinot kokonaistalouden tasapainottamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi. Tuloslaskelmassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan tulot ja menot, verotulot, valtionosuudet ja suunnitelman mukaiset poistot. Vakaan talouden lähtökohtana on, että toiminnan menokehitys sopeutetaan keskeisten tuloerien kehitykseen.

Rahoituslaskelmalla osoitetaan, miten kaupungin menot katetaan. Sen avulla kootaan tulorahoituksen ja investointien sekä anto- ja ottolainauksen kassavirrat yhteen laskelmaan. Jos tulorahoitus ei riitä menoihin, kaupungin on rahoitusosassa osoitettava tarvittava rahoitus. Kaupunki voi kattaa rahoitustarvettaan lainanotolla tai vapauttamalla rahoitus- tai vaihto-omaisuuteen sitoutunutta pääomaa.

Lohjan kaupungin talousarvio muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Talousarvion käyttötalous- ja investointiosat puolestaan jakautuvat toimielimien

vastuualueisiin ja ne edelleen organisaatiorakenteen ja toiminnan mukaisiin tulosalueisiin ja edelleen tulosityksiköihin. Rahoitustuloista ja -menoista kokonaisuudessaan vastaa kaupunginhallitus.

12.3. Toiminnalliset tavoitteet ja määrärahat

Talousarvion käyttötalousosassa asetetaan toiminnalliset tavoitteet sekä osoitetaan asetettujen tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Molempien toimialojen sitovat toiminnalliset tavoitteet perustuvat kaupungille määritelyihin päämääriin. Toiminnalliset tavoitteet asetetaan sanallisesti todennettaviksi aikaansaannoksiksi tai mitattavina palvelujen määrinä, tunnuslukuina tai muina tavoitearvoina.

Määrärahat otetaan talousarvioon suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuina. Vuoden 2021 talousarvion määrärahoihin ja tuloarvioihin on sisällytetty myös tulosalueiden väliset sisäiset laskutukset. Sisäisinä ostoina laskutetaan siivouspalvelut, ruokapalvelut, atk-palvelut, hallintopalvelut (mm. monistamopalvelut, puhelinpalvelut, postituspalvelut, asianhallinta- ja arkistopalvelut) sekä tilojen vuokrat. Sisäisessä laskutuksessa laskutusperusteet ja hinnat määritellään ja sovitaan tuottajan ja tilaajan välillä tuottajan talousarvioon perustuen ennakkoon. Laskutushinnat ovat myös lopulliset hinnat, jolloin tilinpäätöksen yhteydessä ei enää erikseen selvitetä sisäisiä kustannuksia. Talousarvion laatimisessa hinnoittelun lähtökohtana on tuottavan yksikön kannalta nollatulos eli todelliset kustannukset.

Käyttötalousosan määrärahaksi vahvistetaan toimielinkohtaisten toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus eli toimintakate. Toimintakatteen muodostumisesta ja käytöstä päättää toimielin edellä sitovuusmääräyksissä esitetyin rajoituksin. Toimielimen toimintakatteen muuttamisesta päättää kaupunginvaltuusto. Investointiosan määrärahan muodostavat hankkeen kokonaiskustannukset.

12.4. Toiminnalliset muutokset, suoritteet ja yksikkökustannukset

Toiminnalliset muutokset sisältävät molempien toimialojen talousarvion perustelutiedot, joissa on selvitetty toiminnan ja resurssien muutokset. Resurssien muutoksina esitellään henkilöstömäärän ja ostopalvelujen määrän muutokset, tilamuutokset sekä normaalista toiminnasta poikkeavat hankinnat.

Toimialalla on oikeus toteuttaa henkilöstömuutokset ja normaalista toiminnasta poikkeavat hankinnat ja resurssilisäykset vain, mikäli valtuusto on hyväksynyt ne talousarvion perusteluosassa. Lisäksi perusteluissa on selvitetty erikseen ne hyväksytyt muutokset, joilla parannetaan toimintakattetta.

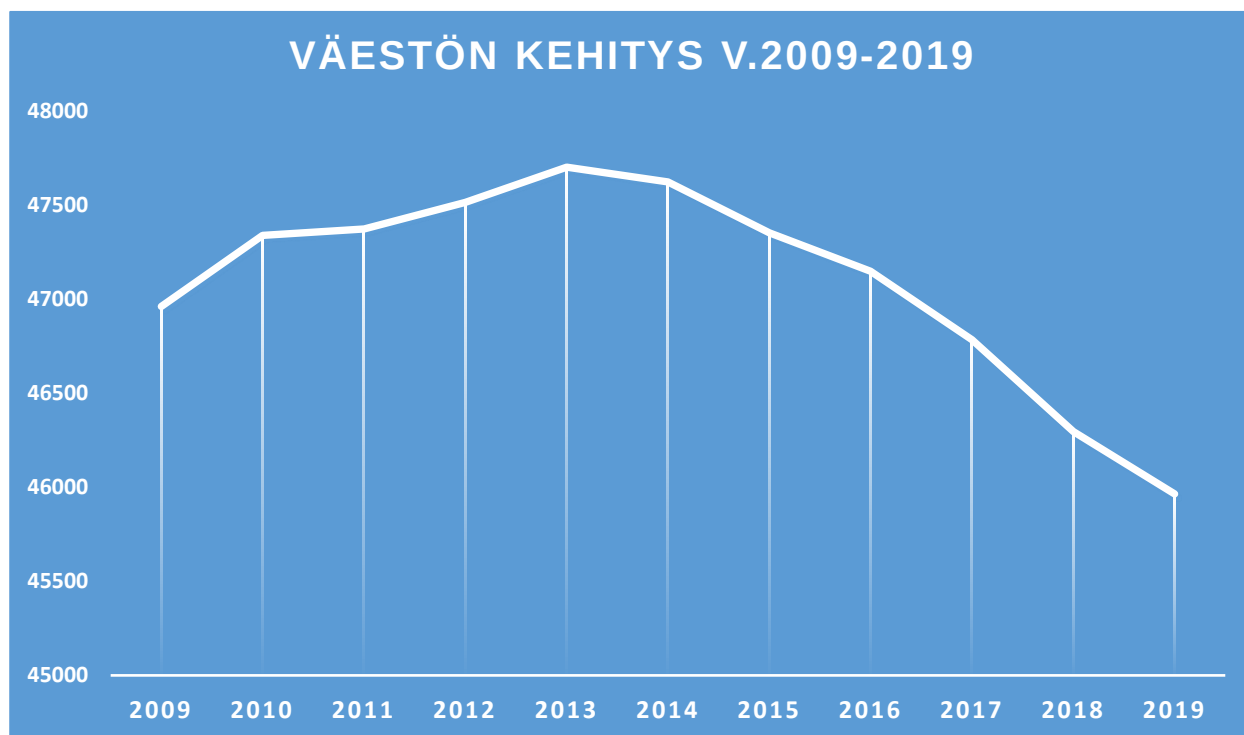
Lohjalla on viimeisten vuosien aikana kehitetty sisäistä kustannuslaskentaa siten, että sisäisessä laskennassa toiminnan/tuotteen kustannuksiin sisällytetään ulkoisten kulujen lisäksi sisäiset laskutukset, pääomakulut sisäisinä vuokrina tai poistoina sekä hallinnon ja yhteisten kulujen kustannukset. Kaiken kaikkiaan laskentauudistuksen tavoitteena on selvittää toimintaan ja tuotteisiin kohden-tuvat todelliset kustannukset, parantaa eri toimijoiden palvelujen ja tuotteiden hintojen vertailtavuutta ja sen myötä edistää edullisimman järjestämistavan valintaa.

13. Talouden perusteet

13.1. Lohjan väestö

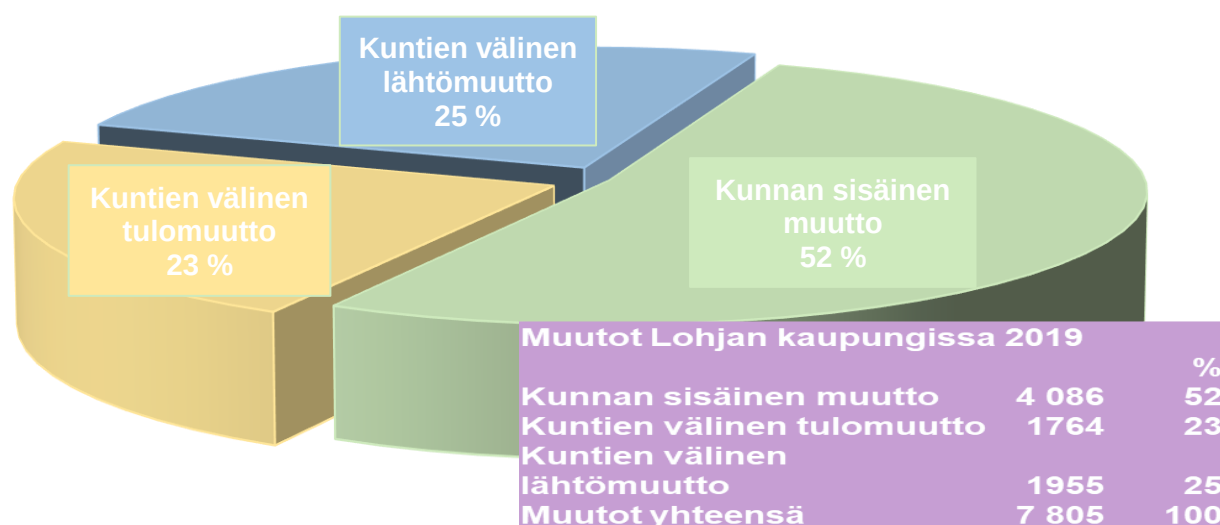

Lohjan väkiluvun muutos vuosina 2009–2019 on ollut -1,4 %. Nettomuuton vaikutus väestön kasvuun on aiemmin ollut positiivista, mutta viimeisenä kuutena vuotena väkiluvun kehitys on ollut negatiivista. Viime vuonna kokonaisnettomuutto oli tappiollinen 331 henkilön verran.

Muuttajat vaikuttavat paitsi väestön määrään myös sen rakenteeseen, millä on erittäin suuri vaikutus kuntien talouden ja palvelujen kannalta. Muuttoliikkeen taloudelliset ja sosiologiset vaikutukset koskettavat sekä lähettävää että vastaanottavaa muuttoliikkeen aluetta. Muuttovirrat kahden kohteen välillä ovat toisinaan merkittävästi erilaiset, ja niiden vaikutus saattaa tällöin ylläpitää tai voimistaa jo lähtökohtaisesti epätasapainoista väestörakennetta tai toisaalta aikaansaada merkittäviä muutoksia tulo- tai lähtöalueen väestön profiiliin.

Muutot Lohjan kaupungissa v.2019

Valikoivuudella on siis merkitystä yksittäiselle kunnalle, sillä sen verotulot sekä erilaisiin kunnallisiin palveluihin kuluvat määrärahat määräytyvät kuntalaisten ominaisuuksien mukaan. Suomalainen kuntien verotuskäytäntö tekee väestömäärästä strategisen muuttujan. Kaksi suurinta tuloerää ovat nimittäin verotulot ja valtionosuudet. Veropohjan kannalta on keskeistä, millainen tulotaso siellä asuvilla ja ennen kaikkea sinne ja sieltä muuttavilla on.

Muuttoliikkeen lisätessä kunnan väestöä, aiheutuu siitä paineita kunnan palvelutuotannolle sekä haasteita asuntoalueiden kaavoitukselle ja asuntojen uudistuotannolle. Muuttoketjututkimuksissa on todettu muuttajien suuntautuvan lähinnä vanhaan asuntokantaan. Asumisen kysyntä kokonaisuudessaan kuitenkin lisääntyy. Negatiivinen nettomuutto puolestaan pienentää palvelutarpeita jättäen niitä joskus vajaakäyttöön, ja ikään sidottujen palvelujen tarve voi muuttua tasaisellakin muutotaseella, jos muuttovirrat eroavat toisistaan ikärakenteeltaan.

Väestö kunnan osa-alueittain v. 2013 – 2019

Asukkaita **keskustan alueella** oli vuoden 2019 lopussa 16 404.

Pohjois-Lohjan väestörakenne on Lohjalaisittain edelleen ”nuorinta”, sillä 0–14-vuotiaiden osuus 19,65 % on suurin ja 65 vuotta täyttäneiden osuus 17,78 % on pienin muihin osa-alueisiin verrattuna.

Karjalohjan alueella 65 vuotta täyttäneiden osuus 28,11 % on suurin Lohjan muihin osa-alueisiin verrattuna.

Etelä-Lohjan alueet: Teutari, Kukkumäki - Kirkniemi, Lohjansaari, Virkkala -Tuusanlahti, Vappula, Maksjoki, Paila

Länsi-Lohjan alueet: Karstu - Karnainen, Paloniemi - Hiittinen, Routio, Sammatti

Pohjois-Lohjan alueet: Immula - Veijola, Ventelä - Keskusta, Perttilä, Lempola, Lohjanharju, Laakspohja - Santoja, Koikkala - Paksalo, Maikkala - Lehmijärvi, Uusniitty, Muijala - Nummenkylä

Lohja keskustan alueet: Hiidensalmi, Pitkäniemi, Keskusta, Moisio, Myllylampi, Ojamo, Keskilohja, Gunnarla, Gruotila

Karjalohjan alueet: Karjalohja kirkonkylä, Pohjois-Karjalohja, Etelä-Karjalohja, Karkali-Lohjansaari

Nummen alueet: Saukkola, Nummi kirkonkylä, Koisjärvi-Hyrsylä, Valkerpyy, Järvenpää, Hirvijoki

Pusulan alueet: Pusula kirkonkylä, Ikkala, Pusulan järvisuut

Osa-alue, ikäryhmittäin (2019)	0 - 6	7 - 12	13 - 15	16 - 18	19 - 49	50 - 64	65 - 74	75 -	Kaikki
444 Lohja - Lojo	2 803	3 417	1 759	1 704	15 081	10 146	6 501	4 554	45 965
4441 Etelä-Lohja	464	682	370	393	2 793	1 953	1 230	792	8 677
4442 Länsi-Lohja	291	322	177	144	1 534	976	623	421	4 488
4443 Pohjois-Lohja	642	791	400	349	3 022	1 923	1 015	526	8 668
4445 Lohja-keskusta	954	1 077	545	569	5 331	3 454	2 474	2 000	16 404
4446 Karjalohja	92	95	48	45	399	334	236	160	1 409
4447 Nummi	200	269	112	109	1 079	895	516	329	3 509
4448 Pusula	128	145	82	63	674	501	337	276	2 206
444999999 Tunte-maton	32	36	25	32	249	110	70	50	604

Osa-alue	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
444 Lohja - Lojo	47 703	47 624	47 353	47 149	46 785	46 296	45 965
444101 Teutari	599	580	575	588	593	588	574
444102 Kukkumäki-Kirkniemi	950	952	965	963	932	928	919
444103 Lohjansaari	424	404	393	375	382	364	353
444104 Virkkala-Tuusanlahti	4 206	4 150	4 119	4 154	4 136	4 087	4 047
444105 Vappula	1 194	1 226	1 202	1 197	1 193	1 199	1 176
444106 Maksjoki	1 584	1 556	1 555	1 551	1 527	1 518	1 510
444107 Paila	89	98	100	100	96	104	98
444208 Karstu-Karnainen	517	522	515	502	493	491	481
444209 Paloniemi-Hiittinen	90	100	95	91	92	95	95
444210 Routio	2 595	2 602	2 515	2 478	2 491	2 368	2 323
444230 Sammatti	1 605	1 618	1 656	1 661	1 651	1 596	1 589
444311 Immula-Veijola	529	530	532	526	529	524	525
444312 Ventelä-Keskusta	2 310	2 218	2 256	2 291	2 285	2 286	2 329
444313 Perttilä	1 526	1 560	1 562	1 560	1 545	1 548	1 579
444314 Lempola	692	682	692	681	662	644	658
444315 Lohjanharju	36	36	35	32	34	33	33
444316 Laakspohja-Santoja	114	114	112	114	112	121	117
444317 Koikkala-Paksalo	532	528	510	515	519	506	514
444318 Maikkala-Lehmijärvi	986	976	985	961	931	918	912
444319 Uusniitty	1 420	1 410	1 382	1 387	1 362	1 342	1 304
444320 Muijala-Nummenkylä	755	760	761	744	736	714	697
444521 Hiidensalmi	315	302	299	299	291	285	289
444522 Pitkäniemi	20	13	16	16	16	15	12
444523 Keskusta	4 542	4 545	4 662	4 588	4 565	4 588	4 616
444524 Moisio	1 693	1 738	1 715	1 713	1 716	1 675	1 635
444525 Myllylampi	987	1 020	1 019	971	953	928	948
444526 Ojamo	3 886	3 864	3 755	3 705	3 671	3 659	3 612
444527 Keskilohja	1 761	1 800	1 729	1 729	1 775	1 750	1 725
444528 Gunnarla	1 090	1 099	1 114	1 118	1 171	1 190	1 202
444529 Gruotila	2 481	2 488	2 458	2 431	2 411	2 416	2 365
444631 Karjalohja kirkonkylä	700	696	678	672	680	680	683
444632 Pohjois-Karjalohja	303	280	293	296	296	286	286
444633 Etelä-Karjalohja	389	399	408	408	390	374	364
444634 Karkali-Lohjansaari	77	82	82	89	81	71	76
444735 Saukkola	1 319	1 311	1 308	1 302	1 295	1 280	1 260
444736 Nummi kirkonkylä	766	781	736	749	731	723	724
444737 Koisjärvi-Hyrsylä	467	472	454	453	428	430	407
444738 Valkerpyy	77	79	75	77	81	81	80
444739 Järvenpää	461	460	464	455	466	462	463
444740 Hirvijoki	628	610	616	601	586	594	575
444841 Pusula kirkonkylä	1 281	1 264	1 295	1 298	1 258	1 237	1 249
444842 Ikkala	422	426	410	407	410	397	381
444843 Pusulan järvisetu	611	607	605	605	587	567	576
444999999 Tunteaton	674	666	645	696	626	634	604

13.2. Huoltosuhteiden kehitys

Taloudellinen huoltosuhde mittaa sitä, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti. Vuonna 2018 koko maan taloudellinen huoltosuhde oli 1,32 eli yhtä työllistä kohden oli 1,32 työvoiman ulkopuolella olevaa.

Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten (0-14 v.) ja vanhusten (yli 64 v.) yhteenlaskettua määrää suhteessa työikäisten (15–64 v.) määrään. Suomen väestöllinen huoltosuhde oli vuoden 2019 lopussa 0,67.

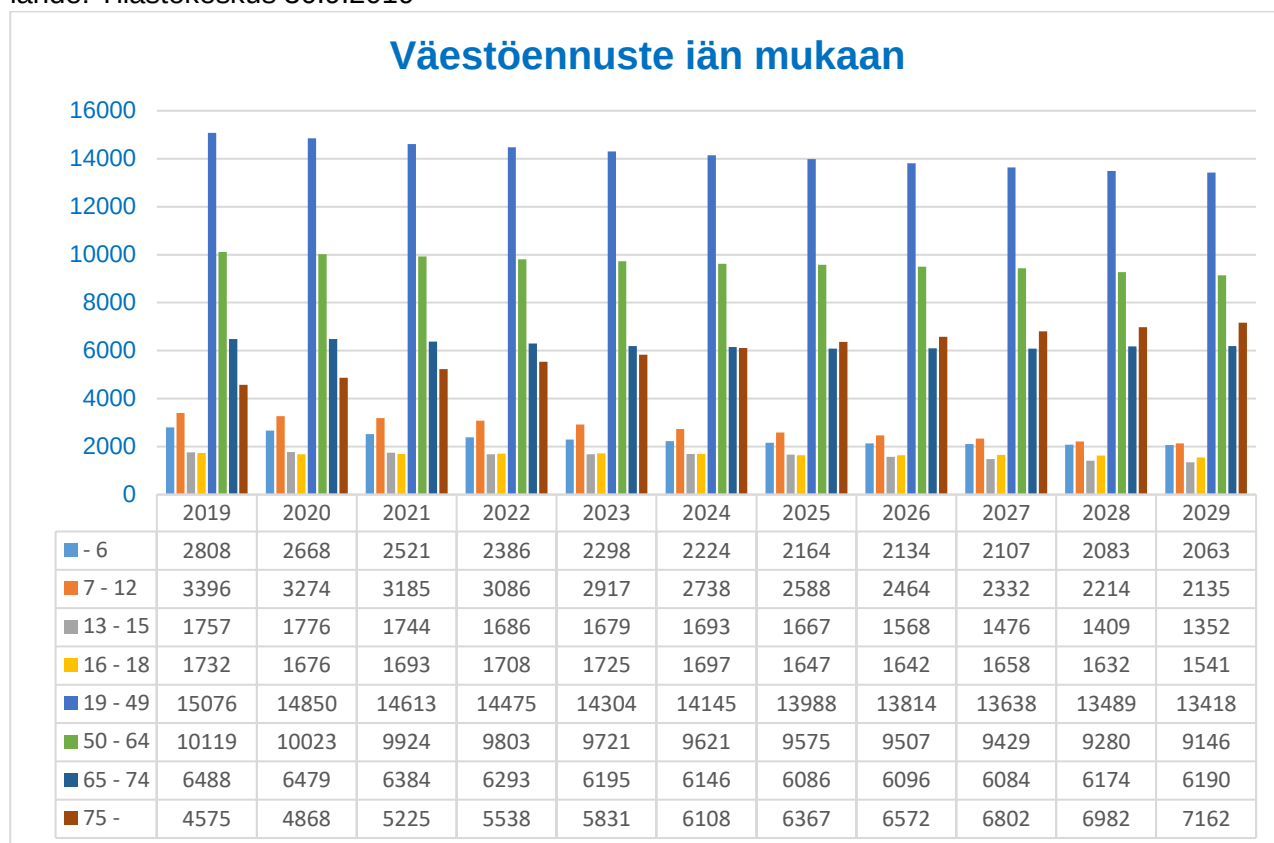
Lohjan huoltosuhteet 1997–2019 (lähde: Tilastokeskus)

Vuosi	Taloudellinen huoltosuhde	Demografinen huoltosuhde
1997	1,36	0,50
1998	1,23	0,50
1999	1,18	0,50
2000	1,12	0,50
2001	1,14	0,51
2002	1,15	0,51
2003	1,15	0,51
2004	1,14	0,52
2005	1,17	0,52
2006	1,15	0,52
2007	1,12	0,52
2008	1,13	0,52
2009	1,24	0,53
2010	1,22	0,54
2011	1,22	0,56
2012	1,24	0,58
2013	1,32	0,59
2014	1,38	0,60
2015	1,43	0,62
2016	1,42	0,63
2017	1,37	0,64
2018	1,34	0,66
2019	..	0,67

Lohjan taloudellisen huoltosuhteen vaihtelu on ollut melko vähäistä. Koko 2000-luvun taloudellinen huoltosuhde on pysytellyt suunnilleen samalla tasolla, mutta vuodesta 2009 alkaen huoltosuhde on huonontunut taloudellisen taantuman seurauksena ja vuonna 2018 huoltosuhde oli 1,34. Lohjan väestöllinen huoltosuhde on noussut tasaisesti 2010-luvulla ja vuonna 2019 suhdeluku oli 0,67. Väestöllinen huoltosuhde Uudellamaalla vuonna 2019 oli 0,56 eli alempi kuin koko maan keskimäärin. Väestön ikääntyessä, myös Lohjan väestöllisessä huoltosuhteessa tulee heikkenemään. Nopeampi väkiluvunkasvu olisi tässä mielessä toivottavaa, sillä sen myötä huoltosuhde pysyisi parempana, koska väkiluvun nopeampi kasvu perustuisi osin suurempaan muuttajakertymään, ja muuttajat ovat pääsääntöisesti työikäistä, nuorta väestöä.

13.3. Väestön ikärakenteen kehitys

lähde: Tilastokeskus 30.9.2019

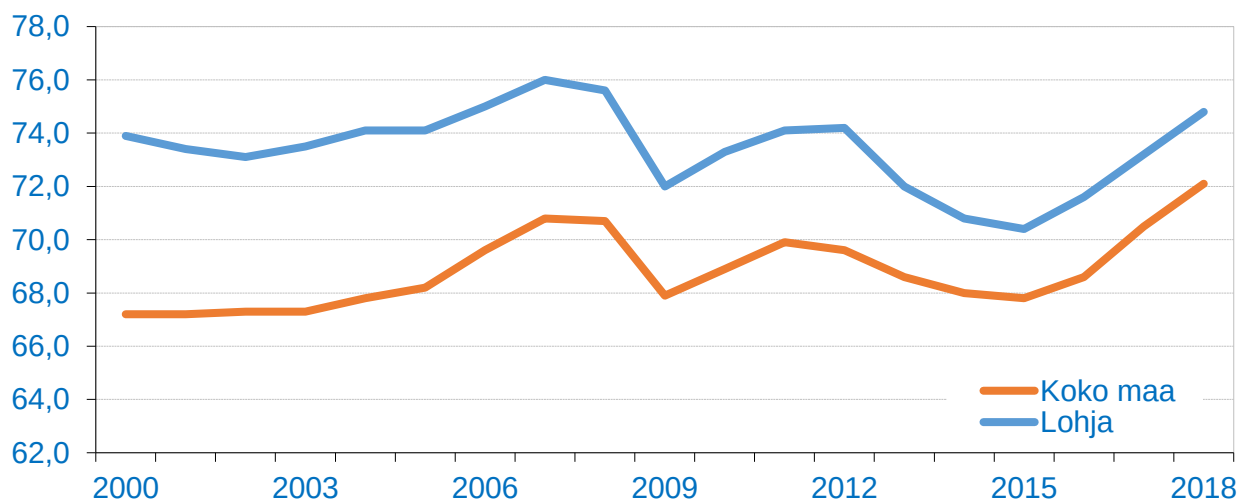

Väestön kehitys laskee kaikissa muissa ikäluokissa paitsi 75 vuotta täyttäneissä.

13.4. Työllisyys

Työllisyysaste = alueella asuvien 18–64-vuotiaiden työllisyysaste eli 18–64-vuotiaiden työllisten osuus saman ikäisestä väestöstä. Työllisyysasteen osalta Lohjalla tapahtui myönteistä kehitystä 1990-luvun lopulla taantuman ohituksen seurauksena. Työllisyysaste on koko 2000-luvun pysytellyt 70 %:n yläpuolella. Työpaikkaomavaraisuus (v.2017) on 80,6 %, työpaikkojen määrä 15 890. Yrityksiä Lohjan alueella (v.2018) oli 3 261. Monipuolisen elinkeinorakenteen kehitys tulevaisuudessa myötävaikuttaa korkeaan työpaikkaomavaraisuusasteeseen Lohjalla.

18–64-vuotiaiden työllisyysaste 2000–2018

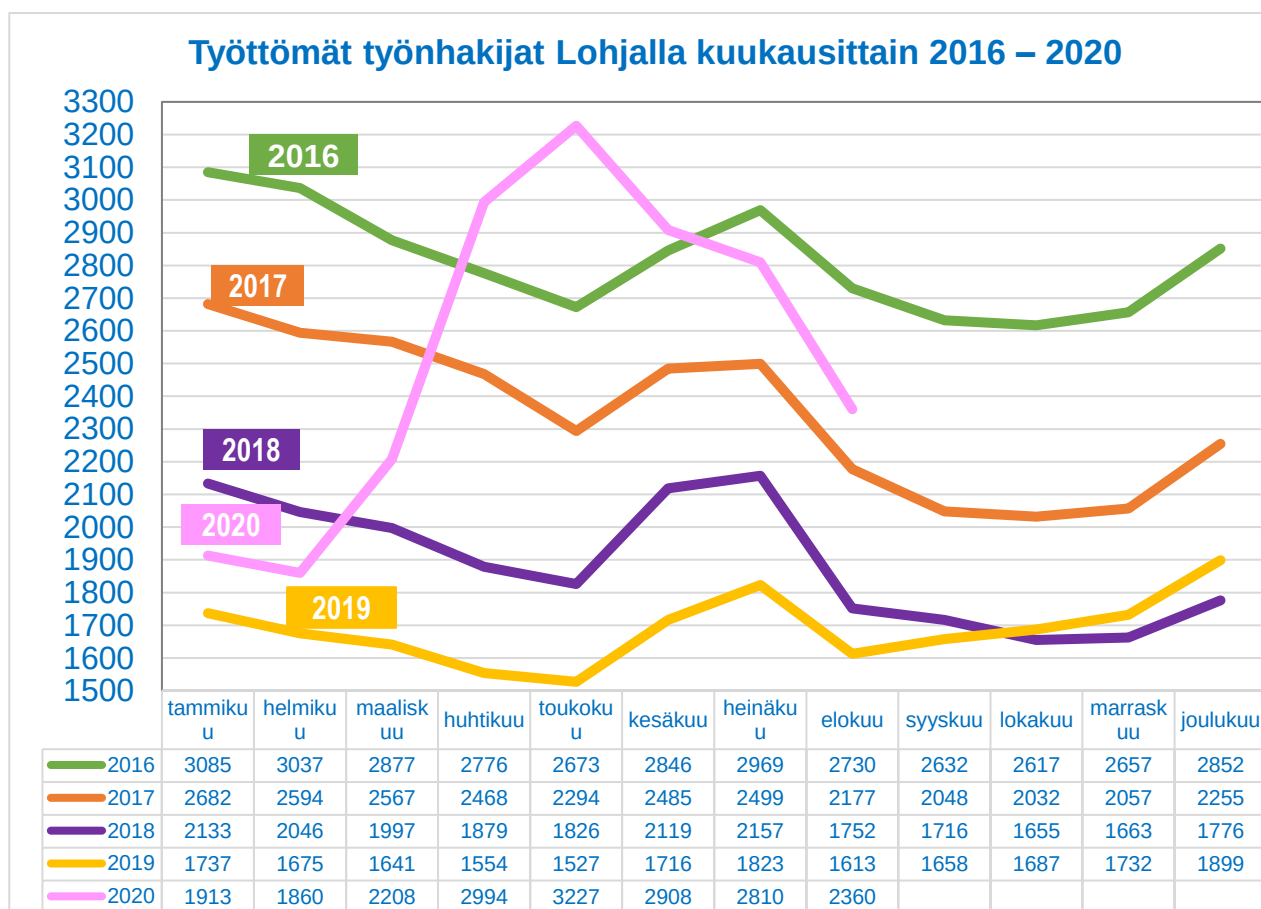
13.5. Työttömyys

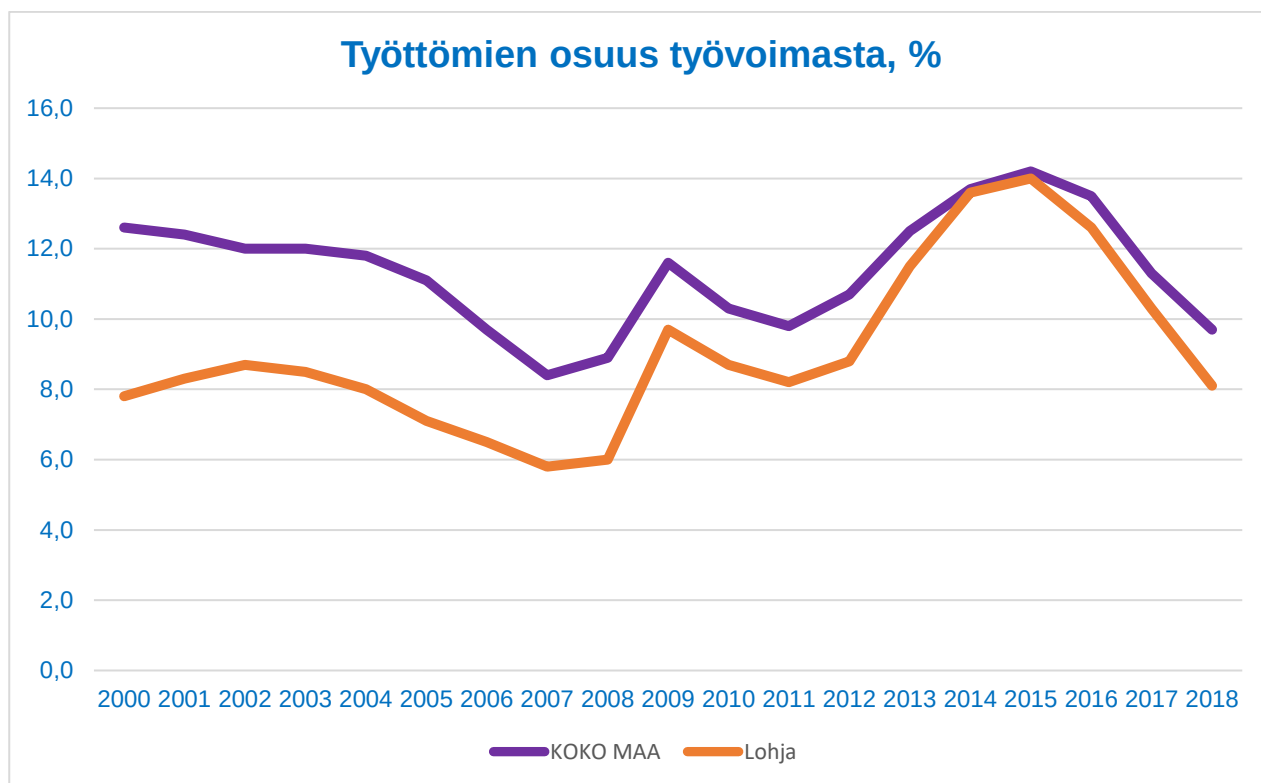
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) kuntien alueella oli v.2020 elokuun lopussa yhteensä 114 043 työtöntä työnhakijaa. Tämä on 42 922 (60,4 %) enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli elokuun lopussa 13,1 %.

Työttömiä työnhakijoita oli elokuun lopussa 16 819 (-12,9 %) vähemmän kuin edelliskuussa. Elokuussa ilman työtä olevien määrä kääntyi laskuun ja heitä oli kuukauden takaiseen tilanteeseen nähden 9 144 (-9,4 %) vähemmän. Lomautettujen määrän lasku jatkui, ja elokuun lopulla lomautettuja oli 7 675 (-23 %) vähemmän kuin kuukautta aiemmin.

Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli alueella yhteensä 12 720, mikä on 6 641 (91,5 %) enemmän kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömiä alueella oli 28 223, mikä on 5 741 (25,5 %) enemmän kuin vuoden 2019 elokuun lopussa. Ulkomaalaisia työttömiä alueella oli 19 770, mikä on 6 528 (49,3 %) henkilöä enemmän kuin viime vuonna.

Uusia avoimia työpaikkoja oli elokuun aikana haussa 19 955 eli 6 595 (-24,8 %) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Uusia avoimia työpaikkoja oli kuitenkin 2 817 (16,4 %) enemmän kuin edelliskuussa.

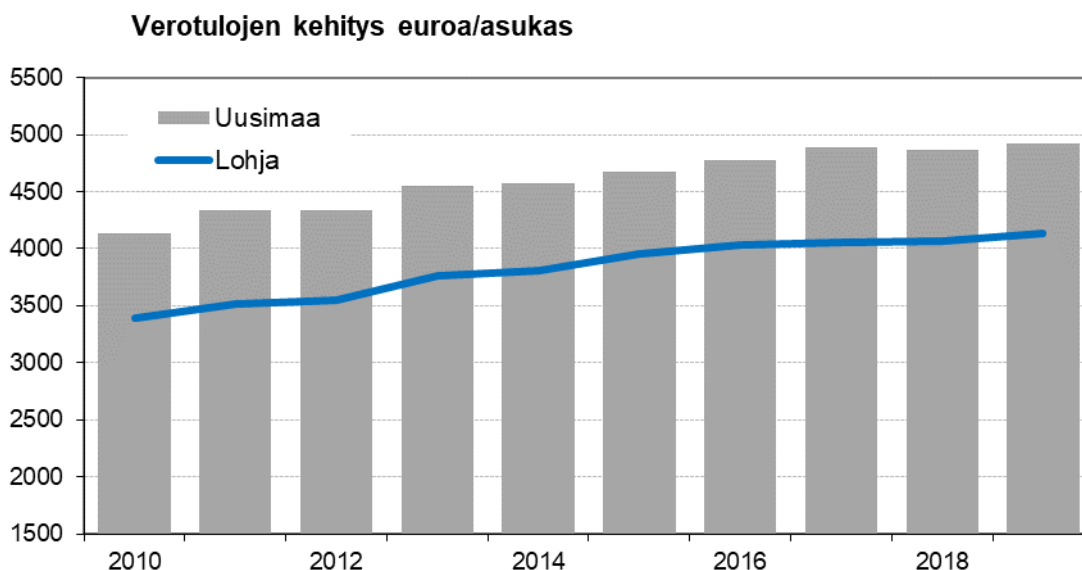

Työttömyysasteen, työttömien työnhakijoiden määrän ja avoimien työpaikkojen määrän kehitys Lohjalla kuukausittain vuonna 2018–2020

		2020			2019			2018		
	Työ- voima	Työttö- myys aste	Työttö- mät yht.		Työ- voima	Työttö- myys aste	Työttö- mät yht.	Työ- voima	Työttö- myys aste	Työttömät yht.
Tammikuu/ Januari	21991	8,7	1913		21991	7,9	1737	22477	9,5	2133
Helmikuu/ Februari	21991	8,5	1860		21991	7,6	1675	22477	9,1	2046
Maaliskuu/ Mars	21991	10,0	2208		21991	7,5	1641	22477	8,9	1997
Huhtikuu/ April	21524	13,9	2994		21991	7,1	1554	22477	8,4	1879
Toukokuu/ Maj	21524	15	3227		21991	6,9	1527	22477	8,1	1826
Kesäkuu/ Juni	21524	13,5	2908		21991	7,8	1716	22477	9,4	2119
Heinäkuu/ Juli	21524	13,1	2810		21991	8,3	1823	22477	9,6	2157
Elokuu/ Au- gusti	21524	11,0	2360		21991	7,3	1613	22477	7,8	1752
Syyskuu/ September					21991	7,5	1658	22477	7,6	1716
Lokakuu/ Oktober					21991	7,7	1687	22477	7,4	1655
Marraskuu/ November					21991	7,9	1732	22477	7,4	1663
Joulukuu/ December					21991	8,6	1899	22477	7,9	1776

13.6. Verotulojen kehitys

Lohjan vuosittainen verotulokertymä asukasta kohden laskettuna on koko 2000-luvun ollut Uudenmaan kuntien vastaavaa keskiarvotasoa jäljessä. Erot olivat suurimmillaan vuosituhaten alussa. Alla olevassa taulukossa asia on esitetty lukuarvoina (Uudenmaan 2019 tieto on alustava).

Verotulot euroa/asukas

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uusi-maa	4130	4336	4340	4547	4569	4670	4777	4885	4870	4921
Lohja	3397	3511	3550	3768	3814	3955	4033	4058	4071	4136

Verotulot/asukas verrattuna Uusimaahan

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lohja	-733	-825	-790	-779	-755	-715	-744	-827	-799	-785

13.7. Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen talous on supistunut kolme vuosineljännestä peräkkäin. Talouden tuotanto oli vuoden 2020 toisella neljänneksellä noin 6½ % pienempi kuin vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä. Suurin syyllinen talouden syöksyyn on covid-19-pandemia. Se kuritti taloutta keväällä – olkoonkin, että ennakkotietojen mukaan hieman vähemmän kuin kumppaneitamme muualla Euroopassa. Suomen talous oli kuitenkin ajautunut taantumaan jo ennen kuin pandemia, sen etenemiseen liittyvä epävarmuus ja pandemian leviämistä hillitsevät sulkutoimet iskivät ulkomaankauppaan, yritysten tuotantoon ja investointeihin, työllisyyteen ja kotitalouksien kulutukseen.

Bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan 4,5 % vuonna 2020. Viennin lisäksi supistuvat yksityinen kulutus sekä yksityiset investoinnit. Julkisten menojen lisääntyminen tukee talouskasvua tänä vuonna.

Yksityinen kulutus supistuu 3,8 % vuonna 2020. Palvelujen kulutus on kärsinyt eniten epidemian takia käynnistetyistä liikkumisen ja liiketoiminnan rajoituksista. Kestokulutushyödykkeiden kulutuksen supistuminen jäi alkuvuonna maltilliseksi ja lyhytikäisten tavaroiden kulutus, joka sisältää elintarvikkeet ja energian, jopa kasvoi hieman vuoden takaiseen verrattuna.

Yksityiset investoinnit supistuvat 7,6 % vuonna 2020. Investointien kasvu on heikointa vuoden kolmannella neljänneksellä, mutta jatkuu heikkona vielä vuoden lopussa. Vuoden alkupuolella rakentamisessa on kuitenkin näkynyt aiemmin ennakoitua positiivisempaa kehitystä. Uusien asuntojen rakentaminen vähenee hieman vuonna 2020. Loppuvuoden aloitusten määrän odotetaan kuitenkin laskevan, joten asuinrakennusinvestoinnit vähenevät ennusteen mukaan tänä vuonna 2,0 %. Kone-, laite- ja kuljetusvälineinvestoinnit vähenevät paljon vuonna 2020 epävarmuuden vallitessa.

Työmarkkinat eivät nyt vedä työvoimaa, sillä työvoiman ulkopuolella olevien määrä on alkuvuonna lisääntynyt. Etenkin piilotyöttömiä oli viime vuotta enemmän. Työllisten määrän lasku jyrkkenee vuonna 2020. Työllisyys supistuu 2 % ja työllisyysaste laskee 71,2 prosenttiin. Työllisyyden lasku ja lomautettujen suuri määrä kohottavat työttömyysasteen 8 prosenttiin.

Alkuvuoden aikana on solmittu merkittävä määrä uusia työehtosopimuksia. Keskimäärin nimellispalkkoja on sovittu korotettavaksi vajaat 1,5 %. Ansiotaso kohoaa tänä vuonna 1,7 % palkkaliukumien jäädessä pieniksi.

Kuluttajahintaindeksillä mitattuna inflaatioksi ennustetaan 0,4 % vuonna 2020. Kulutuskysynnän merkittävä supistuminen sekä epävarmuus talouden tulevasta kehityksestä hillitsevät inflaatiota myös tulevana vuosina.

Julkinen talous heikkenee tänä vuonna voimakkaasti. Julkisen talouden alijäämä kasvaa 18 mrd. euroon ja julkisyhteisöjen velka n. 70 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Lähivuosina julkisen talouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino pienenee, kun talous elpyy ja hallituksen päättämät covid-19-epidemiaan liittyvät väliaikaiset tukitoimet päättyvät. Julkinen talous pysyy kuitenkin tuntuvasti alijäämäisenä, ja velkasuhde jatkaa kasvuaan.

Työllisten määrän lasku jyrkkenee tänä vuonna covid-19-pandemian rajoitustoimien sekä hitaahkon taudista elpymisen supistaessa kokonaistuotantoa ja vähentäessä työn kysyntää. Taantumasta toipuminen on alkanut vuoden toisella puoliskolla ja työllisyyden lasku hidastuu vuoden loppuun mennessä huomattavasti. Tänä vuonna työllisyys supistuu keskimäärin 2 % ja työllisyysaste laskee noin 71 prosenttiin.

13.8. Talouden kehitys

Valtiovarainministeriön kokonaistaloudellisen ennusteen mukaan talous on alkanut kasvaa kesän aikana ja kasvu jatkuu niin, että ensi vuonna talous kasvaisi keskimäärin runsaan 2½ prosentin vauhtia. Yksityinen kulutus elpyy ensimmäisenä ja vienti maailmantalouden imussa, mutta yksityiset investoinnit rivakammin vasta, kun kasvunäkymä on varmistunut ja tuotantokapasiteetti on jälleen täydemmissä käytössä. Julkinen kysyntä tukee kasvua erityisesti tänä vuonna ja lievemmin ensi vuonna. Keskuspankkien määrällisen keventämisen, mittavien kansallisten toimien ja aikaan myös EU:n elpymis- ja palautumisvälineen käyttöönoton myötä talouspolitiikka tukee kasvua globaalisti.

Nopeimmin covid-19-epidemiasta palautuu yksityinen kulutus, mutta yksityisten palvelujen kulutuksen kasvu jää edelleen vaisuksi. Investointien toipumista heikentää myös asuinrakentamisen väheneminen. Vienti ja teollisuustuotanto kärsivät globaalin pandemian jatkumisesta ja kääntyvät kasvuun vasta ensi vuoden puolella. BKT:n arvioidaan kasvavan 2,6 % vuonna 2021 ja 1,7 % vuonna 2022.

Vuosina 2021 ja 2022 kansallisen kuluttajahintaindeksin arvioidaan nousevan 1,2 % ja 1,4 %. Molempina vuosina kulutukseen kohdistuvat veronkorotukset kiihdyttävät inflaatiota, selvimmin vuonna 2021.

Taantuma rajoittuu enimmäkseen kuluvaan vuoteen ja talouskasvun ennustettu palautuminen alkaa asteittain kohentaa työvoiman kysyntää vuosina 2021–2022. Työllisten määrä supistuisi alkuvuoden heikkoudesta johtuen vuonna 2021 vielä hieman ja kääntyisi kasvuun vuonna 2022. Työllisten määrä jäisi kuitenkin selvästi pienemmäksi kuin vuonna 2019 ja työllisyysaste olisi 71½ % vuonna 2022.

Keskipitkällä aikavälillä, vuosina 2023–2024, talouskasvu hidastuu, mutta jatkuu selvästi potentiaalisen tuotannon kasvua nopeampana.

Julkinen talous oli rakenteellisesti alijäämäinen jo taantumaa edeltäneessä suhdannehuipussa. Väestön ikääntyminen on heikentänyt julkista taloutta merkittävästi jo kymmenen vuoden ajan, kun paljon julkisia palveluja ja etuuksia käyttävien ikääntyneiden määrä on kääntynyt nopeaan kasvuun. Samalla työikäinen väestö, joka veroillaan rahoittaa julkiset palvelut ja sosiaaliturvan, on alkanut supistua.

Väestön ikääntyminen aiheuttaa menopaineita julkiseen talouteen myös tulevaisuudessa, kun erityisesti paljon sosiaali- ja terveyspalveluita käyttävän yli 75-vuotiaan väestön määrä kasvaa. Siksi julkinen velkasuhde näyttäisi kasvavan koko 2020-luvun ajan. Tämänhetkisen arvion mukaan julkisen talouden vahvistaminen 5 mrd. eurolla vuoteen 2026 mennessä vaikuttavin toimin vakauttaisi velkasuhteen 70-75 prosenttiin 2020-luvun aikana. Velkasuhteen palauttaminen vuoden 2019 tasolle eli 60 prosentin tuntumaan 2020-luvun aikana edellyttäisi puolestaan julkisen talouden vahvistamista n. 10 mrd. eurolla.

13.9. Kuntatalous

Kuntien rahoitusasema on heikentynyt merkittävästi viimeiset kaksi vuotta. Kuluvana vuonna paikallishallinnon rahoitusaseman arvioidaan kuitenkin kohoavan verrattuna poikkeuksellisen heikkoon viime vuoteen kuntataloudelle kohdennettujen tukien turvin. Vahvistumisesta huolimatta kuntien rahoitusaseman arvioidaan pysyvän alijäämäisenä. Kuntien menoja kasvattavat covid-19-epidemian ja sen torjumisen ohella mm. väestön ikääntymisestä johtuva sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvu sekä pääministeri Marinin hallitusohjelman mukaiset tehtävämuutokset ja kriisin vuoksi päätetyt kuntataloutta elvyttävät toimet. Uusista tehtävistä ja tehtävien laajennuksista aiheutuvat kustannukset kompensoidaan kunnille valtionosuuksien kautta.

Valtionvarainministeriön vuosien 2021–2024 kehitysarvio on painelaskelma, jossa on huomioitu yleisen talous- ja väestökehityksen lisäksi vain jo julkisen talouden suunnitelmaan ja talousarvioesityksiin sisältyvät kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet. Arvioon on ennakoitu budjettiriihen pöytäkirjamerkintöjen perusteella myös syksyn lisätalousarvioon kohdennettavat kuntatalouden tukitoimet. Arvio ei sisällä kuntien ja kuntayhtymien omia toimia vuosille 2021–2024. Ne huomioidaan kehitysarviossa vasta talousarvioiden valmistumisen jälkeen. Kunnallisveroprosentit on pidetty vuoden 2020 tasolla.

Vuonna 2021 paikallishallinnon alijäämä syvenee kuluvasta vuodesta talouden elpymisestä ja hallituksen tukitoimista huolimatta. Tähän vaikuttaa Kuntien tulojen vaatimaton kasvu, jota hidastaa mm. valtionosuuksiin kohdennettujen tukien pieneneminen. Kulutusmenojen kasvu maltillistuu vuoteen 2020 verrattuna, kun myynti- ja maksutulot toipuvat covid-19-kriisin aiheuttamasta notkahduksesta ja osa elvytystoimista päättyy. Kuluvalta vuodelta arvioidaan kuitenkin siirtyvän sosiaali- ja terveydenhuollon hoitajien ensi vuodelle, sillä voimakkaiden rajoitustoimien vuoksi ei-kiireellisiä hoitoja on lykätty. Lisäksi covid-19-viruksen testauskulujen oletetaan kasvavan huippuunsa. Hallitus on budjetoinut valtionapuihin hybridistrategian edellyttämän suojavarusteiden ja covid-testauksen kustannukset. Kuntatalouden tilannetta hankaloittaa menojen sopeuttamisen vaikeus epävarmassa tilanteessa, jonka kesto on vaikea vielä ennakoida. Esimerkiksi julkisen liikenteen ja kulttuuripalvelujen tukeminen voivat aiheuttaa kuntataloudessa ylimääräisiä menopaineita vielä pitkään. Lisäksi kustannusten kasvua lisäävät kunta-alan kesäkuussa 2020 sopimat palkankorotukset.

Paikallishallinnon rahoitusasema heikkenee vuonna 2022 määräaikaisten tukitoimien päättyessä. Paikallishallinnon menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino kasvattaa paikallishallinnon velkaantumista. Paikallishallinnon velka suhteessa BKT:hen jatkaa alijäämien vuoksi kasvuaan ja on vuonna 2024 n. 13 % suhteessa BKT:hen.

13.10. Valtionosuudet vuonna 2021

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja.

Rakenteellisesti Suomen valtionosuusjärjestelmä koostuu kahdesta osasta:

1. kustannus- ja tarve-erojen tasauksesta ja
2. tulopohjan tasauksesta.

Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella.

Suomen järjestelmässä merkittävämpi rooli on kustannuserojen tasauksella, jonka kautta valtion raha ohjataan järjestelmään. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus puolestaan on kuntien välinen. Järjestelmää täydentää tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville kunnille myönnetty harkinnanvarainen valtionosuuden korotus.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu myös hallinnollisesti kahdesta osasta:

1. valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja
2. opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Valtionosuusrahoitus maksetaan kunnille ja muille rahoituksen saajille yhtenä eränä jokaisen kuukauden 11. päivään mennessä. Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korva-merkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Valtionosuuden muutokseen vuodesta 2020 vuoteen 2021 vaikuttavat mm.

- Kustannustason muutoksesta johtuva indeksikorotus. Vuoden 2021 kustannustason muutos (+2,3 %) lisää valtionosuutta 166 milj. euroa.
- Automaattinen määräytymistekijöiden muutos lisää valtionosuutta 29 milj. euroa.
- Lakiin perustuva valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus (perustuen vuoden 2018 toteutuneisiin kustannuksiin) vähentää valtionosuutta -13,7 milj. euroa vuonna 2021.
- Tehtävien ja velvoitteiden muutokset lisäävät valtionosuutta 67 milj. euroa.

Ennakkolaskelman mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee 0,12 prosenttiyksikköä ja on 25,63 % vuonna 2021 (25,51 % vuonna 2020 elokuusta 2020 alkaen). Valtionosuusprosentin nousu johtuu kunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden lisääntymisestä vuonna 2021. Tehtävien lisäyksestä aiheutuva kustannusten kasvu rahoitetaan hallitusohjelman mukaisesti täysimääräisesti (100 % valtionosuus), mikä osittain toteutetaan valtionosuusprosenttia korottamalla.

Kuntaliitto päivittää kuntakohtaista vuoden 2021 ennakkollista valtionosuuslaskelmaa seuraavan kerran lokakuussa 2020. Lopulliset päätökset vuoden 2021 valtionosuudesta tehdään aivan vuoden 2020 lopussa

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee arvion mukaan 25,46 prosentista 25,63 prosenttiin vuonna 2021.

Lohjan kaupungin valtionosuudet on arvioitu vuodelle 2021 olevan 80,5 milj. euroa.

13.11. Laskentaperusteet

Talousarvion laatimisessa on noudatettu seuraavia arviointiperusteita:

Yleinen hintataso vuonna 2021 on 1,3 % korkeampi kuin vuonna 2020 ja 2,0 % korkeampi kuin vuonna 2019. Vuosina 2022–2023 hintatason muutos on keskimäärin 1,5 % vuodessa.

Kunnallisten palvelujen ja ostettujen asiakaspalvelujen kustannustason muutos vuonna 2021 on 1,4 %, vuonna 2022 1,3 % sekä vuosina 2022-2023 keskimäärin 1,3 % vuodessa.

Kokouspalkkiokustannukset arvioidaan jäsenmäärän, kokousten lukumäärän sekä Lohjan valtuuston hyväksymän luottamushenkilöiden palkkiosäännön pohjalta.

Vuoden 2021 kuukausipalkkaisen henkilökunnan palkkataso on keskimäärin 2,56 % korkeampi kuin 31.7.2020 palkkataso. Tuntipalkoissa, ansionmenetykskorvauksissa, asiantuntijapalkkioissa ja varallaolokorvauksissa, sairaus- ja vuosilomasijaisten palkoissa, erilliskorvauksissa ja ylitynneissa laskenta-arvioiden perustana on vuoden 2020 talousarvio, johon tehdään 1,06 %:n palkkatason tarkistus. Vuosina 2022–2023 palkkojen korotus on keskimäärin 2,5 % vuodessa.

Yhteenlaskettu sairausvakuutus-, työttömyysvakuutus- ja tapaturmavakuutusmaksuprosentti on 3,93 % vuosina 2021–2023.

JuEL:n palkkaperusteinen maksu on 16,65 % (työnantajan maksettavaksi jäävä osuus) palkkasummasta. Eläkemenoperusteinen maksu on 3,95 %. Palkkauksen sivukulujen kokonaisprosentiksi vuosina 2020–2022 on arvioitu keskimäärin noin 24,23 %.

Kaupungin omat tilakustannukset (sisäiset vuokrat) sekä sisäisten palvelujen yksikköhinnat lasketaan palkkakulujen ja edellä määriteltujen kululajien hintatason muutosten perusteella ja ne kohdennetaan käyttäjäyksiköille käytön perusteella.

14. Suunnittelukauden asuntotuotanto

Lohjan kaupungin asuntotuotantoa on tarkasteltu 2020-25 väliseltä ajalta. Tarkastelun aluejaot pohjautuvat taajamaosayleiskaavan ja Lohjan maankäytön rakenteen aluejakoihin. Lohjan kaupungin asuntotuotannon painopiste on seuraavina vuosina Lohjan keskustassa, mihin sijoittuu noin 60% koko kaupungin asuntotuotannosta. Pientalorakentamisen painopiste sijoittuu Keski-Lohjalle, Ojamolle ja Pohjois-Taajamaan.

14.1. Kaavavaranto ja vireillä oleva kaavoitus

Kerrostalojen kaavavaranto ja vireillä olevat kaavat

Voimassa olevien asemakaavojen mahdollistama kerrostalorakentaminen sijoittuu pääasiassa Lohjan keskusta. Kaavavaranto mahdollistaa kerrostalojen rakentamisen Lohjan keskusta Asemakadulle, Amerikankadulle, Hiidensalmeen, Kullervonkadulle, Lindkullaan, Linnaistenkadulle, Rajavartiostonkadulle ja Suurlohjankadulle. Lisäksi kaavavaranto mahdollistaa kerrostalorakentamisen Keski-Lohjalla Puistokadulle. Hiidensalmen, Asemakadun sekä Rajavartiostonkadun kerrostalorakentamiseen osoitetut alueet ovat kaupungin omistuksessa. Kaupungin omistuksessa olevalle Haikarin alueelle on mahdollista rakentaa kaksikerroksisia kerrostaloja tai vaihtoehtoisesti rivitaloja.

Vireillä olevat kerrostalorakentamista sisältävät kaavahankkeet sijoittuvat Lohjan keskusta tai sen tuntumaan eli ydinkeskusta, Pitkäniemen ympäristöön sekä Hiidensalmeen. Lisäksi Maksjontiellä on tullut vireille kaavahanke, jonka tavoitteena on kerrostalorakentaminen. Pääasiassa vireillä olevien kaavojen alueet ovat yksityisessä omistuksessa lukuun ottamatta Hiidensalmen ja Karnaistenkadun alueita.

Rivi- ja pientalojen kaavavaranto ja vireillä olevat kaavat

Voimassa olevien asemakaavojen mahdollistamat kunnallistekniikan piirissä olevat rivi- ja pientalorakentamisen alueet sijoittuvat Gunnarlaan, Haikariin, Immulaan sekä Routiolle. Haikarin ja Immulan alueet ovat pääasiassa kaupungin omistuksessa, Gunnarlan ja Roution alueista kaupunki omistaa osan alueista. Lisäksi kaupungilla on kunnallistekniikan piirissä olevaa kaavavarantoa Sammatissa, Karjalohjalla ja Pusulassa. Laajemmat yksityisessä omistuksessa olevat rivi- ja pientalorakentamisen mahdollistavat alueet sijoittuvat Gunnarlaan ja Taka-Routiolle. Kaupungilla on pientalovarantoa myös uusilla asemakaavoitetuilla alueilla, joilla ei vielä ole kunnallistekniikkaa. Tällaisia alueita on mm. Gunnarlassa, Vohloisissa ja Saukkolassa. Yksityisillä maanomistajilla on valmiin kunnallistekniikan piirissä pääosin jo rakentuneilla alueilla noin 400 tontin varanto.

Kaupungin kaavoitusohjelmassa on asemakaavahankkeita, joiden tavoitteena on mahdollistaa rivi- ja pientalorakentaminen. Nämä hankkeet sijoittuvat Muijalaan, Routiolle, Sammattiin sekä Keski-Lohjalle. Muijalan alue, Mäntylän päiväkodin tontti sekä Lohilammentien alue ovat pääasiassa kaupungin omistuksessa. Kaupungilla on maanomistusta myös Rajaportin alueella.

14.2. Asuntotuotanto

Kaupungin strategiassa pyritään 1 %:n väestönkasvuun vuosittain. Lohjan maapoliittisessa ohjelmassa (2014) on esitetty, että asuntojen määrän tulisi kasvaa noin 240 asunnolla vuodessa 1 % väestönkasvutavoite ja asumisväljyyden kasvu huomioiden. Taajamaosayleiskaavassa on varauduttu 1,5 %:n väestönkasvuun.

Rekisteritietojen mukaan vuonna 2019 asuntoja valmistui yhteensä 62, joista kerrostaloasuntoja oli kahdeksan, rivi- ja ketjutalojen asuntoja 22 ja erillispientalojen asuntoja 32. Vuonna 2020 (26.10. mennessä) asuntoja on valmistunut yhteensä 116 asuntoa, joista kerrostaloasuntoja on ollut 79, rivi- ja ketjutalojen asuntoja kuusi ja erillispientalojen asuntoja 31.

Asemakaava-alueiden ulkopuolelle rakentaminen edellyttää pääasiassa suunnittelutarveratkaisua ja/tai poikkeamista. Rekisteritietojen mukaan vuonna 2019 suunnittelutarveratkaisut ja poikkeamiset mahdollistivat 19 ympärivuotisen asuinrakennuksen rakentamisen, jotka sijoituivat pääasiassa Lohjan nauhataajaman länsi- ja pohjoispuolelle. Vuoden 2020 (26.10. mennessä) suunnittelutarveratkaisut ja poikkeamiset ovat mahdollistaneet 13 ympärivuotisen asuinrakennuksen rakentamisen. Nämä kohteet sijoittuvat laajemmin kaupungin alueelle.